

Το ἔσχατον χώρας Πελοπίας προνώπιον | Τροιζήνα

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

Διπλωματική εργασία

Το ἔσχατον χώρας Πελοπίας προνώπιον* | Τροιζήνα

Φοιτήτρια: Σπυροπούλου Ευγενία

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αριάδνη Βοζάνη

Σύμβουλος καθηγητής: Παναγιώτης Βασιλάτος

* Τροιζήναι γυναῖκες, αἶ τόδ' ἔσχατον οἰκεῖτε χώρας Πελοπίας προνώπιον - Ευριπίδης, ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

01 ΤΡΟΙΖΗΝΑ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ - σ. 9

04 ΙΠΠΟΛΥΤΕΙΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ - σ. 33

07 ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΕΔΑΦΟΥΣ - σ. 61

02 ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ - σ. 17

05 ΚΙΝΗΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ - σ. 41

08 ΠΡΟΤΑΣΗ - σ. 73

03 ΑΡΧΑΙΑ ΤΡΟΙΖΗΝΑ: ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ - σ. 27

06 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - σ. 47

09 ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ - σ. 83

10 ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ - σ. 87

13 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 3 - σ. 109

16 ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ - σ. 141

11 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 1 - σ. 91

14 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 4 - σ. 121

17 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 6 - σ. 144

12 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 2 - σ. 101

15 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 5 - σ. 131

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ | ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - σ. 154

Στον τίτλο της παρούσας διπλωματικής εργασίας περιέχεται ο στίχος: *Το ἔσχατον ... χώρας Πελοπίας πρὸν ὄπιον*, στίχος δανεισμένος από την τραγωδία του Ευριπίδη 'Ιππόλυτος' που διαδραματίζεται στην Τροιζήνα. Ως ἔσχατο κατώφλι της γης του Πέλοπα περιγράφει ο Ευρυπίδης την Τροιζήνα, τον τόπο της περιοχῆς μελέτης. Τόπος φυσικῆς ομορφιάς με συνεχή ανθρώπινη παρουσία και δραστηριότητα από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα, ὅπως μαρτυροῦν τα μνημειακά κατάλοιπα διαφόρων ιστορικών περιόδων. Εργαλεία ἀνάγνωσης του τόπου αποτελοῦν το φυσικό περιβάλλον και το ἀνάγλυφο, ο μύθος και οι ἀρχαιότητες. Από αυτά προκύπτει η ἰδέα της πρότασης που αποτελεί μία κίνηση που ἔχει ως αφετηρία και τελικό προορισμό την Τροιζήνα, την ἀρχαία που υπάρχει ως μνήμη, ἱστορία και την σύγχρονη ως τοπίο. Προτείνεται μια διαδρομὴ που ἐπιδιώκει την ἔντονη βιωματική ἐμπειρία της περιήγησης στον τόπο μέσω της στοχαστικῆς περιήγησης στο τοπίο ὅπου το παρελθόν είτε ως υλικό ἶχνος είτε ως μύθος συνδέεται με το παρόν μέσω της ενεργοποίησης της μνήμης και των αισθήσεων. Μέρος της διαδρομῆς αὐτῆς είναι μια σειρά χωρικών κατασκευῶν σε κομβικά σημεία που ἀναδεικνύουν την παρουσία ἢ την ἀπουσία του υγροῦ στοιχείου και ἀξιοποιούν ἰδιαιτέρως οπτικές φυγές. Δύο ρέματα, ἓνα φαράγγι, δύο ἱερά και η ἀρχαία ἀκρόπολη αποτελοῦν τη φυσική τοποθεσία των κατασκευῶν, ἐνῶ ἔννοιες ὅπως τιθάσευση, ἶχνος, ἐνατένιση, παιχνίδι, κατασκοπεία, κάθαρση δίνουν τα χωρικά χαρακτηριστικά του μύθου στις κατασκευές αὐτές. Ἐντέλει, η περιήγηση στην σύγχρονη Τροιζήνα θὰ ἀσκήσει τον ἐπισκέπτη στην ἀνακάλυψη της ἀρχαίας και ἴσως πιο κοντὰ στην αὐτογνωσία μέσω του στοχασμοῦ, ἀνάλογα με το δικό του βιωματικό ἀπόθεμα.

01 +
ΤΡΟΙΖΗΝΑ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

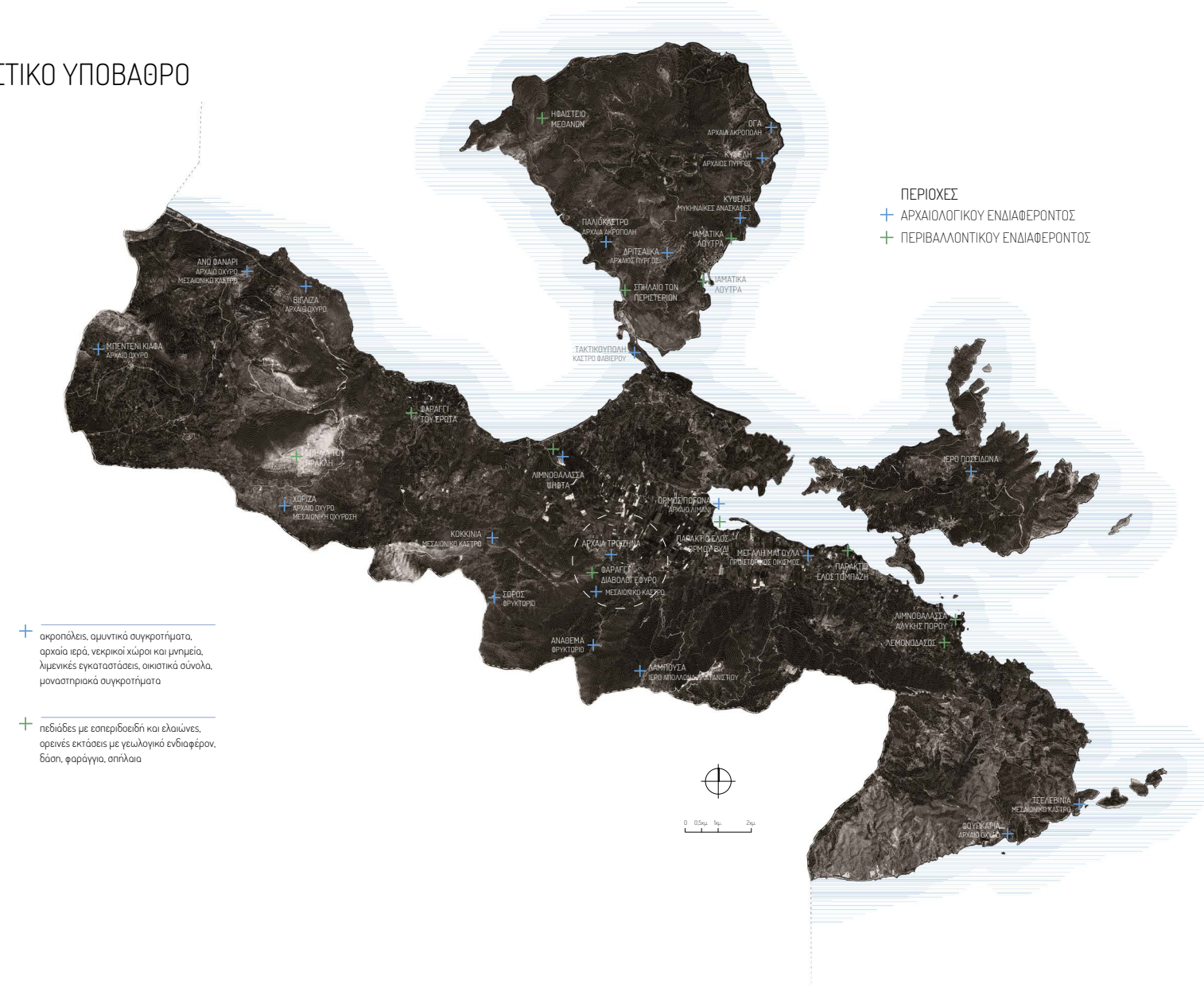
Η Τροιζήνα ανήκει στην επαρχία Τροιζηνίας που καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της αργολικής χερσονήσου ανάμεσα στην Επίδαυρο και την Ερμιόνη. Η επαρχία Τροιζηνίας αν και γεωγραφικά βρίσκεται στην Πελοπόννησο, διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής.

Επειδή στα σύνορά της προς την Επίδαυρία και την Ερμιονίδα υπάρχουν δύσβατα βουνά, βρισκόταν από τους αρχαίους χρόνους σε στενότερη επικοινωνία με την Αττική μέσω της Θαλάσσιας οδού παρά με την όμορη Αργολίδα, γεγονός που συνέβαλε και στη διοικητική απόσπαση της περιοχής από την Αργολίδα και την ένταξή της στο Νομό Αττικής.

Τους στενούς δεσμούς της Τροιζήνας με την Αθήνα επιβεβαιώνει η κοινή ιωνική καταγωγή όσο και η κοινή μυθολογική παράδοση των δύο πόλεων. Στην Τροιζήνα, κατά την παράδοση, γεννήθηκε και μεγάλωσε ο Θησέας, στον οποίο αποδιδόταν η δημιουργία του άστεως των Αθηνών.

ΦΥΣΙΚΟ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Η επαρχία Τροιζηνίας δεν ανήκει στις πιο αξιοποιημένες τουριστικά περιοχές της Πελοποννήσου αν και αποτελεί τόπο με σπάνια φυσική ομορφιά και ιστορικό-μνημειακό πλούτο. Συναντάμε πεδιάδες με εσπεριδοειδή και ελαιώνες (κάμπος Τροιζήνας, Λεμονοδάσος Γαλατά), ορεινές εκτάσεις με γεωλογικό ενδιαφέρον (ηφαίστριο Μεθάνων), δάση, φαράγγια (Διαβολογέφυρο), σπήλαια (των Περιστεριών, του Ηρακλή) αλλά και γαλαζοπράσινες θάλασσες και αμμώδεις παραλίες. Η μακραίωνη ιστορία και ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή της έχει κληρονομήσει μεγάλη ποικιλία πολιτισμικού πλούτου από όλες τις ιστορικές περιόδους. Σύμφωνα με τον Διαρκή Κατάλογο των Κηρυγμένων Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων της Ελλάδας του Υπουργείου Πολιτισμού, στην περιοχή υπάρχουν μεταξύ άλλων ακροπόλεις (Ογά, Παλιόκαστρο, Τροιζήνας), αμυντικά συγκροτήματα αρχαίας και Βυζαντινής περιόδου, αρχαία ιερά (Τροιζήνα, Πόρος), νεκρικοί χώροι και μνημεία, λιμενικές εγκαταστάσεις (το επίγειο της αρχαίας Τροιζήνας ο Πώγων), οικιστικά σύνολα (Μεγάλη Μαγούλα), μοναστηριακά συγκροτήματα.

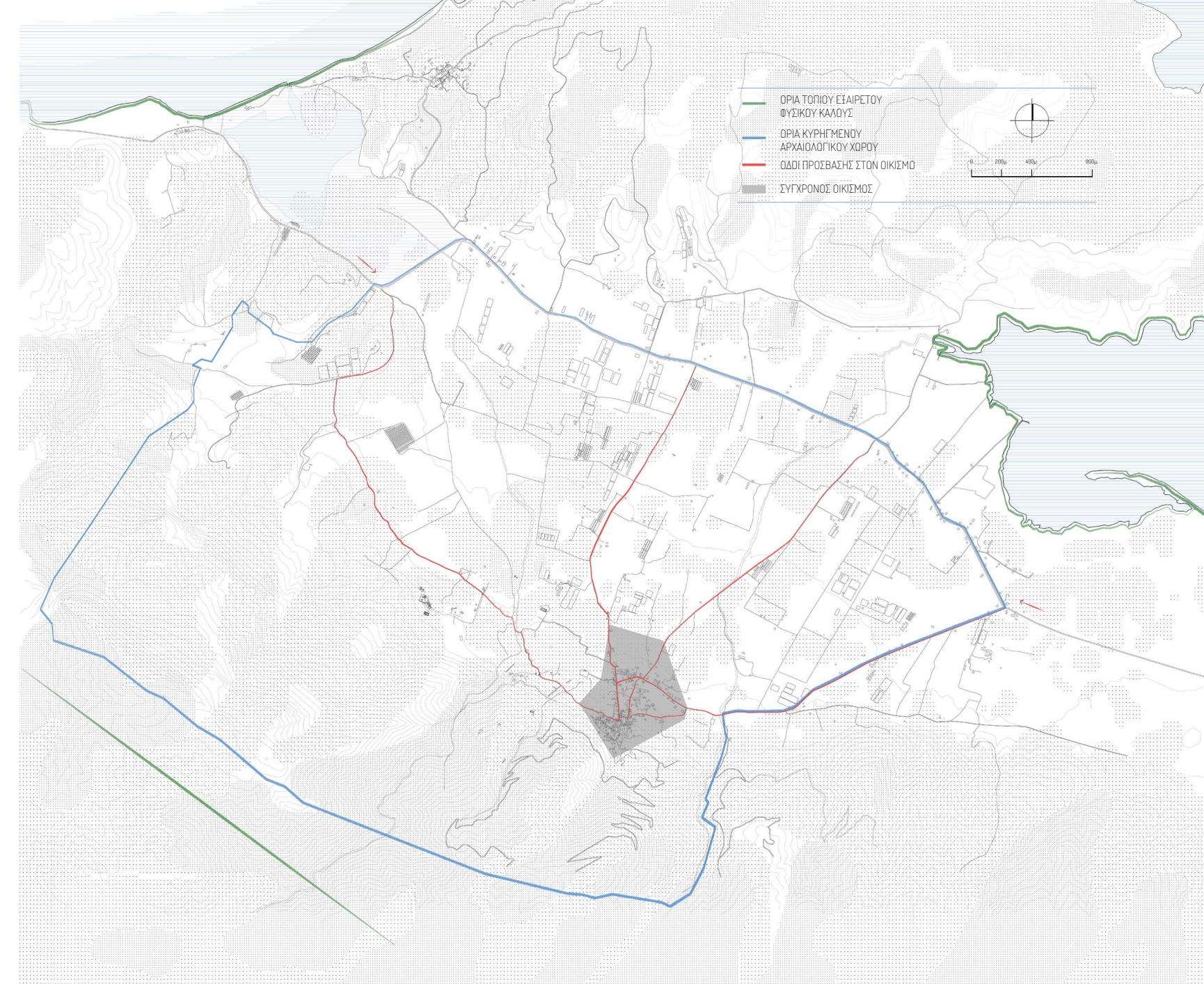

ΤΡΟΙΖΗΝΑ

συντεταγμένες: 37°29'47" N 23°21'45" E
 δήμος: Τροιζηνίας-Μεθάνων
 κοινοτικό κατάστημα: Τροιζήνας
 έκταση: 40,6 τ.χμ.
 υψόμετρο: 68 μ.
 πληθυσμός: 673 κάτοικοι

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- + ιστορικός τόπος & τόπος
 ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
 ΦΕΚ 839/Β/29-8-1974,
 ΦΕΚ 849/Β/25-9-1979
- + αρχαιολογικός χώρος
 & ιστορικός τόπος
 ΦΕΚ 196/Β/26-2-1980,
 ΦΕΚ 249/Β/28-2-2002

Από την αρχαιότητα έως σήμερα η περιοχή της Τροιζηνίας αποτελούσε μια ιδιαίτερη γεωγραφική και οικιστική ενότητα με επίκεντρο την Τροιζήνα. Αν και ημιορεινός οικισμός βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τη θάλασσα (3 χλμ. βορειότερα) απέναντι από τη χερσόνησο των Μεθάνων και το νησί του Πόρου. Υπάρχουν δύο τρόποι πρόσβασης στον οικισμό της Τροιζήνας, είτε ακτοπλοϊκώς μέσω του Πόρου από το λιμάνι του Πειραιά είτε οδικώς από την Αθήνα με κατεύθυνση προς την Επίδαυρο. Η Τροιζήνα έχει 673 μόνιμους κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την γεωργία, καλλιεργώντας έναν μεγάλο κάμπο με ελιές, εσπεριδοειδή, ανθοκομικά και κηπευτικά προϊόντα, ενώ ένα μικρό μέρος του πληθυσμού ασχολείται με την κτηνοτροφία. Ο οικισμός χαρακτηρίστηκε ως ιστορικός τόπος - λόγω της Γ' Εθνικής Συνέλευσης που έλαβε χώρα εκεί - και ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Η περιοχή της αρχαίας Τροιζήνας αρχικά και αργότερα η ευρύτερη περιοχή κυρήχθηκε ως αρχαιολογικός χώρος και ιστορικός τόπος ώστε να προστατευθούν τα ευρήματα των κλασικών, ελληνιστικών, βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων, που εντοπίστηκαν εκεί.

Μια επίσκεψη στην Τροιζήνα είναι κυρίως ένα ταξίδι
στην ίδια την μνήμη μας, πάνω σ' έναν λόφο που δεσπόζει
πάνω από ένα κοιμισμένο θαλάσσιο στενό
και μια πεδιάδα με νυσταλέα πρόβατα,
όπου βλέπεις ν' αστράφτουν εδώ και εκεί,
τα μάρμαρα από κάποιες πλαγιασμένες
μέσα στο χόρτο κολόνες.

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Πρώτη οργανωμένη εγκατάσταση των Τροιζηνίων στην Μεγάλη Μαγούλα.

Η πρώτη οργανωμένη εγκατάσταση των Τροιζηνίων εντοπίζεται στη θέση Μεγάλη Μαγούλα του Γαλατά. Εκεί βρέθηκαν μία τειχιωμένη μεσοελλαδική εγκατάσταση και τρεις μυκηναϊκοί θολωτοί τάφοι του 15ου αι. π.Χ. Από τη Μεγάλη Μαγούλα αργότερα μετακινήθηκαν προς την ενδοχώρα, στη θέση της αρχαία πόλης που εκτεινόταν στα δυτικά του σημερινού οικισμού. Όπως αναφέρει ο Πausanias μετά την εξάπλωση των Ηρακλειδών στην Πελοπόννησο, υπήρξε και στην Τροιζήνα δωρική εγκατάσταση αλλά το ιωνικό στοιχείο - οι Τροιζήνιοι ήταν Ίωνες στην καταγωγή - επικράτησε.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ιππολύτειο ιερό,
μικρό τέμενος.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Οι Τροιζήνιοι αποίκισαν πόλεις στην Μ.Ασία όπως την Αλικαρνασσό, την Μύνδο και την Θεάγγελα και γύρω στο 720 π.Χ. την πόλη Σύβαρι στην Κάτω Ιταλία. Εκτός πόλης, κατασκευάστηκε το μικρό τέμενος που αποτελεί τον αρχαιότερο χώρο λατρείας του Ιππολυτείου ιερού.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Την περίοδο αυτή οικοδομήθηκαν τα περισσότερα ιερά της Τροιζήνας.

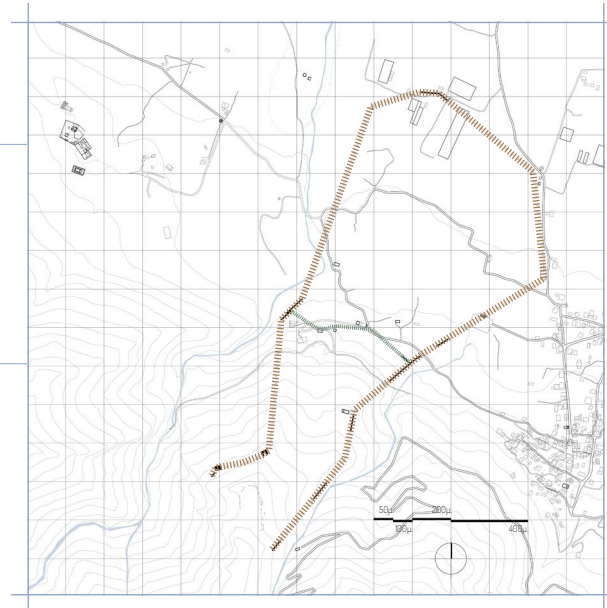
ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Τον 5ο αι. π.Χ. οι κάτοικοι της Τροιζήνας ανέρχονταν σε 9.000-10.000. Στα τέλη του 4ου αι. π.Χ. (ή στις αρχές του 3ου αι. π.Χ.) η πόλη περιβλήθηκε με τείχη και το Ιππολύτειο ιερό απέκτησε την τελική του μορφή με τη λειτουργία Ασκληπείου.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Γύρω στο 250 π.Χ. ο ισχυρός σεισμός των Μεθάνων προκάλεσε σημαντικές καταστροφές. Το 146 π.Χ. - έτος καταστροφής της Κορίνθου από τους Ρωμαίους - κτίστηκε στην Τροιζήνα μεταξύ της ακρόπολης και της κυρίως πόλης το διατείχισμα, ως ενίσχυση της άμυνας της απέναντι στους Ρωμαίους.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Το 196 π.Χ. η Τροιζήνα συνάπτει συμμαχική σχέση με τη Ρώμη. Το 124 μ.Χ. με αφορμή την επίσκεψη του αυτοκράτορα Αδριανού, οι Τροιζήνιοι εγκαίνιασαν νέο σύστημα χρονολόγησης και επισκεύασαν κατεστραμμένες οδούς της πόλης. Τον 2ο αι. μ.Χ. ο Πausanias επισκέφτηκε την περιοχή. Η περιγραφή των μνημείων και των τόπων που συνάντησε αποτελεί πολύτιμη μαρτυρία για τους νεώτερους μελετητές. Την περίοδο αυτή η Τροιζήνα άκμασε όπως μαρτυρείται και από τα μεγάλα ταφικά μνημεία που εκτείνονταν γύρω από την πόλη.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η πόλη περιβλήθηκε με τείχη.
Τελική μορφή του Ιππολύτειου ιερού, λειτουργία
Ασκληπείου.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Κτίστηκε μεταξύ της ακρόπολης
και της κυρίως πόλης το διατείχισμα.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Περίοδος ακμής όπως μαρτυρούν τα
μεγάλα ταφικά μνημεία.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ & ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Ο ναός της Επισκοπής στο χώρο του Ιππολυτείου ιερού.

Ο ελληνιστικός πύργος του διατειχίσματος με εποικοδόμημα από οπτοπλινθοδομή.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1519-1531: χαρακτηρισμός περιοχής ως 'territorio turcheso'.

Σχέδια περιηγητών που επισκέφθηκαν την περιοχή κατά τον 18ο αι.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ & ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ - Ήδη στα μέσα του 3ου αι. μ.Χ. είχε αναπτυχθεί στην Τροιζήνα μία χριστιανική κοινότητα που απαρτιζόταν από αρκετούς πιστούς γι' αυτό και η Τροιζήνα αποτελούσε έδρα Επισκοπής. Ο ναός της Επισκοπής κτίστηκε στη θέση αρχαίου ναού στο χώρο του Ιππολυτείου ιερού.

Οι αναφορές στην Τροιζήνα κατά τους επόμενους αιώνες είναι ελάχιστες. Στα τέλη του 9ου αι. ή στις αρχές του 10ου αι. η Επισκοπή Τροιζήνας μετονομάζεται σε Επισκοπή Δαμαλά ή Δαμαλών. Κατά τον Αν. Ορλάνδο η μεσαιωνική ονομασία του οικισμού, προήλθε από κάποιον Δαμαλά, που κατείχε μεγάλες εκτάσεις στην περιοχή. Ο Δαμαλός, που σύμφωνα με τους ερευνητές αποτέλεσε τη μεσαιωνική συνέχεια της αρχαίας Τροιζήνας, αναπτύχθηκε στο ίδιο μέρος όπου άκμασε η αρχαία πόλη.

Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας δόθηκε ως φέουδο στον οίκο των de la Roche που κατείχε το δουκάτο των Αθηνών. Γύρω στα 1230 ο Guillaume de la Roche, οργάνωσε την περιοχή σε βαρονία και έκτισε στο Δαμαλά κάστρο στα ερείπια της αρχαίας ακρόπολης. Την περίοδο αυτή ο ελληνιστικός πύργος του διατειχίσματος δέχθηκε εποικοδόμημα από οπτοπλινθοδομή και η αρχαία ακρόπολη ενισχύθηκε με δύο αμυντικούς περιβόλους. Το 1382, η περιοχή περιήλθε στην κυριαρχία του βυζαντινού δεσποτάτου του Μορέως αλλά η βυζαντινή κυριαρχία διήρκεσε μέχρι το 1456 όταν ο τοπικός διοικητής παρέδωσε το κάστρο του Δαμαλά στους Ενετούς, γεγονός που επιβράδυνε μερικές δεκαετίες την έναρξη της Τουρκοκρατίας.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Η έναρξη της οθωμανικής περιόδου τοποθετείται μεταξύ των ετών 1519 και 1531 οπότε για πρώτη φορά η περιοχή χαρακτηρίζεται ως 'territorio turcheso'.

Κατά τον 18ο αιώνα, επισκέπτονται την περιοχή ο Chandler, ο Pouqueville. ο Αβάς Fourmont, ο τελευταίος προκάλεσε την καταστροφή πολλών αρχαιοτήτων. Στα κείμενά τους περιέγραψαν όσα λείψανα από τα αρχαία μνημεία ήταν ορατά στην εποχή τους και τα συνόδευσαν με εικόνες και σχέδια από τους χώρους που περιηγήθηκαν. Η περιοχή απελευθερώθηκε τον Απρίλιο του 1821.

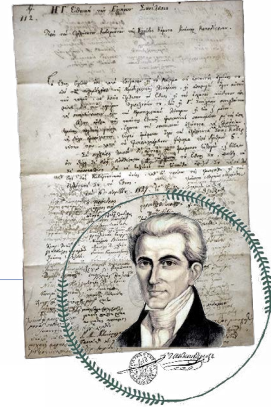

ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

19ος αιώνας

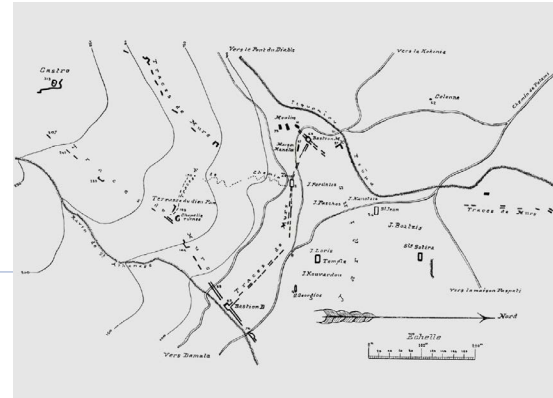
1827

Στις 19 Μαρτίου συνήλθε στην Τροιζήνα η Γ' Εθνική Συνέλευση.

1840

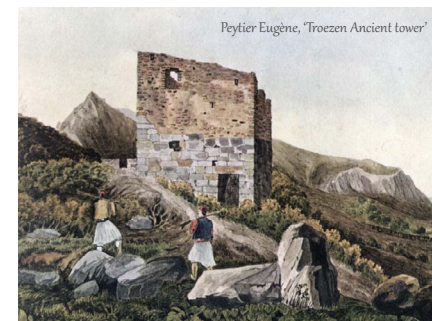
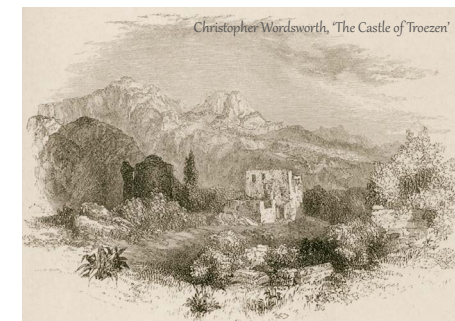
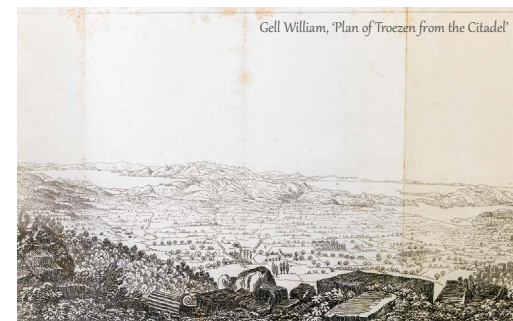
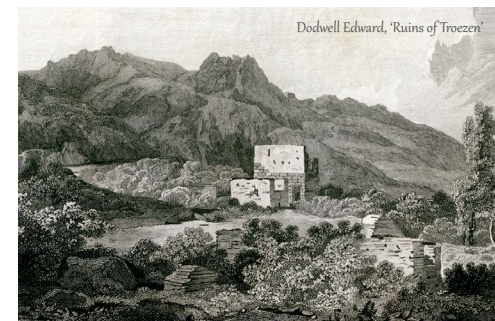
Πρώτες ανασκαφικές εργασίες ανατολικά της αρχαίας πόλης από τον Βαλέριο Στάπ.

1890

Ανασκαφές από την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή υπό την διεύθυνση του Philippe-Ernest Legrand.

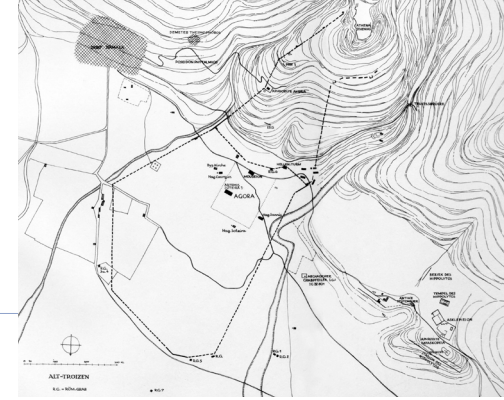
Η Τροιζήνα όπως αποτυπώθηκε στα σχέδια των περιηγητών του 19ου αι.

20ός αιώνας

1933

Ανασκαφές στον χώρο της αρχαίας πόλης και του Ιππολυτείου ιερού από τον γερμανό αρχαιολόγο Gabriel Welter.

1939-1940

Μελέτη του ναού της Επισκοπής από τον Αναστάσιο Ορλάνδο.

21ος αιώνας

2012

Νέα έρευνα από ομάδα αρχαιολόγων, ιστορικών, γεωγράφων και ανθρωπολόγων.

19ος αιώνας

1827 - Στις 19 Μαρτίου συνήλθε στην Τροιζήνα η Γ' Εθνική Συνέλευση, γνωστή ως Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Σηματοδότησε την ουσιαστική σύσταση του ελεύθερου νεοελληνικού κράτους με την ψήφιση του πρώτου πολιτικού συντάγματος της Ελλάδας και την εκλογή του Ιωάννη Καποδίστρια ως κυβερνήτη της χώρας.

1840 - Με την σύσταση του Δήμου Τροιζήνας η περιοχή επανέκτησε την αρχαία ονομασία της, αν και για μεγάλο διάστημα εξακολούθησε να χρησιμοποιείται και η ονομασία Δαμαλάς.

1889 - Διενεργήθηκαν οι πρώτες ανασκαφικές εργασίες από τον Βαλέριο Στάπ ανατολικά της αρχαίας πόλης, φέρνοντας στο φως τάφους της γεωμετρικής, της κλασικής και της ρωμαϊκής περιόδου.

1890 - Η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή υπό την διεύθυνση του Philippe-Ernest Legrand ξεκίνησε ανασκαφές στην ευρύτερη περιοχή όπου εντόπισαν πλήθος αρχιτεκτονικών λειψάνων, αρχιτεκτονικών μελών, γλυπτών και επιγραφών. Στον Legrand οφείλεται ο πρώτος χάρτης της αρχαίας Τροιζήνας με τα έως τότε γνωστά υλικά κατάλοιπα. Σε όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα πλήθος περιηγητών επισκέπτονται την περιοχή. Μεταξύ των περιηγητών είναι ο Gell, ο Dodwell, ο Leake, ο Prokesch-Osten, ο Blouet, ο Puillon Boblaye, ο Fiedler, και ο Conze με τον Michaelis.

20ός αιώνας

1933 - Ο γερμανός αρχαιολόγος Gabriel Welter πραγματοποίησε ανασκαφές στον χώρο της αρχαίας πόλης και του Ιππολυτείου ιερού. Τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιεύτηκαν το 1941 στο βιβλίο του 'Troizen und Kalauveia', μεταξύ των οποίων ένας χάρτης της αρχαίας πόλης με αποτυπωμένα τα ορατά τμήματα των τειχών και τις θέσεις των μνημείων που είχαν εντοπισθεί μέχρι τότε.

1939 - Ο Αναστάσιος Ορλάνδος μελέτησε το ναό της Επισκοπής, ενώ είκοσι χρόνια αργότερα το ίδιο μνημείο ανέσκαψε και μελέτησε ο Παύλος Λαζαρίδης.

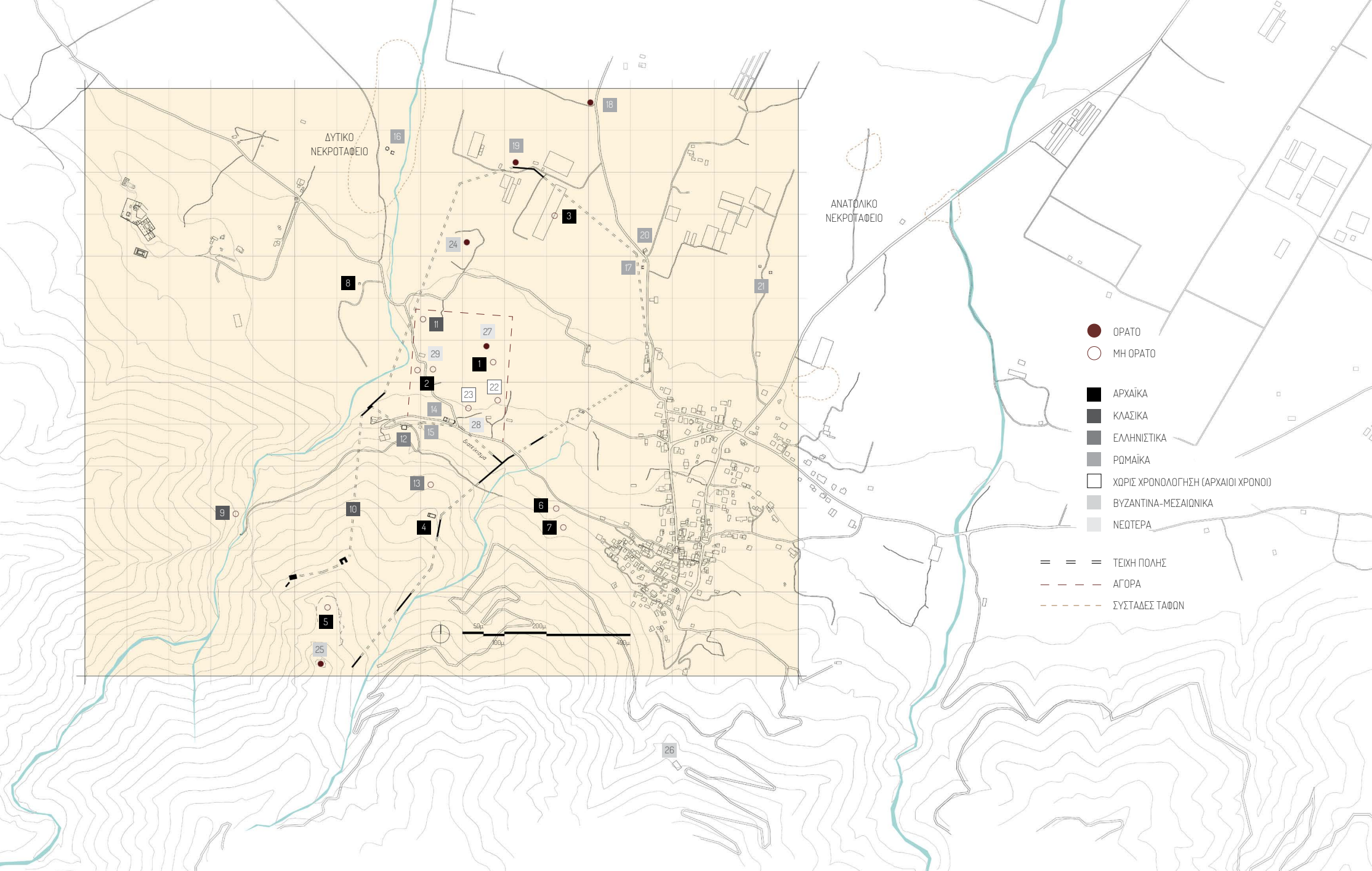
1978 - Έρευνες από την Αρχαιολογική Υπηρεσία αποκάλυψαν λίγα κτιριακά κατάλοιπα στο χώρο της αρχαίας πόλης καθώς καλύπτεται πλέον από αγροτικές καλλιέργειες, ενώ στην περιοχή εκτός των τειχών εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός τάφων πλούσια κτερισμένων.

21ος αιώνας

2012 - Ξεκινά έρευνα στην περιοχή από ομάδα αρχαιολόγων, ιστορικών, γεωγράφων και ανθρωπολόγων σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια της Χαϊδελβέργης, Σίδνεϊ, Νότιας Ουαλίας, με σκοπό τον εντοπισμό, την ταυτοποίηση, τη χρονολόγηση, τη σχεδίαση, τη φωτογράφιση, τη μέτρηση και τη χαρτογράφηση μνημείων και τοποθεσιών της αρχαίας Τροιζήνας με χρήση προηγμένης τεχνολογίας.

Στην Ελλάδα υπάρχουν τόποι που ζευγαρώνουν θαυμάσια με τους μύθους που συνδέονται με αυτούς ... Εδώ, μέσα σε τούτο το γλυκό και γαλήνιο τοπίο, τίποτα δεν κραυγάζει το αιματοβαμμένο δράμα της Φαίδρας, την αιμομιξία, το μίασμα, τα παραληρήματα σώματος και ψυχής, την τρέλα, την αυτοκτονία, τη ντροπή των ανομολόγητων πόθων, όλο αυτό το σύμπαν των ασυνείδητων πόθων που ξεπετιέται βάνουσα στο φως, ένα φως που και αυτό φρικιά, πελιδνό, αβάσταχτο.

03 + ΑΡΧΑΙΑ ΤΡΟΙΖΗΝΑ: ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Δυτικά και νότια της Τροιζήνας κυριαρχούν ορεινοί όγκοι, ενώ προς το βορρά εκτείνεται η εύφορη πεδιάδα. Η αρχαία Τροιζήνα ήταν κτισμένη στη βόρεια πλαγιά του όρους Αδέρες και σε τμήμα της προσχωσιγενούς πεδιάδας βόρεια αυτού. Εκτεινόταν δυτικά του σημερινού οικισμού, ανάμεσα σε δύο φυσικά όρια, τα ρέματα του Αγ. Αθανασίου στα ανατολικά και του Χρυσορρόα στα δυτικά. Η ακρόπολη καταλάμβανε το πετρώδες ύψωμα στα νοτιοδυτικά σε υψόμετρο 313 μ.

Κατά μήκος των δύο ρεμάτων κατέβαιναν από την ακρόπολη, οι δύο επιμήκεις βραχίονες του οχυρωματικού περιβόλου της αρχαίας πόλης. Η οχύρωση αυτή ενισχυόταν κατά διαστήματα με ορθογώνιους προμαχώνες. Ανάμεσα στους δύο μακρούς βραχίονες των τειχών, κατασκευάστηκε το 146 π.Χ. ένα εγκάρσιο τείχος, το διατείχισμα, με σκοπό τον διαχωρισμό της πόλης από την ακρόπολη για αμυντικούς λόγους.

Η αγορά βρισκόταν σε τμήμα της πεδιάδας ανάμεσα στην κυρίως πόλη (με τις κατοικίες και τα εμπορικά καταστήματα) και την ακρόπολη. Εκτός των τειχών της πόλης βρισκόταν το τέμενος του Ιππολύτου σε απόσταση περίπου 800 μ. δυτικά από την αρχαία αγορά και τρία ακόμα ιερά του Ποσειδώνος Φυτάλμιου, της Δήμητρος Θεσμοφόρου στα ανατολικά και του Λυτηρίου Πανός στα δυτικά κοντά στο Χρυσορρόα.

Τα νεκροταφεία, εκτεινόταν σε μεγάλη απόσταση ανατολικά και δυτικά της πόλης, όπου το μαλακό έδαφος κοντά στις όχθες των ρεμάτων που διατρέχουν την πεδιάδα της Τροιζήνας, σκάβεται εύκολα και ευνόησε την διαμόρφωση εκεί νεκροπόλεων. Τα μεγάλα ρωμαϊκά ταφικά μνημεία είναι επίσης κτισμένα εκτός των τειχών της αρχαίας πόλης.

Το εύφορο έδαφος του τόπου, καθώς και η ύπαρξη πηγών και χειμάρρων, θα αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες για την επιλογή της θέσης και την ίδρυση της πόλης. Κατά τον Πausανία, μάλιστα, ο Χρυσορρόας, εξακολουθούσε να ρέει μετά από ξηρασία εννέα χρόνων ενώ οι υπόλοιπες πηγές είχαν στερέψει. Επιπλέον, η απόσταση από την Θάλασσα εξασφάλιζε την προστασία της Τροιζήνας από τις θολάσιες πλημμύρες.

- ΑΡΧΑΪΚΑ**
- 1 ιερό Αρτέμιδος Σωτείρας ●
- 2 ιερό Απόλλωνος Θεαρίου ○
- 3 ιερό Διός Σωτήρος ○
- 4 ιερό Αφροδίτης Ακραιάς ●
- 5 ιερό Αθηνάς Σθενιάδος ○
- 6 ιερό Ποσειδώνος Φυτάλμιου ○
- 7 ιερό Δήμητρος Θεαμοφόρου ○
- 8 σήμα του τάφου του Δαμοτίμου ●
- ΚΛΑΣΙΚΑ**
- 9 ιερό Λυτηρίου Πανός ○
- 10 τείχη της πόλης ●
- 11 στοά (στην αρχαία αγορά) ○
- ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΑ**
- 12 πύργος διατειχίσματος ●
- 13 ναός Ισίδος ○

- ΡΩΜΑΪΚΑ**
- 14 ιερό των Μουσών ●
- 15 δεξαμενή ●
- 16 ταφικά ●
- 17 ταφικά ●
- 18 ταφικά ●
- 19 ταφικά ●
- 20 ταφικά ○
- 21 ταφικά ○

- ΧΩΡΙΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ)**
- 22 θέατρο ○
- 23 ιερό Λυκείας Αρτέμιδος ○
- ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ-ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ**
- 24 παλαιοχριστιανική βασιλική ●
- 25 μεσαιωνικό κάστρο και οχυρώσεις ●
- 26 Ι.Μ. Αγ. Δημητρίου ●
- ΝΕΩΤΕΡΑ**
- 27 Αγ. Σωτήρα ●
- 28 Αγ. Γεώργιος ●
- 29 Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος ●

ΟΡΑΤΟ ●
ΜΗ ΟΡΑΤΟ ○

Σήμερα το μεγαλύτερο μέρος της αρχαίας πόλης καταλαμβάνεται κυρίως από αγροτικές καλλιέργειες. Το έδαφος είναι διαμορφωμένο σε κλιμακωτά επίπεδα που συγκροτούνται από αναλημματικούς τοίχους, για την κατασκευή των οποίων έχει γίνει ευρεία χρήση αρχαίου οικοδομικού υλικού.

Από τα αρχαία μνημεία που εντοπίστηκαν στην περιοχή της πόλης το καλύτερα διατηρημένο είναι ο πύργος του διατειχίσματος που αποτελεί τοπόσημο για την περιοχή. Οι προσθήκες που δέχθηκε κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους άφησαν άθικτη την αρχαία τοιχοδομή σε μεγάλο ύψος. Σώζονται, επίσης, μικρά τμήματα των τειχών της αρχαίας πόλης, καθώς και τμήματα του διατειχίσματος.

Ο λόφος της ακρόπολης καλύπτεται από πυκνή, θαμνώδη βλάστηση, που τον καθιστά σχεδόν απροσπέλαστο. Στο πλάτωμα της κορυφής του λόφου, μπορούν να αναγνωρισθούν, αν και είναι καλυμμένα από δασώδη βλάστηση, κάποια από τα ερείπια του μεσαιωνικού κάστρου του Δαμαλά, ενώ δεν υπάρχουν εμφανή λείψανα του ναού της Αθηνάς Σθενιάδος. Τα λιγοστά κατάλοιπα του ναού της Αφροδίτης Ακραιάς έχουν υποστεί περαιτέρω φθορές.

Ευδιάκριτα είναι τα ερείπια του ρωμαϊκού οικοδομήματος, το ιερό των Μουσών. Λιγότερο εμφανή, αλλά αναγνωρίσιμα, είναι τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του ναού Αρτέμιδος Σωτείρας. Βρίσκονται μέσα σε έναν αγρό φυτεμένο με λεμονιές, δυτικότερα της εκκλησίας του Αγ. Γεωργίου.

Η ερειπωμένη εκκλησία της Αγ. Σωτήρας από τον χώρο της οποίας προέρχονται πολλές επιγραφές και άλλα σημαντικά ευρήματα, παραμένει ακόμη ορατή, αλλά ανεξερεύνητη, μέσα σε έναν αγρό με λεμονιές.

Ο αρχαϊκός επιτύμβιος κίονας του Δαμοτίμου εξακολουθεί να βρίσκεται στη θέση του.

Από τα ταφικά μνημεία οι κιβωτιόσχημοι και κεραμοσκεπείς τάφοι του ανατολικού και του δυτικού νεκροταφείου, δεν διακρίνονται πλέον, καθώς είτε έχουν καταχωσθεί είτε έχουν παρασυρθεί από τα νερά των χειμάρρων. Ευδιάκριτα είναι τα καλής διατήρησης ρωμαϊκά ταφικά μνημεία κοντά στο Χρυσορρόα και αυτά έξω από τα βορειοανατολικά τείχη της πόλης.

Στον σύγχρονο οικισμό της Τροιζήνας έχουν εντοπισθεί πολλές αρχαιότητες εντοιχισμένες σε παλαιές οικίες, οι περισσότερες από αυτές έχουν ήδη αποτοχισθεί και μεταφερθεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Πόρου, ενώ κάποιες άλλες, που ήταν δύσκολο να αποσπασθούν από την θέση τους, είναι ακόμη ορατές στους επισκέπτες του χωριού.

04⁺
ΙΠΠΟΛΥΤΕΙΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

ο μύθος

Η Φαίδρα, γυναίκα του Θησέα, ερωτεύεται τον γιο του Ιππόλυτο. Όταν αυτός αρνείται τον έρωτά της, τον κατηγορεί στον Θησέα ότι τη βίασε ή προσπάθησε να την βιάσει. Ο Θησέας, πιστεύοντας τις συκοφαντίες της, ζητά από τον Ποσειδώνα να σκοτώσει τον Ιππόλυτο. Η Φαίδρα αυτοκτονεί.

Η αρχαία Τροιζήνα αποτέλεσε κατά την αρχαιότητα μια ακμάζουσα πόλη, με αρκετό πληθυσμό, σημαντικό αριθμό ιερών εντός και εκτός των τειχών και πλήθος λατρειών. Ανάμεσα σε αυτές τις λατρείες προεξάρχουσα αναδείχθηκε η λατρεία του Ιππολύτου, στο 'επιφανέστατον' κατά τον Πausanias τέμενος του Ιππολύτου. Εκτός των τειχών της αρχαίας πόλης καταλαμβάνει έκταση περίπου 4.000 τ.μ. Σύμφωνα με την παράδοση το τέμενος και το ναό του Ιππολύτου είχε ιδρύσει ο Διομήδης.

Μέσα σε ένα ειδυλλιακό φυσικό περιβάλλον, συνδέεται άμεσα με το μύθο του έρωτα της Φαίδρας για τον Ιππόλυτο. Σύμφωνα με το μύθο, η Φαίδρα, γυναίκα του Θησέα, ερωτεύεται τον γιο του Ιππόλυτο. Όταν αυτός αρνείται τον έρωτά της, τον κατηγορεί στον Θησέα ότι τη βίασε. Ο Θησέας, πιστεύοντας τις συκοφαντίες της, ζητά από τον Ποσειδώνα να σκοτώσει τον Ιππόλυτο. Η Φαίδρα αυτοκτονεί.

Ο περίβολος και τα κτίσματα του ιερού ολοκληρώθηκαν στα τέλη του 4ου αι. π.Χ. ή στις αρχές του 3ου αι. π.Χ. γύρω από έναν αρχαιότερο πυρήνα λατρείας, ο οποίος εντοπίζεται στο χώρο του μικρού γεωμετρικού τεμένους.

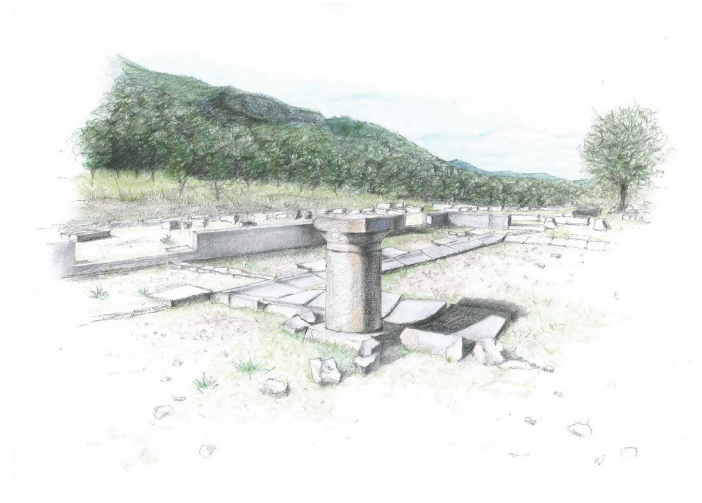
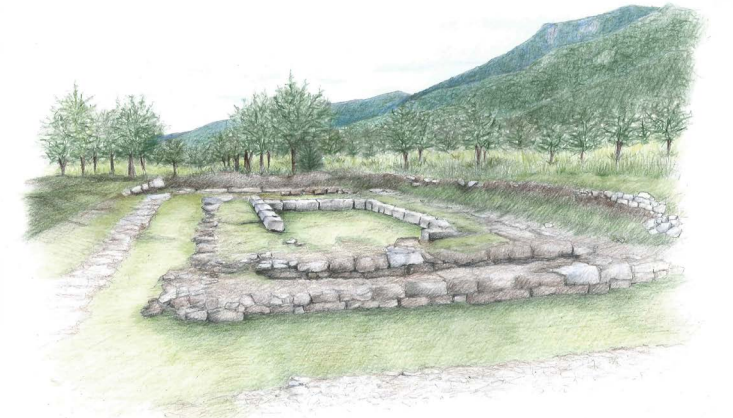
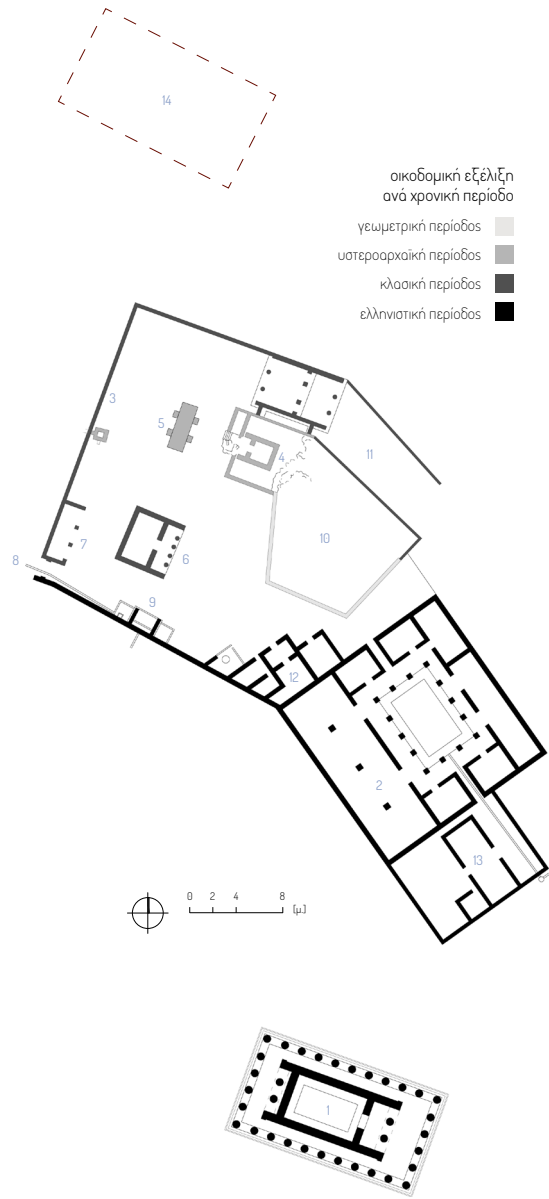
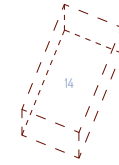
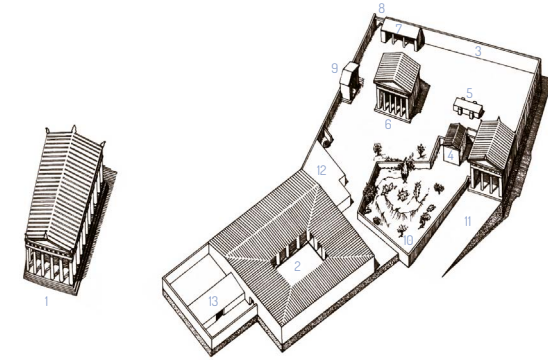
Τη λειτουργία Ασκληπιείου στο τέμενος μαρτυρούν σχετικές επιγραφές, αλλά φαίνεται ότι επισκιάστηκε από το Ασκληπιείο της Επιδάουρου. Στην παρακμή του Ασκληπιείου της Τροιζήνας συνέβαλε και ο σεισμός που προκάλεσε η έκρηξη του ηφαιστείου των Μεθάνων, στα μέσα του 3ου αι. π.Χ. Τα κτίρια υπέστησαν τότε σοβαρές φθορές και παρέμειναν σε ερειπιώδη κατάσταση μέχρι τους ρωμαϊκούς χρόνους, οπότε και επισκευάστηκαν.

Ο Pausanias αναφέρει το στάδιο που γυμναζόταν ο Ιππόλυτος και το ναό της Αφροδίτης Κατασκοπίας, απ' όπου τον παρακολουθούσε κρυφά η Φαίδρα. Κοντά στο ναό υπήρχε η μυρτιά, της οποίας τα φύλλα τρυπούσε η Φαίδρα με την περόνη της μέσα στην ερωτική της αγωνία. Σε μικρή απόσταση από τη μυρτιά βρισκόταν ο τάφος της Φαίδρας και το μνήμα του Ιππολύτου. Ο περιγητής περιγράφει ακόμη το σπίτι του Ιππολύτου με την κρήνη του Ηρακλή, που πιθανότατα εξυπηρετούσε το Ασκληπιείο.

Μετά την επικράτηση του χριστιανισμού το αρχαίο υλικό απομακρύνθηκε από τα μνημεία στα οποία ανήκε αρχικά και χρησιμοποιήθηκε για την οικοδόμηση χριστιανικών ναών όπως στο ναό της Επισκοπής.

ΙΠΠΟΥΛΥΤΕΙΟ ΤΕΜΕΝΟΣ

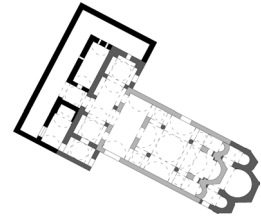
- 1 ναός Ιππολύτου
- 2 τελετουργικό εστιατόριο
- 3 περίβολος
- 4 ναός με πρόσωση στα δυτικά
- 5 βωμός
- 6 ναός με πρόσωση στα ανατολικά
- 7 στοά
- 8 δευτερεύουσα είσοδος
- 9 κρήνη του Ηρακλή
- 10 μικρό γεωμετρικό τέμενος
- 11 κύρια είσοδος με αναβάθρα και πρόπυλο
- 12 δυτικό προσκίματο εστιατορίου
- 13 ανατολικά προσκίματα εστιατορίου
- 14 ναός Αφροδίτης Κατασκοπίας (πιθανή θύση)

Αεροφωτογραφία του τέμενος του Ιππολύτου

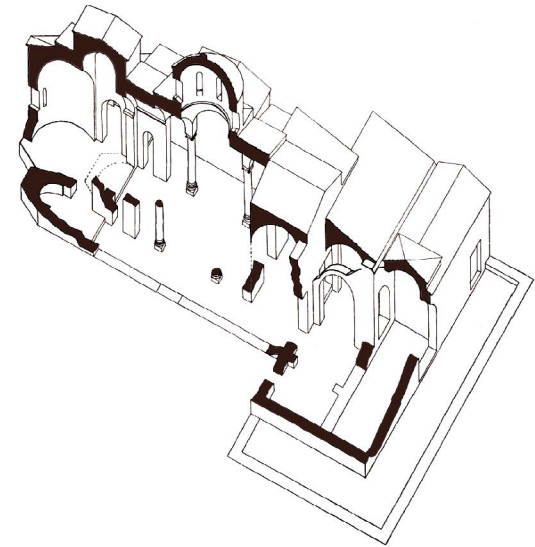

ΝΑΟΣ (ΠΑΝΑΓΙΑΣ) ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

οικοδομικές φάσεις

- πρώτη περίοδος: 11ος αι. μ.Χ.
- δεύτερη περίοδος: 12ος αι. μ.Χ.
- τρίτη περίοδος: μετά το 1382 μ.Χ.

Ο ναός της Επισκοπής πιθανολογείται ότι κτίστηκε στη θέση του αρχαίου ναού της Αφροδίτης Κατασκοπίας. Αρχικά ήταν παλαιοχριστιανική βασιλική, πιθανώς του 6ου μ.Χ. αιώνα, στην οποία είχαν χρησιμοποιηθεί αρχιτεκτονικά μέλη αρχαίου ναού όπως οι μαρμαρίνοι κίονες. Τον 11ο αιώνα κτίστηκε ο σταυροειδής εγγεγραμμένος σύνθετου τύπου ναός, ο οποίος επεκτάθηκε ανατολικά - με την προσθήκη δεύτερου Αγίου Βήματος - τον 12ο αιώνα. Τον 14ο ή τον 15ο αιώνα προστέθηκε ο εξωνάρθηκας, ενώ τα προσκίσματα δυτικά του εξωνάρθηκα κτίστηκαν πιθανώς την εποχή της Τουρκοκρατίας. Σήμερα το Ιππολύτειο συγκρότημα αποτελεί επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο με ορατές μόνο τις θεμελιώσεις των κτιρίων του. Ενώ στο ναός της Επισκοπής καλύτερα διατηρημένος - αν και με αρκετά στατικά προβλήματα - είναι ορατά ο κυρίως ναός, ο νάρθηκας και τα προσκίσματα έξω από τον νάρθηκα καθώς και ο περίβολος.

05 +
ΚΙΝΗΤΑ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

άγαλμα του κριοφόρου Ερμή
(ρωμαϊκό αντίγραφο)

ηγεμόνας καλυπτήρας με
στριωτήρα του 6ου αι. π.Χ. από
το ιερό της Αφροδίτης Ακραιάς

πλήνη σίμη με υβραρρόη σε σχήμα
λεοντοκεφαλής του 6ου αι. π.Χ.
από το ιερό της Αφροδίτης Ακραιάς

ακατέργαστη πλάκα με επιγράμμα-
των αρχαϊκών χρόνων

αρχαϊκή επιτύμβια στήλη με εγχάρκτη
παράσταση οπλιτοδρόμου

μαρμαρίνη στήλη του ψηφίσματος
του Θεμιστοκλή το 480 π.Χ.
(αντίγραφο τέλη 4ου ή αρχές
3ου αι. π.Χ.)

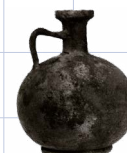
αναθηματικό ανάγλυφο γυναικείας
μορφής σε στάση 'ανακάλυψης'

γυναικείο αγαλμάτιο
του 4ου αι. π.Χ. από το ιερό
της Αφροδίτης Ακραιάς

κάτω τμήμα μαρμαρίνης ανάγλυφης
επιτύμβιας στήλης του 4ου αι. π.Χ.

άβαφη λάγυνας

τιμητικό ψήφισμα του 369 π.Χ.

πλήνη ανέμιο από ηγεμόνα
καλυπτήρα των ελληνοιστικών
χρόνων

μαρμάρινο αγαλμάτιο εφήβου
των ελληνοιστικών χρόνων

χάλκινο νόμισμα της Τροιζήνας
του 325-300 π.Χ.

ανάγλυφη επιτύμβια στήλη

επιγράμμα των
ρωμαϊκών χρόνων

μαρμαρίνη κορινθιακό-επικράνο-
των ρωμαϊκών χρόνων

ατρακτοειδή μυροδοχεία

μαρμαρίνη ανάγλυφη επιτύμβια
στήλη των ρωμαϊκών χρόνων

κεφαλή μαρμαρίνου
αγαλμάτιου του Πανός
των ρωμαϊκών χρόνων

χάλκινο νόμισμα
της Τροιζήνας
του 2ου-3ου αι. μ.Χ.

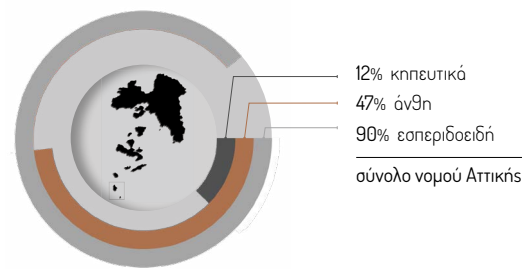
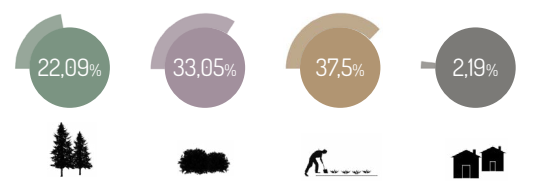
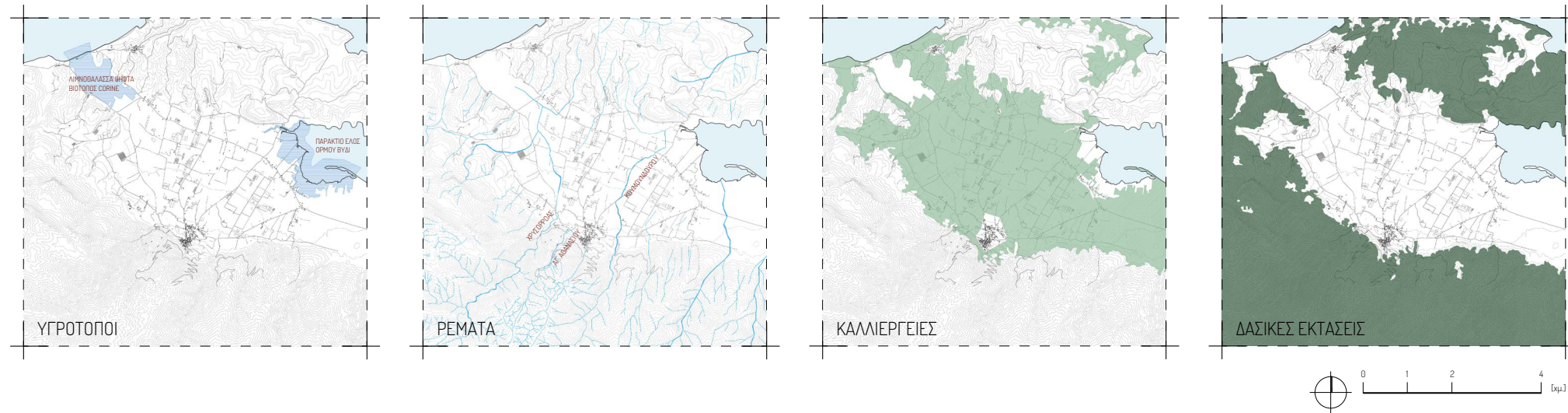
Το 1958 ιδρύεται με πρωτοβουλία του αρχαιόφιλου καθηγητή γαλλικών, Χρήστου Φουρνιαδά, ο 'Σύλλογος Αρχαιόφιλων Τροιζηνίας' με στόχο την περισυλλογή των διάσπαρτων αρχαίων και την προβολή των μνημείων της περιοχής. Με τα αρχαία που συγκεντρώθηκαν δημιουργήθηκε μια ανεπίσημη συλλογή η οποία το 1975 μεταφέρθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Πόρου. Ενδεικτικά, η περίφημη στήλη με το αθηναϊκό ψήφισμα που πρότεινε το 480 π.Χ. ο Θεμιστοκλής, περισυλλέχθηκε από τον Φουρνιαδά το 1959 στην περιοχή της αρχαίας αγοράς. Η επιγραφή χρονολογείται στον ύστερο 4ο ή πρώιμο 3ο αι. π.Χ. και θεωρείται ότι αποδίδει κατά προσέγγιση το αρχικό κείμενο του ψηφίσματος, το οποίο όριζε, μεταξύ άλλων, να μεταφερθούν οι γυναίκες και τα παιδιά των Αθηναίων στην Τροιζήνα λόγω της εισβολής των Περσών στην Αττική.

Τα ευρήματα χρονολογούνται από την υστερογεωμετρική μέχρι και τη ρωμαϊκή περίοδο. Προέρχονται από το χώρο του Ιππολύτειου συγκροτήματος, την αρχαία αγορά, και κυρίως τα αρχαία νεκροταφεία. Σήμερα βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Πόρου, στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το Επιγραφικό Μουσείο Αθηνών και το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιώς.

Οι τόποι εδώ είναι οι βουβοί μάρτυρες ανομολόγητων πόθων και φόβων, αρκεί όμως να ειπωθούν αυτά τα πράγματα φάτσα στον ήλιο για να γίνουν τα χόρτα, οι πέτρες και η ίδια η γη συνένοχοι της φρίκης, χάνοντας την πολλές φορές χιλιόχρονη αθωότητά τους. Ίσως δεν ήταν συμπτωματικό που η παράδοση τοποθετούσε στην Τροιζήνα, μέσα στον περίβολο του ναού της Αρτέμιδος, μια από τις εξόδους του Άδη. Αυτό το τοπίο με τις λεύκες, τις πικροδάφνες, τις καλαμιές και τη γυάλινη θάλασσα, αυτό το τοπίο της ακραίας γαλήνης έκρυβε το στόμα του ερέβους από το οποίο ξεπήδησαν μια ωραία ημέρα τα τέρατα και τα φαντάσματα που στοιχειώνουν το ασυνείδητο των ανθρώπων και που η Φαίδρα, όμοια με τον Οιδίποδα, είχε το θάρρος ν'αντικρύσει και να ονομάσει.

06 + ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό περιβάλλον της επαρχίας Τροιζηνίας παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία στις πεδινές, ημιορεινές και ορεινές περιοχές της. Η δασοκάλυψη της περιοχής αποτελεί περίπου το 22%, οι θαμνώδεις εκτάσεις το 33% του συνόλου της έκτασης της επαρχίας έναντι του 37,5% που καταλαμβάνει η γεωργική γη και 2,19% οι οικιστικές περιοχές.

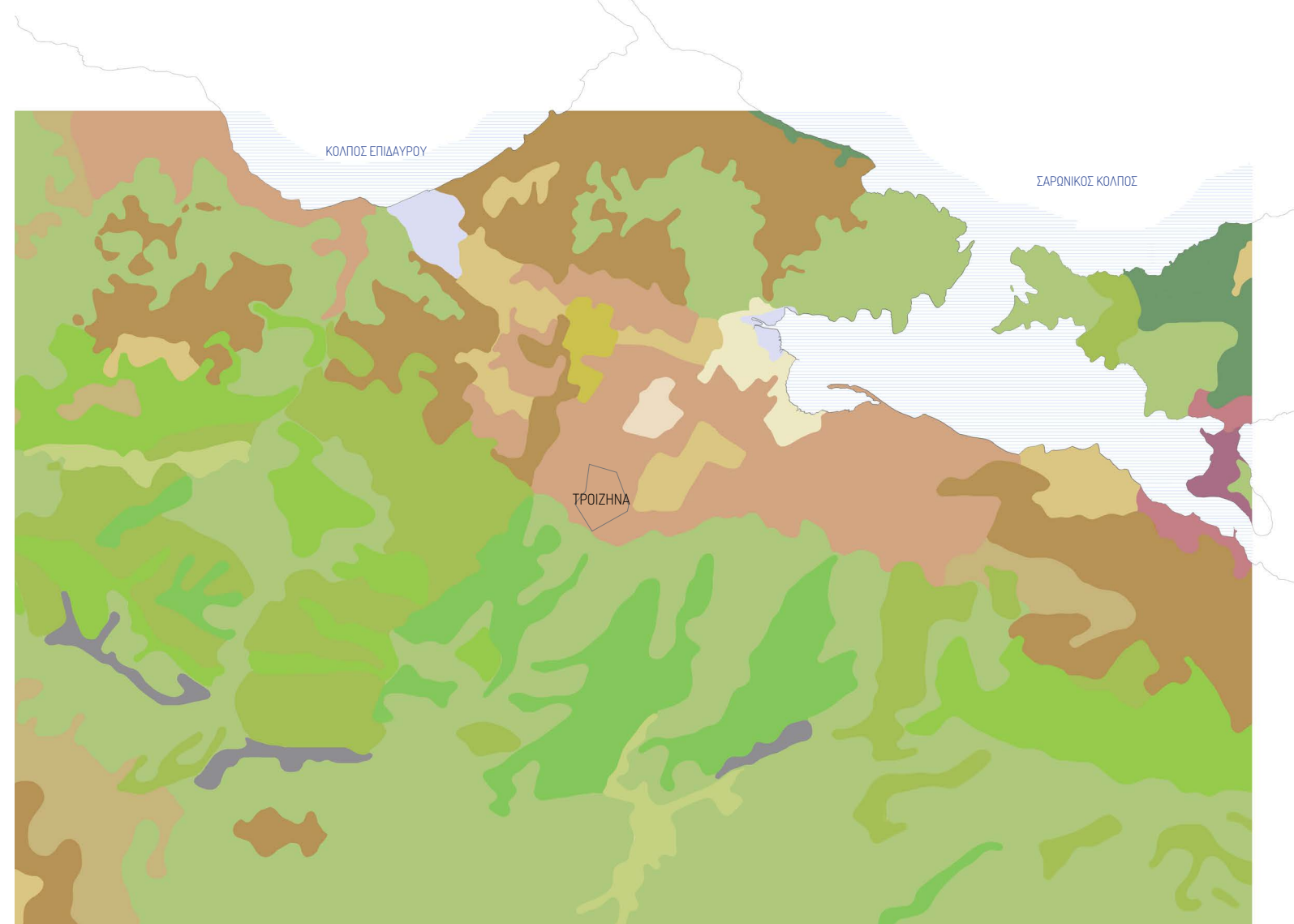
Ο αγροτικός τομέας αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα της τοπικής οικονομίας, με σημαντικότερες καλλιέργειες τα εσπεριδοειδή, την ανθοκαλλιέργεια και την ελαιοκομία. Στην Τροιζηνία παράγεται το 90% των εσπεριδοειδών, το 47% των ανθών και το 12% των κηπευτικών που παράγονται στο σύνολο του νομού Αττικής. Άξιο αναφοράς είναι το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο 'Τροιζηνία' που καταχωρήθηκε ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π).

Η περιοχή είναι πλούσια σε αποθέματα νερού. Όχι μόνο αρδεύεται ο κάμπος της Τροιζηνίας αλλά από τον Πόρο μεταφέρονται μεγάλες ποσότητες νερού σε πολλά άλλα μέρη της χώρας που υποφέρουν από λειψυδρία. Το υδρογραφικό σύστημα δεν περιλαμβάνει μεγάλους ποταμούς, αλλά μόνο χειμάρρους. Ο κάμπος της Τροιζηνίας διασχιζόταν από τον χειμάρρο του Χρυσορρόα που καταλήγει στην λιμνοθάλασσα Ψήφτα (βιότοπος Corine), το ρέμα του Αγ.Αθανασίου και το ρέμα του Κουμουνοδούρου που καταλήγουν στο παράκτιο έλος Βύδι.

Η λίμνη Ψήφτα αναφέρεται και ως Ψιφαία λίμνη που είναι παραφθορά του ονόματος της αρχαίας λίμνης Φοιβαίας που βρισκόταν στο ίδιο σημείο, την οποία αναφέρει ο Πausanias καθώς εκεί βρήκε το θάνατο ο Ιππόλυτος. Στο παράκτιο Έλος Όρμου Βύδι βρισκόταν ο αρχαίος λιμένας του Πύργωνα - το επίγειο της αρχαίας Τροιζηνίας - στο οποίο είχε ελλιμενιστεί ο μισός ελληνικός στόλος, μία ημέρα πριν από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

- ΚΑΛΥΨΗ ΓΗΣ**
- Συνεχής οαστικός ιστός
 - Ασυνεχής οαστικός ιστός
 - Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες
 - Μη αρδευόμενη αρόσιμη γη
 - Μόνιμα αρδευόμενη γη
 - Οπωροφόρα δέντρα και φυτείες με σαρκώδεις καρπούς
 - Ελαιώνες
 - Ετήσιες καλλιέργειες που σχετίζονται με μόνιμες καλλιέργειες
 - Σύνθετες καλλιέργειες
 - Γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία μαζί με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης
 - Δάσος πλατύφυλλων
 - Δάσος κωνοφόρων
 - Μικτό δάσος
 - Φυσικοί βοσκότοποι
 - Σκληροφυλλική βλάστηση
 - Μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις
 - Παραθαλάσσιοι βάλτοι

Πηγή στοιχείων από:
<https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>

Στο χάρτη με την κάλυψη γης οι γεωργικές περιοχές αποδίδονται με το καφέ χρώμα και οι δασικές με τις αποχρώσεις του πράσινου. Στην κεντρική όπως και στην ανατολική περιοχή υπάρχει έντονη κάλυψη από ελαιώνες και οπωροφόρα δέντρα. Βορειότερα υπάρχουν φυσικοί βοσκότοποι, αναμειγμένοι με μεικτό δάσος. Εκτάσεις μόνιμης αρδευόμενης γης εντοπίζονται κυρίως στην πεδιάδα της Τροιζήνας καθώς στην περιοχή είναι αναπτυγμένες εγκαταστάσεις θερμοκηπίων και οπωροκηπευτικών.

ΠΑΝΙΔΑ

υδρόβια ορνιθοπανίδα υγρασιότοπου Ψήφτας

πελαργός
ciconia ciconia

πελεκάνος
pelecanus onocrotalus

πάπια
anas platyrhynchos platyrhynchos

ερωδιός
ardea cinerea

κύκνος
cygnus bewickii

φλαμίνγκο
phoenicopterus roseus

ορνιθοπανίδα

κοράκι
corvus corax

κάργια
corvus monedula soemmerringii

κουκουβάγια
athene noctua strigidae

μούφος
bubo bubo

χουκουριστής
strix aluco

πέρδικα
alectoris rufa

ορτύκι
coturnix coturnix

τρογόνι
streptopelia turtur

μπεκάτσα
scolopax rusticola

κίχλη
turdus philomelos

ιχθυοπανίδα

μπαρμπούνι
mullus surmuletus

λαβράκι
dicentrarchus labrax

κέφαλος
mugil cephalus

τσιπούρα
sparus aurata

χέλι
anguilla anguilla

χερσαία πανίδα

αλεπού
vulpes vulpes

ασβός
meles meles

ποντίκι
mus musculus

βάτραχος
rana graeca

σαύρα
podarcis muralis

χελώνα
testudo graeca

φίδι
vipera ammodytes

Η φυτική διάπλοση και γενικά οι κλιματολογικές συνθήκες επιτρέπουν τη διαβίωση συγκεκριμένης ποικιλίας ειδών πανίδας.

Στην χερσαία πανίδα, τα είδη που ενδημούν στην περιοχή είναι η αλεπού, ο ασβός, οι σαύρες, τα φίδια, οι χελώνες και τα ποντίκια.

Ενδημικά είδη ορνιθοπανίδας που έχουν παρατηρηθεί είναι οι πέρδικες, οι κάργιες, τα κοράκια, οι κουκουβάγιες, οι χουκουριστές και οι μούφοι ενώ στα διερχόμενα είδη συγκαταλέγονται τα τρογόνια, τα ορτύκια, οι μπεκάτσες και οι κίχλες.

Η ιχθυοπανίδα της λιμνοθάλασσας Ψήφτας αποτελείται από κέφαλους, λαβράκια, τσιπούρες, χέλια και μπαρμπούνια. Εδώ επίσης φωλιάζουν είδη ενδημικής και αποδημητικής υδρόβιας ορνιθοπανίδας μεταξύ των οποίων πελαργόι, κύκνοι, πάπιες, πελεκάνοι, ερωδιόι και φλαμίνγκο.

ΧΛΩΡΙΔΑ

υγροτόποι

πολυετές αλόφυτο
sarcocornia perennis

βούρλο
juncus maritimus

καλαμιά
arundo donax

σπερικούλαρια
spergularia marginata

καλαμιά
phragmites australis

αρμυρίκι
tamarix hampeana

ρεμάτα

πικροδάφνη
nerium oleander

λυγαριά
vītex agnus castus

πλάτανος
platanus orientalis

αριά
quercus ilex

καλλιέργειες

ελιά
olea europaea

λεμονιά
citrus limon

πορτοκαλιά
citrus sinensis

μανταρινιά
citrus reticulata

κηπευτικά

γαριφαλιά
dianthus caryophyllus

τριανταφυλλιά
rosa

γλαδιόλα
gladiolus communis

ντάλια
dahlia

ζέρμπερα
gerbera jamesonii

δασικές εκτάσεις

χαλέπιος πεύκη
pinus halepensis

ήμερη βελανιδιά
quercus ithaburensis macrolepis

κυπαρίσσι
cupressus sempervirens

μυρτιά
myrtus communis

κακκοφόρος βελανιδιά
(πουρνάρι)
quercus coccifera

καρπίνος μεπετουλοειδής
(γαύρος)
carpinus betulus

κουμαριά
arbutus unedo

αγριελιά
olea europaea sylvestris

σχίνος
pistacia lentiscus

αρευτιά
(θαμνοκυπάρισσο)
juniperus phoenicea

ρίγανη
origanum vulgare

θυμάρι
thymus vulgaris

φασκομηλιά
salvia officinalis

Η περιοχή ανήκει στην Ευμεσογειακή Ζώνη Βλάστησης. Στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές εμφανίζονται εκτεταμένα ή μικρότερα δάση από χαλέπιο πεύκη. Επιπλέον απαντώνται το κυπαρίσσι, η μυρτιά, το πουρνάρι και ο γαύρος. Στις ορεινές περιοχές της ηπειρωτικής Τροιζηνίας κυριαρχούν φυλλοβόλες βελανιδιές και ειδικότερα η *quercus ithaburensis macrolepis*.

Η παρόχθια βλάστηση που αναπτύσσεται στις όχθες των ρεμάτων απαρτίζεται από πικροδάφνη, λυγαριά, πλάτανο και αριά.

Στην περιοχή των υγροτόπων (Ψήφτας, Βύδι) συναντώνται τα τυπικά είδη υδροχαρής βλάστησης όπως καλαμιώνες, βούρλα, αρμυρίκια, κλπ.

Τα φρυγανικά οικοσυστήματα που αναπτύσσονται περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων το θυμάρι, την φασκομηλιά και την ρίγανη, ενώ στη μακκία βλάστηση που είναι πλουσιότερη, εναλλάσσονται θαμνώνες με κουμαριά, αγριελιά, σχίνο με παραλιακούς θαμνώνες με αρευτιά.

+ ΔΕΝΤΡΑ

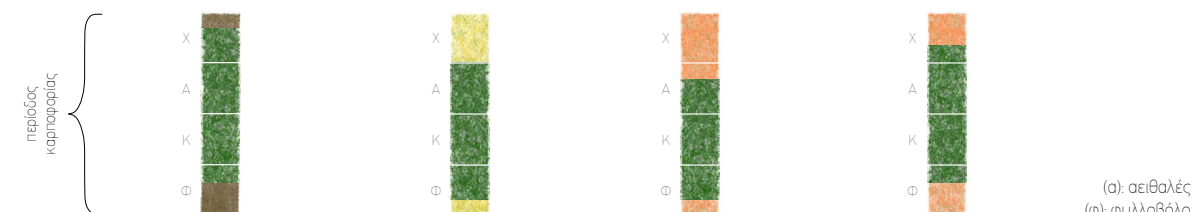

ελιά (α)

λεμονιά (α)

πορτοκαλιά (α)

μανταρινιά (α)

(α): αειθαλές
(φ): φυλλαβόλο

χαλέπιος πεύκη (α)

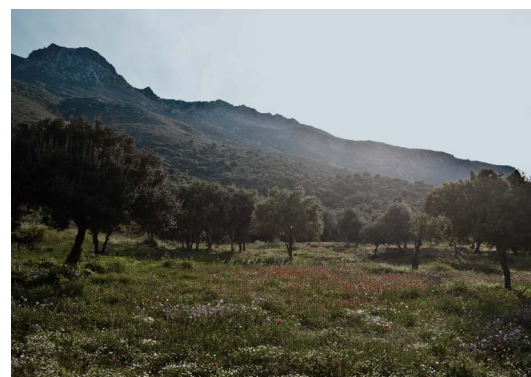
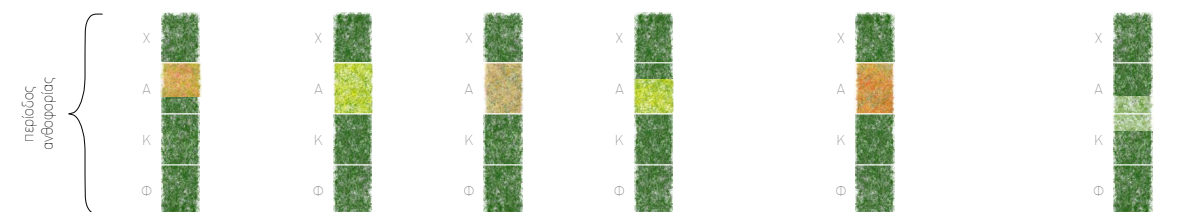
αριά (α)

κυπαρίσι (α)

γαύρος (φ)

πλάτανος (φ)

ήμερη βελανιδιά (φ)

+ ΘΑΜΝΟΙ/ΔΕΝΤΡΑ

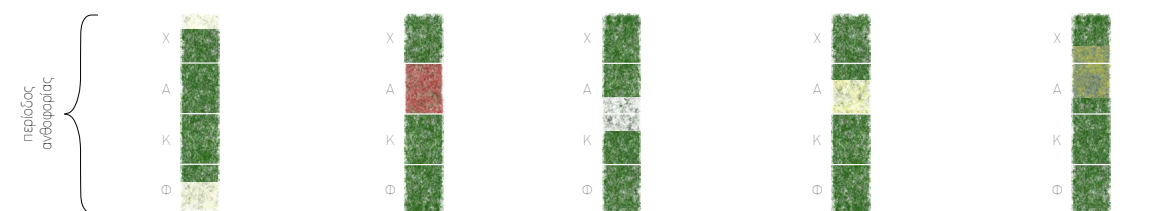
κουμαριά (α)

σίνος (α)

αγριελιά (α)

πουρνάρι (α)

θαμνοκυπάρισσο (α)

+ ΘΑΜΝΟΙ

πικροδάφνη (α)

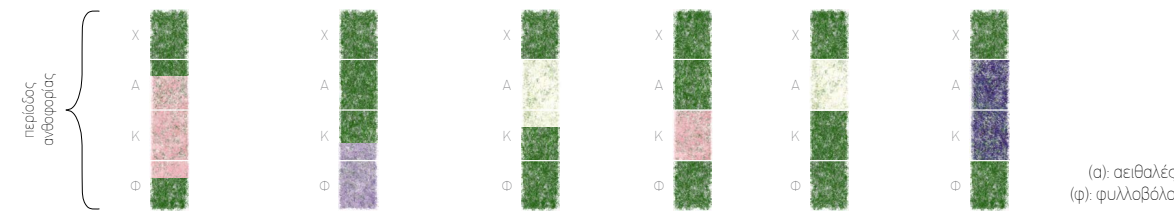
λυγαριά (φ)

μυρτιά (α)

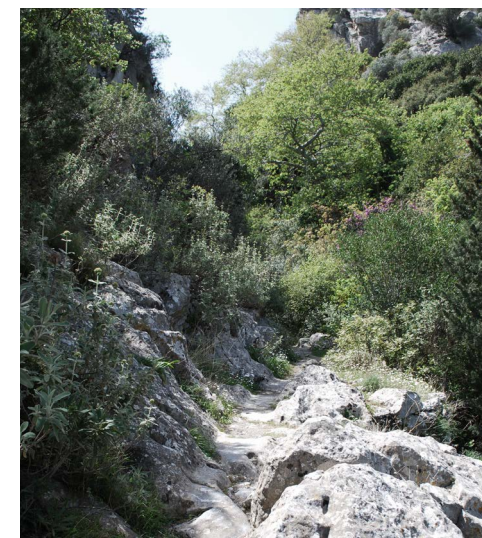
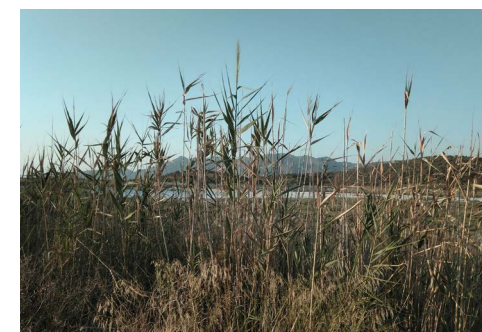
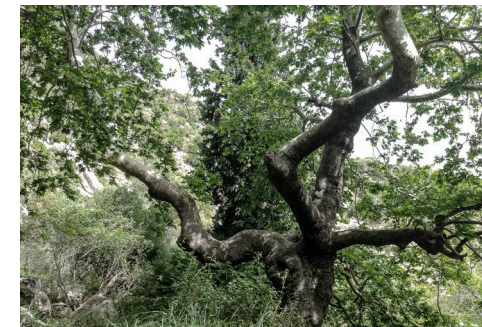
ρίγανη (α)

θυμάρι (α)

φασκομηλιά (α)

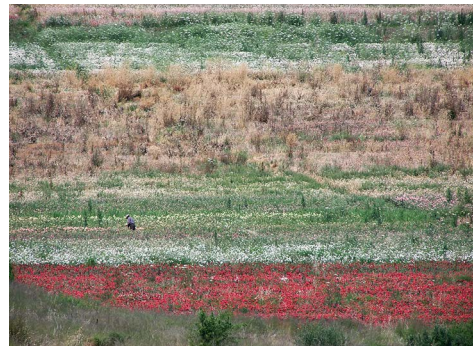
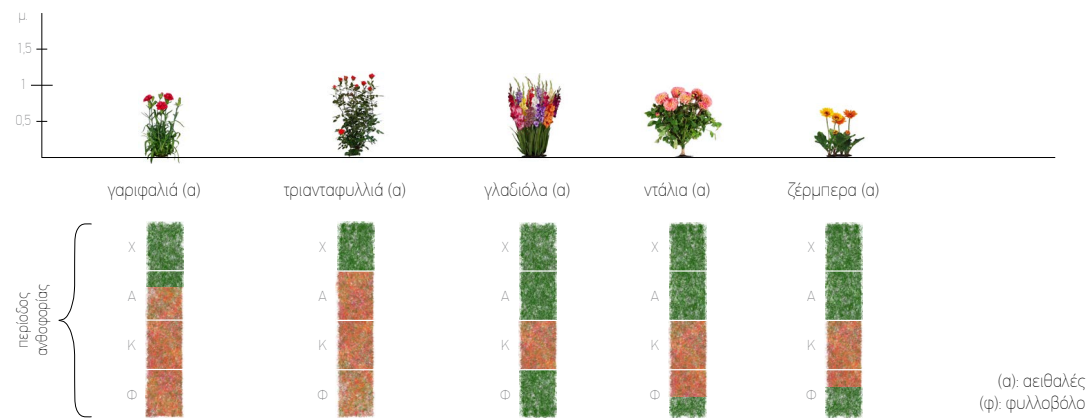

(α): αειθαλές
(φ): φυλλαβόλο

ΑΝΘΟΦΟΡΑ ΦΥΤΑ

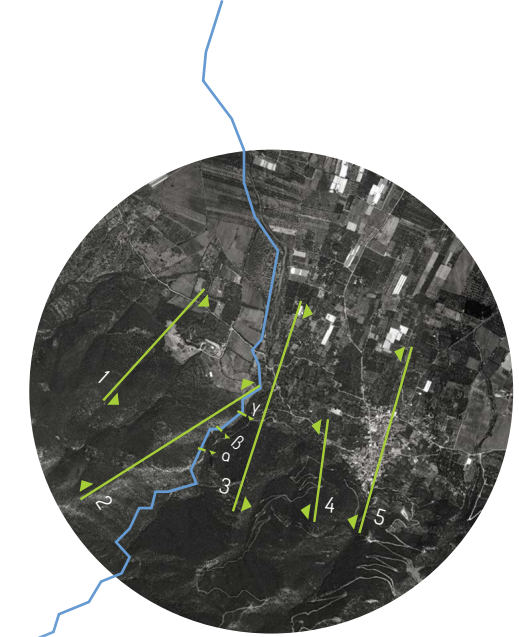
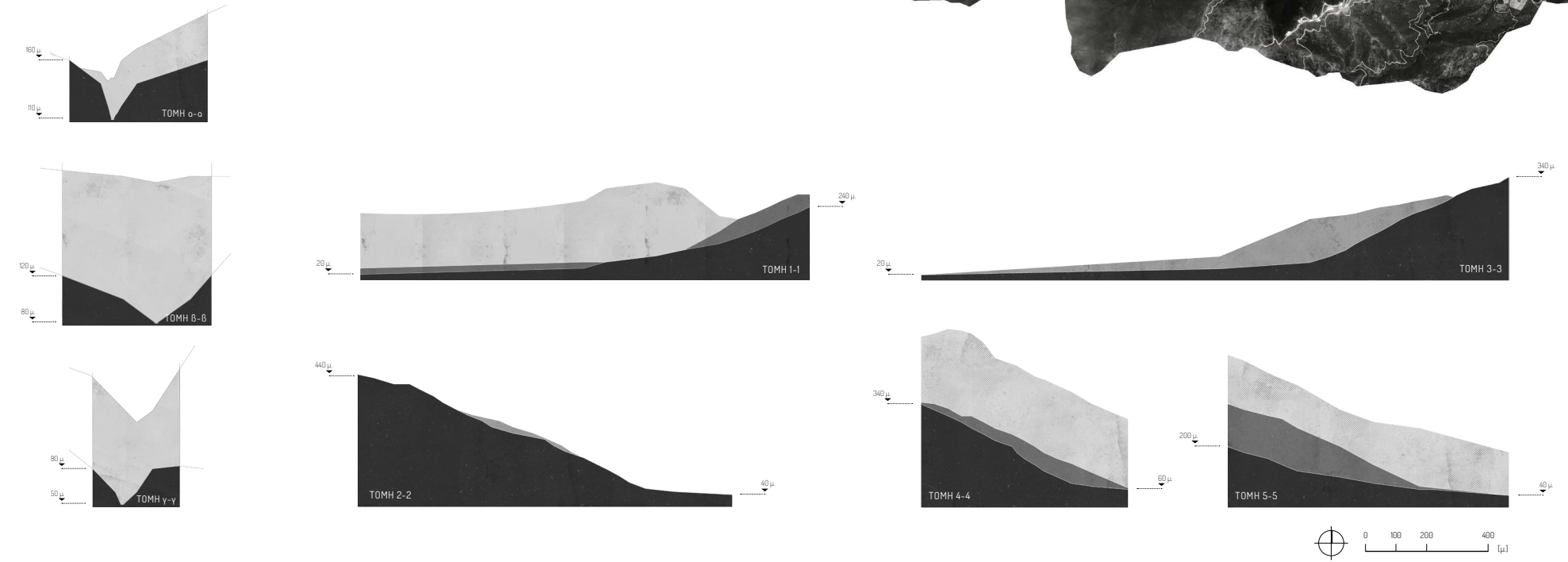
Στην πεδιάδα της Τροιζήνας κυριαρχούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες και ακολουθούν οι υπαίθριες και θερμοκηπιακές καλλιέργειες ανθών και κηπευτικών.

Οι καλλιεργούμενες με εσπεριδοειδή εκτάσεις αποτελούνται από δέντρα λεμονιάς, μανταρινιάς και πορτοκαλιάς. Στις εκτάσεις με ελαιοκαλλιέργειες κυριαρχούν δύο ποικιλίες το Μανάκι και η Κορωνέϊκη.

Στην ανθοκομία τα κυριότερα καλλιεργούμενα είδη είναι τα γαρίφαλλα και τα τριαντάφυλλα και σε μικρότερες ποσότητες οι γλαδιόλες, οι ντάλιες και οι ζέρμπερες.

Σε μικρότερη έκταση καλλιεργούνται κηπευτικά, ενώ στις λοιπές καλλιέργειες περιλαμβάνονται τα σιτηρά (σίτος σκληρός και κριθή) με προορισμό την χρήση τους στην κτηνοτροφία και τα αμπέλια με σκοπό την ιδιοκατανάλωση.

07+
ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΕΔΑΦΟΥΣ

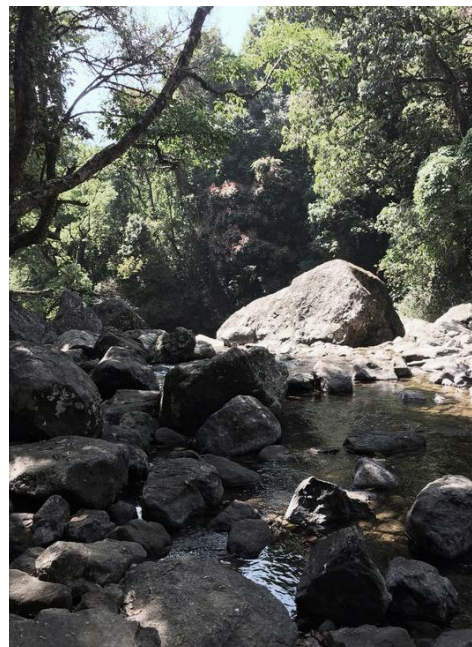
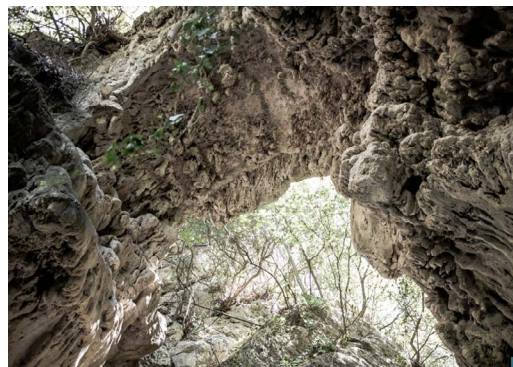

Η Τροιζήνα αποτελεί μια κατεχοκίνη ημιορεινή περιοχή και το ανάγλυφό της ακολουθεί μια διάταξη υψομετρικής μείωσης από τα δυτικά προς τα ανατολικά. Οι ορεινοί όγκοι από την οροσειρά των Αδέρων (με μέγιστο ύψος 721 μέτρα) δίνουν την αίσθηση ενός φυσικού 'φράγματος' προς την υπόλοιπη Αργολίδα στα νότια.

Το έδαφος στην περιοχή αποτελείται από διάφορες κατηγορίες πετρωμάτων, πρόκειται κυρίως για εδάφη με ανθρακικές βάσεις όπως ασβεστόλιθοι και ψαμμίτες.

Από τον ορεινό όγκο της οροσειράς των Αδέρων τα νερά των πηγών τροφοδοτούν χειμάρους και ρέματα που με γενική διεύθυνση ροής από νότο προς βορρά διασχίζουν τον εύφορο κάμπο της Τροιζηνίας και αρκετά από αυτά καταλήγουν στη Θάλασσα.

Το πιο σημαντικό οικοσύστημα της επαρχίας αρχίζει από τις πηγές του Χρυσορρόα στις Αδέρες περνάει το φαράγγι του Διαβολογέφυρου με την πυκνή βλάστηση, διασχίζει την πεδιάδα της Τροιζήνας και καταλήγει στον υδροβιότοπο της Ψήφτας.

Το φαράγγι του Διαβολογέφυρου πήρε την ονομασία αυτή από την γέφυρα του Διαβόλου ή αλλιώς Διαβολογέφυρο. Έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και αποτελεί το πιο γνωστό φυσικό τοπίο της περιοχής. Πρόκειται για ένα φαράγγι που διασχίζει το ρέμα του Χρυσορρόα. Βρίσκεται βορειοδυτικά του οικισμού σε υψόμετρο 565 μ. Η επιβλητικότητα του τοπίου έδωσε την αφορμή να δημιουργηθεί με μικροπαραλλαγές ο εξής θρύλος:

Επί Τουρκοκρατίας, ο πασάς της περιοχής διέταξε φημισμένο πρωτομάστορα να κατασκευάσει γέφυρα στο συγκεκριμένο φαράγγι, αλλιώς θα έχανε το κεφάλι του. Αυτός δοκίμασε δύο φορές, αλλά το ρέμα κατέβασε νερό και παρέσυρε τα γεφύρια. Ενώ ετοιμαζόταν για την τρίτη προσπάθεια εμφανίστηκε ο διάβολος, ο οποίος του υποσχέθηκε να τον βοηθήσει με αντάλλαγμα την ψυχή του. Ο γεφυροποιός δέχτηκε, και τότε σε μια νύχτα κατασκευάστηκε η γέφυρα. Το ίδιο βράδυ ο διάβολος δώρισε στον πρωτομάστορα ένα πιθάρι χρυσά φλουριά. Ο γεφυροποιός έγινε πάμπλουτος, αλλά δεν πρόλαβε να χαρεί τα πλούτη του πέρα από έξι χρόνια. Μια μέρα ενώ διέσχισε τη γέφυρα, για να επισκεφθεί το σημείο που είχε κρυμμένο τον θησαυρό του, σπκώθηκε άγριος άνεμος, τον πήρε και τον εξαφάνισε. Την ίδια στιγμή κεραυνός έκαψε το σπίτι και την οικογένεια του. Έτσι η γέφυρα αυτή ονομάστηκε Διαβολογέφυρο. Στους βράχους γύρω από τη γέφυρα υπάρχουν βαθουλώματα σαν δικαλιωτές πατημασιές κασίκας, τέτοια πόδια έχει λένε και ο διάβολος, εξού και το όνομα της τοποθεσίας.

ΔΙΚΤΥΟ

δρόμων & μονοπατιών

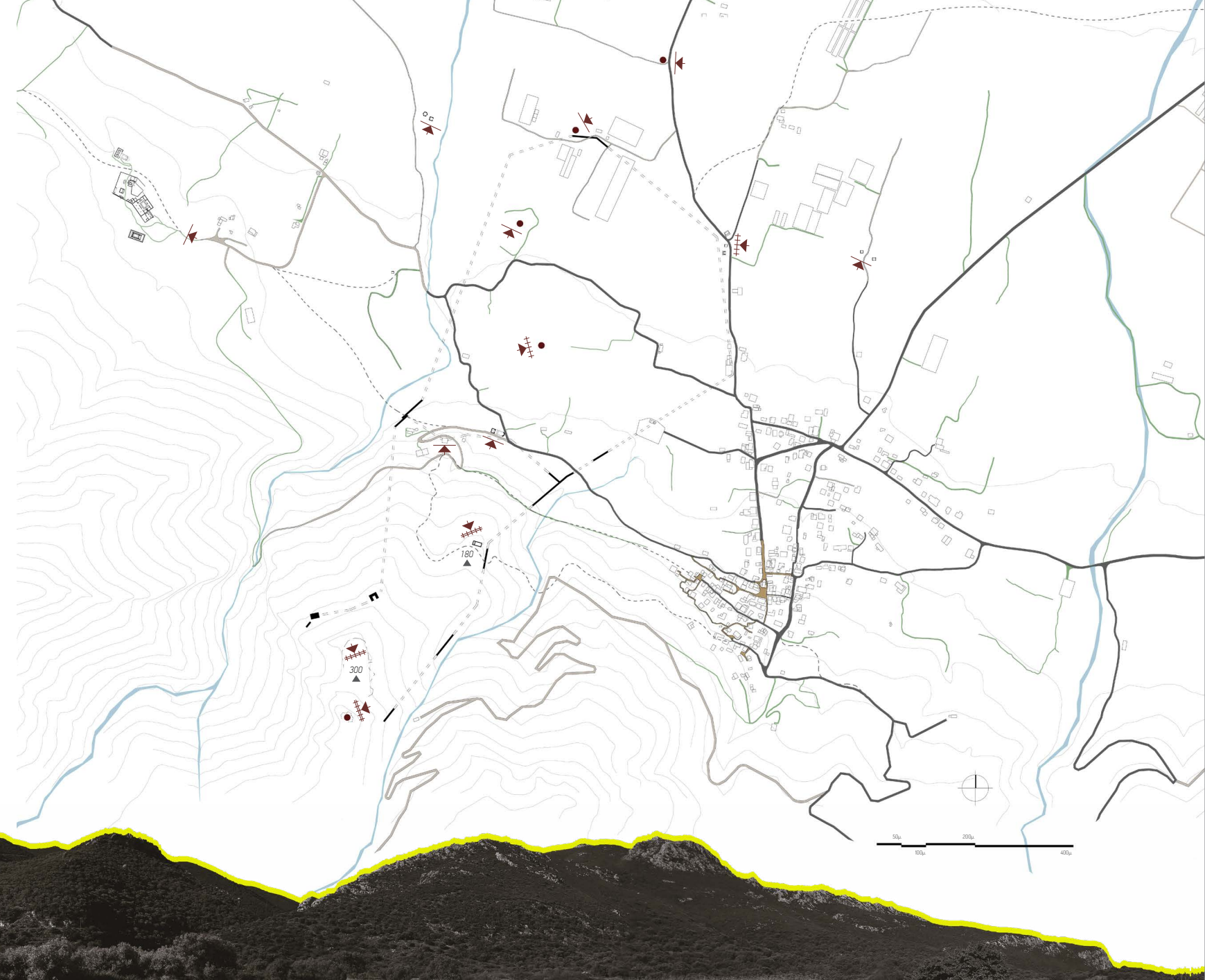
- κύριος δρόμος (ασφαλτόδρομος)
- δευτερεύων δρόμος (χωματόδρομος)
- πεζόδρομος
- μονοπάτι
- ανενεργό μονοπάτι

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

σε περιοχές αρχαιοτήτων

- εύκολη
- μέτρια-δύσκολη
- πολύ δύσκολη-αδύνατη

Σε γενικές γραμμές, οι κύριοι δρόμοι που οδηγούν στον οικισμό είναι ασφαλτοστρωμένοι, ενώ οι δευτερεύοντες που εξυπηρετούν την μετακίνηση των κατοίκων στις καλλιέργειές τους είναι χωματόδρομοι. Το κέντρο του οικισμού είναι πεζοδρομημένο. Πολλά μονοπάτια βρίσκονται εντός των καλλιεργούμενων εκτάσεων δηλαδή προς την πεδιάδα, ενώ ελάχιστα μονοπάτια οδηγούν στο βουνό. Έχουν εντοπιστεί μονοπάτια που ξεκινούσαν από τον οικισμό προς το βουνό και το Ιππολύτσιο ιερό αλλά πλέον είναι ανενεργά, καλυμμένα από πυκνή βλάστηση.

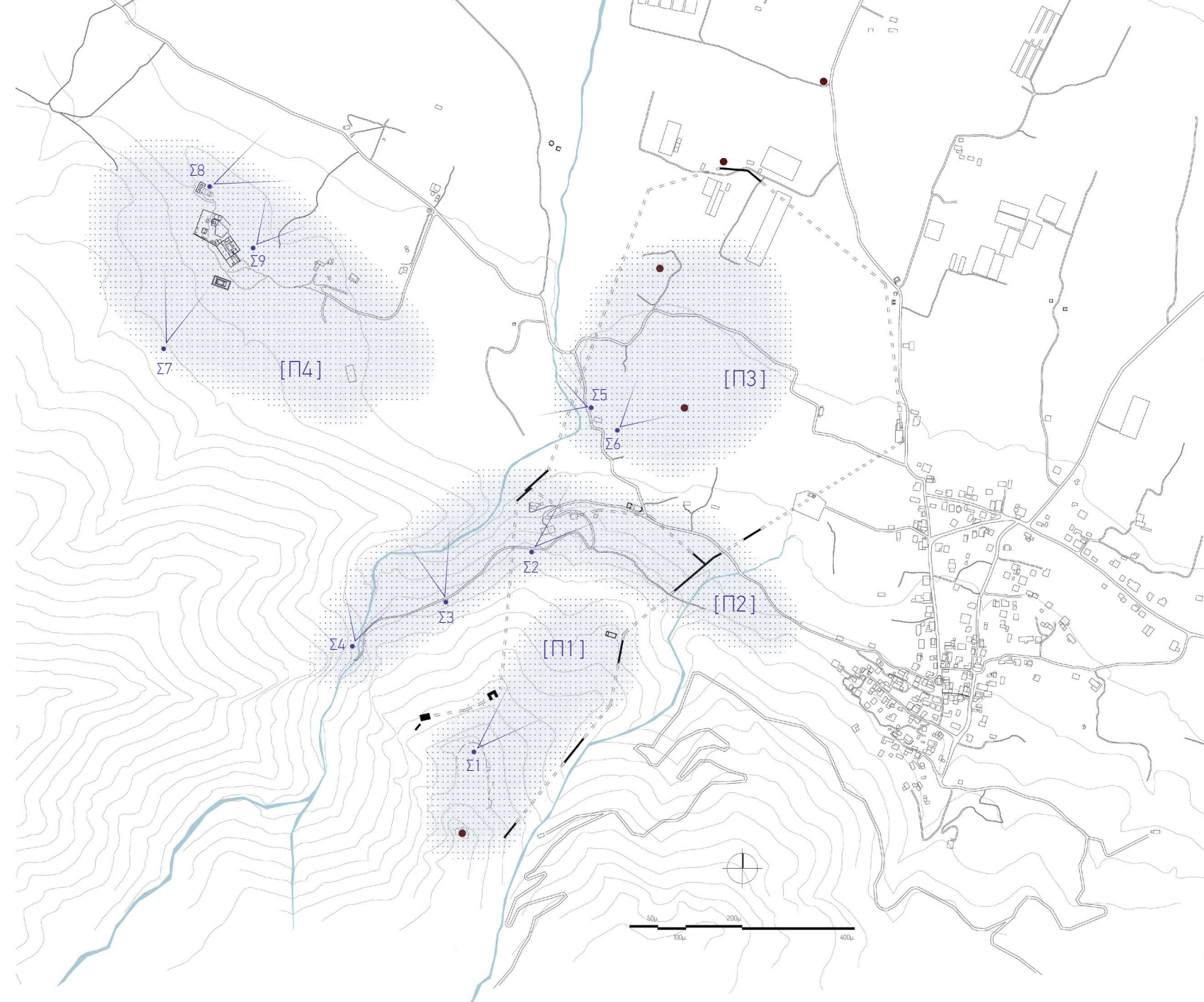
Οι αρχαιότητες που βρίσκονται κοντά σε δρόμους και μονοπάτια εύκολα προσεγγίζονται, κάποιες εντοπίζονται λιγότερο εύκολα λόγω της πυκνής βλάστησης που υπάρχει γύρω τους, ενώ η πρόσβαση στο λόφο της ακρόπολης είναι σχεδόν αδύνατη καθώς με δυσκολία βρίσκει κανείς κάποιο μονοπάτι για να φθάσει εκεί.

Είδη ΘΕΑΣΗΣ

- πανοραμική
- περιορισμένη
- διακοπτόμενη

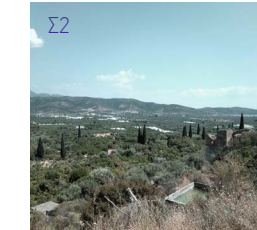
- Θέση ορατού μνημείου
- σημείο θέασης
- περιοχή

[Περιοχή 1]

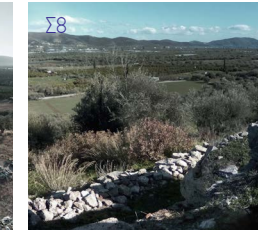
[Περιοχή 2]

[Περιοχή 3]

[Περιοχή 4]

Η Θέα 9α μπορούσε να κατηγοριοποιηθεί σε πανοραμική, περιορισμένη και διακοπτόμενη.

Πανοραμική Θέα προσφέρει η περιοχή γύρω από το λόφο της ακρόπολης, ο αρχαιολογικός χώρος στο πλάτωμα της Επισκοπής και η περιοχή κοντά στον πύργο του διατειχίσματος.

Περιορισμένη Θέα συναντάμε στο δρόμο προς το φαράγγι, στην περιοχή έξω από τον αρχαιολογικό χώρο, ενώ διακοπτόμενη είναι η Θέα κυρίως στο χώρο της αρχαίας αγοράς με την κατάφυτη βλάστηση.

70

Τούτο το στερημένο από μυστήριο τοπίο γνώρισε πράγματι τα ουρλιαχτά της Φαίδρας; Τούτη η γαλίνη θάλασσα είδε πραγματικά να ξεπετάγεται μέσα από τα νερά της ένα τέρας βγαλμένο από την άβυσσο; Σ'αυτόν τον τόπο, τον ανώνυμο, τον λησμονημένο, τον χωνεμένο από γη και θάλασσα, είναι δυνατόν να γεννήθηκαν τα πιο βαθιά παραληρήματα της ελληνικής ψυχής; Ποιά δύσκολη αλήθεια κρύβεται πίσω από την αθωότητα τούτης της θάλασσας, το φιλικό γλυπτό αυτών των βουνών; Στη θέση που ανήκε στον Ιππόλυτο δεν βλέπω παρά ένα βοσκό που στηρίζει την πλάτη του στον τοίχο μιας εκκλησίας ξυπνάει,

σηκώνεται, φωνάζει το σκύλο του, μαζεύει το κοπάδι του και ξεκινάνε για ψηλότερα, στην πλαγιά.

Ποιά είναι η αλήθεια της Τροιζήνας;

Η αλήθεια μιας βασίλισσας που ουρλιάζει μέχρι θανάτου αντίκρυ στον ήλιο, ενός παλικαριού που κατασπαράσσεται σ' ένα γιαλό, ψυχών και σωμάτων τσακισμένων από τα τέρατα που στεγάζουμε μέσα μας;

Ή μήπως αλήθεια της είναι αυτός ο βοσκός που λαγοκοιμάται κάτω απ' τον ήλιο και μπήζει την ίδια, μετά από δυο χιλιάδες χρόνια, στριγγιά κραυγή για να συγκεντρώσει τα ζώα του μέσα στο φως της αυγής;

08 +
ΠΡΟΤΑΣΗ

ΣΧΕΔΙΑ - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

● πολιτιστική κληρονομιά

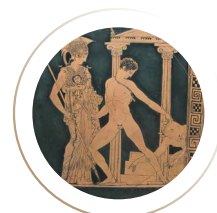
● φυσικό περιβάλλον

ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ | ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

φυσικό περιβάλλον
+ ανάγλυφο

μύθος

αρχαιότητες

Η περιοχή παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα και πόρους (φυσικούς, πολιτιστικούς, παραγωγικούς), οι οποίοι με τον κατάλληλο σχεδιασμό και την ενσωμάτωσή τους σε ένα αειφορικό μοντέλο ανάπτυξης θα την βοηθήσουν να αναπτυχθεί δυναμικά.

Το Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Αττικής 2021 και τα προγράμματα της τοπικής αυτοδιοίκησης μεταξύ των στόχων που θέτουν για την περιοχή είναι η προστασία και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος.

- Την προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας με έργα διατήρησης, αποκατάστασης και αναβόθμισης που έχουν στόχο την ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών όπως τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τους βιότοπους Corine της περιοχής.

- Την ανάδειξη και ενίσχυση των ιδιαίτερων στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος με τη δημιουργία χώρου πληροφόρησης, μουσείου, διαδρομών και μονοπατιών, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, να αποτελούν μερικές από τις δράσεις που θα συμβάλλουν στην προώθηση της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας του τόπου.

Μετά από περιήγηση στην περιοχή, προσπάθησα να οργανώσω ένα αρχείο πληροφοριών μέσα από το οποίο θα κατανοούσα καλύτερα τον τόπο. Χάρτες, φωτογραφίες, σκίτσα, σύντομα κείμενα περιγραφής του τοπίου, αλλά και κείμενα περιηγητών, κείμενα αρχαίων και σύγχρονων συγγραφέων, στοιχεία ανασκαφών αποτέλεσαν την πηγή ερμηνείας του τόπου με τελικό σκοπό την παραγωγή μιας χωρικής αφήγησης. Μέσα από αυτό το υλικό προέκυψαν τα εργαλεία ανάγνωσης του τόπου όπως το φυσικό περιβάλλον και το ανάγλυφο, ο μύθος και οι αρχαιότητες.

Φυσικό περιβάλλον και ανάγλυφο - Η υψομετρική κλιμάκωση από την πεδιάδα μέχρι το βουνό, οι οριοθετημένες και οργανωμένες καλλιέργειες που δίνουν σταδιακά τη θέση τους στην άναρχη, πυκνή βλάστηση, η παρουσία του υγρού στοιχείου ζωτικής σημασίας για αυτό τον τόπο, οι οπτικές φυγές, τα μονοπάτια, αποτελούν το υπόβαθρο της πρότασης.

Μύθος - Δεν είναι μόνο ο μύθος του Θησέα, Θεοί, ημίθεοι και διάσημοι θνητοί συνδέονται με τον τόπο αυτό μέσα από λιγότερο ή περισσότερο τραγικές ιστορίες με φόντο το τοπίο. Ή μήπως με αφορμή αυτό;

Αρχαιότητες - Εντοπισμένες ή μη, ορατές ή εξαφανισμένες από την πυκνή βλάστηση, οι αρχαιότητες είτε ως υλικό ίχνος είτε ως θέση αποτελούν επίσης σημείο αναφοράς στην πρόταση.

ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

37°29'47"N 23°21'45"E

Γ' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΤΡΙΖΙΝΝΑΣ 1827

Η αρχαία και η σύγχρονη Τριζήνα παρά την χρονική τους απόσταση, στέκουν η μία κοντά στην άλλη, φιλοξενούνται μέσα στο ίδιο τοπίο. Εκεί που άλλοτε άκμαζε η αρχαία πόλη, σήμερα καλλιεργούνται ελιές και εσπεριδοειδή. Εκεί που άλλοτε κατέφευγαν για θεραπεία και θυσίες σήμερα αποτελεί επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο. Η αρχαία ακρόπολη σήμερα είναι σχεδόν αόρατη και απροσπέλαστη. Ο επισκέπτης που φθάνει στην Τριζήνα γνωρίζει το μύθο του Θησέα και θα ψάξει να βρει τον πύργο του διατειχίσματος ή αλλιώς παλάτι του Θησέα, την πέτρα του Θησέα, το Διαβολογέφυρο και τον αρχαιολογικό χώρο δηλαδή τα τοπόσημα της περιοχής τα οποία έχει ήδη εντοπίσει σε κάποιο ταξιδιωτικό οδηγό, έντυπο ή ηλεκτρονικό. Η περιήγησή του θα γίνει ακολουθώντας δρόμους αγροτικούς, πεζός ή με το μεταφορικό του μέσο. Θα δει από κοντά αυτά που είχε δει στο διαδίκτυο. Τελικά η επίσκεψη στην Τριζήνα όντως άξιζε τα 5 αστέρια από το trip advisor;

Η ελλιπής ανάδειξη του μύθου και της ιστορίας σε συνδυασμό με την ελλιπή προβολή του φυσικού πλούτου στερούν από τον επισκέπτη μια ουσιαστικότερη επαφή με τον τόπο. Η έλλειψη συστηματικών ανασκαφών που θα έφερναν στο φως πλήθος μνημείων μειώνει το αρχαιολογικό ενδιαφέρον της περιοχής.

Η περιήγηση σε πολλά μνημεία είναι δύσκολη καθώς αυτά είτε βρίσκονται σε καλλιεργήσιμα εδάφη είτε σε θέσεις που η πρόσβαση είναι αδύνατη όπως στις απόκρημνες πλαγιές της ακρόπολης. Αρκετά μονοπάτια έχουν πέσει σε αχρησία ενώ άλλα διακόπτονται λόγω πυκνής βλάστησης με αποτέλεσμα ο επισκέπτης να κινείται μόνο από δρόμους. Έτσι δεν θα καταφέρει να γίνει περιηγητής αλλά θα περιοριστεί στο ρόλο του τουρίστα: ήρθε οδικώς, περπάτησε λίγο, είδε αυτά που έπρεπε να δει, έβγαλε φωτογραφίες, έφυγε.

Η πρόταση επιδιώκει την έντονη βιωματική εμπειρία της περιήγησης στον τόπο. Ο επισκέπτης να γίνει περιηγητής και όχι τουρίστας, να γνωρίσει την Τριζήνα μέσα από την αρχαία πόλη που πέρα από μύθους και αρχαιολογικά ευρήματα στέκει εκεί και τον καλεί να αισθανθεί, να στοχαστεί, να συγκινηθεί και εντέλει να επιστρέψει λίγο διαφορετικός απ' όταν ήρθε...

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Διαδρομή

 υπάρχουσα διαδρομή
 προτεινόμενη διαδρομή

Η πρόταση είναι μία κίνηση μέσα από την διαμόρφωση μιας διαδρομής που συνδέει τον σύγχρονο οικισμό με την πιο πλήρη σήμερα άποψη της αρχαίας Τροιζήνας, τον αρχαιολογικό χώρο.

Διερευνώ την εμπειρία της κίνησης μέσω της στοχαστικής περιήγησης στο τοπίο όπου το παρελθόν ως υλικό ίχνος και ως μύθος συνδέεται με το παρόν μέσω της ενεργοποίησης της μνήμης και των αισθήσεων. Αυτό επιτυγχάνεται με μία σειρά χωρικών κατασκευών που ο επισκέπτης-περιηγητής θα συναντήσει στο πέρασμά του, σε κομβικά σημεία της διαδρομής, οδηγώντας τον σταδιακά στην καλύτερη κατανόηση του τόπου.

Η προτεινόμενη διαδρομή στο φυσικό τοπίο έχει κοινή αφετηρία και κοινό τέρμα με την υπάρχουσα διαδρομή αλλά διαφοροποιείται ως προς τη χάραξη και το 'χαρακτήρα'. Την διαδρομή αποτελεί ένα καθαρά πεζοπορικό μονοπάτι που ενσωματώνει μέρος των παλιών μονοπατιών καθιστώντας τα ενεργά και συνδέει τοποθεσίες που σήμερα είναι δύσβατες.

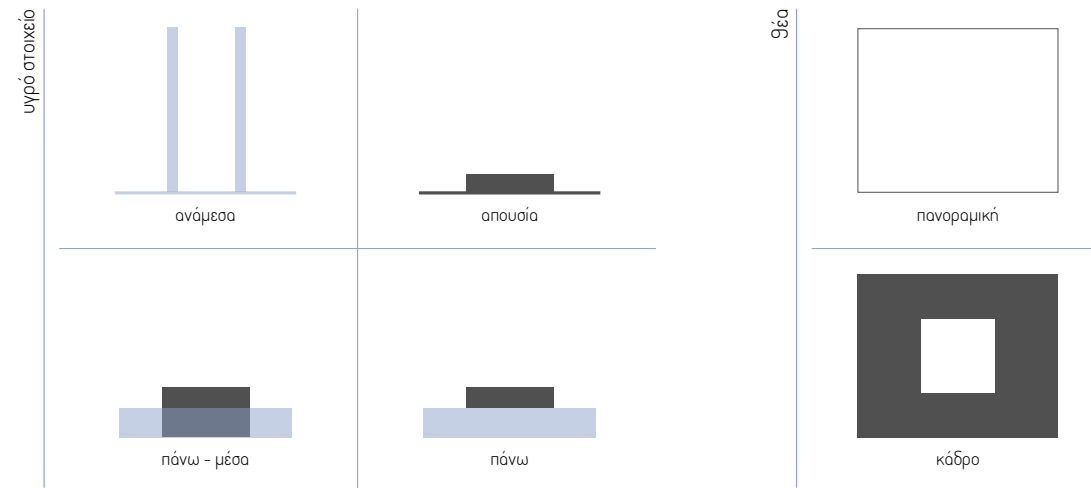
Η χάραξη της διαδρομής ακολουθεί το ανάγλυφο: διαμορφώνεται μία πορεία που ξεκινά μετά τα τελευταία σπίτια του κέντρου του οικισμού στα δυτικά, στους πρόποδες του βουνού. Ο επισκέπτης εντοπίζει εύκολα την είσοδο του μονοπατιού και με μικρή ανάβαση συναντά την πρώτη κατασκευή, λίγα μέτρα πιο δυτικά ακολουθεί η δεύτερη και με συνεχή ανάβαση φθάνει στην ακρόπολη και την τρίτη κατασκευή. Ακολουθώντας τη διαδρομή από την ακρόπολη κατεβαίνει στο φαράγγι και βρίσκει την τέταρτη κατασκευή. Στη συνέχεια αφήνοντας το φαράγγι κατευθύνεται προς τον αρχαιολογικό χώρο και λίγο πριν φθάσει εκεί θα βρεθεί μπροστά στην πέμπτη κατασκευή. Τέλος, εισέρχεται στον αρχαιολογικό χώρο από τα δυτικά, εκεί που στην αρχαιότητα ήταν η δευτερεύουσα είσοδος του Ιππολυτείου συγκροτήματος. Ακολουθεί η διαδρομή της επιστροφής από τον αρχαιολογικό χώρο προς τον οικισμό, πιο σύντομη και χωρίς έντονες υψομετρικές διακυμάνσεις όπου ο επισκέπτης συναντά την τελευταία κατασκευή.

Η διαδρομή, μέσω των χωρικών κατασκευών αποκαλύπτει θέσεις με έντονη την άμεση ή έμμεση παρουσία του υγρού στοιχείου και θέσεις με απρόσκοπη και ιδιαίτερη θέα. Αυτές οι θέσεις συνδέονται με το μύθο και τα αρχαία μνημεία σε μία καθόλου τυχαία συγκυρία.

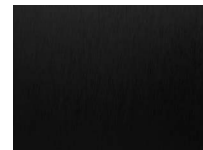
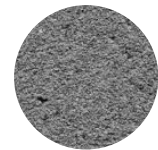

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Κατασκευές

υλικότητα

Οι χωρικές κατασκευές αποτελούν τμήμα της διαδρομής. Η διαδρομή τις διασχίζει. Τέσσερις κατασκευές σχετίζονται με το νερό και δύο κατασκευές με τη θέα.

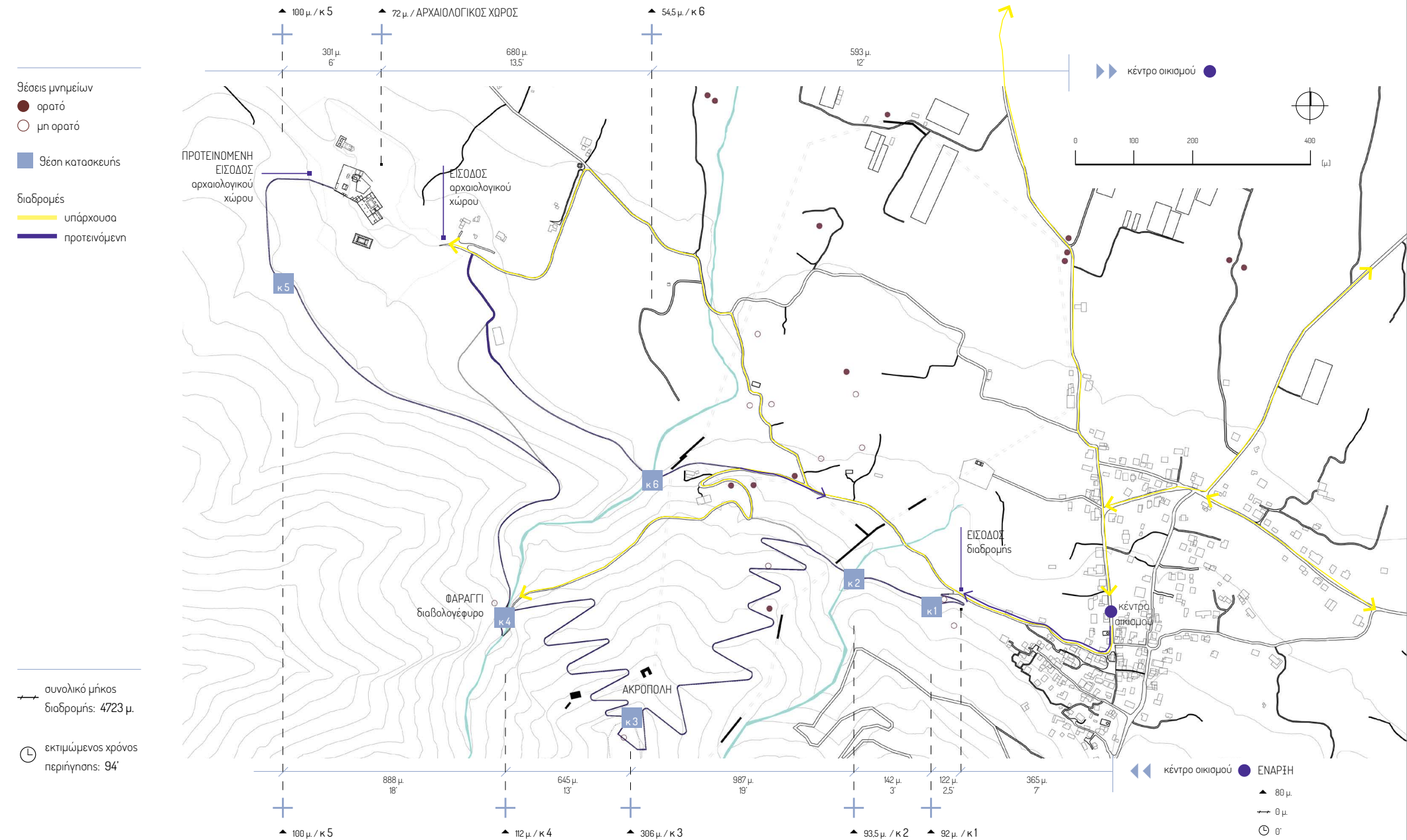
Οι κατασκευές του υγρού στοιχείου χωροθετούνται σε θέσεις με άμεση ή έμμεση την παρουσία του νερού. Στην πρώτη κατασκευή, δημιουργείται η συνθήκη του υγρού στοιχείου και ο επισκέπτης βρίσκεται ανάμεσα σε αυτό. Στην δεύτερη, γίνεται αναφορά στην απουσία του νερού. Στην τρίτη κατασκευή, ο επισκέπτης βρίσκεται πάνω από το νερό αλλά μπορεί να βρεθεί και μέσα σε αυτό. Στην τέταρτη, ο επισκέπτης περνά πάνω από το νερό.

Οι κατασκευές της θέας χωροθετούνται σε μέρη με θέα πανοραμική και θέα με ορισμένη οπτική φυγή. Στην πρώτη περίπτωση η κατασκευή τονίζει την αποκαλυπτική θέα, στην δεύτερη διαμορφώνει το κάδρο της θέας.

Τα δύο ρέματα-σύνορα της αρχαίας πόλης, το φαράγγι, το ιερό του Ποσειδώνα, η αρχαία ακρόπολη, το Ιππολύττειο συγκρότημα αποτελούν τις τοποθεσίες των κατασκευών. Κάθε μία από αυτές αποτελεί χωρική μεταφορά του μύθου που συνδέεται με την περιοχή. Ο μύθος μέσω των κατασκευών αποκτά χωρικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με έννοιες όπως: τιθάσευση, ίχνος, ενατένιση, παιχνίδι, κατασκοπεία και κάθαρση.

Κύριο υλικό των κατασκευών είναι το αδρό σκυρόδεμα. Υλικό που τόσο στην αφή όσο και στο χρώμα ταιριάζει στο πέτρωδες έδαφος του τοπίου όπου αυτό αποκαλύπτεται και ταυτόχρονα διαφοροποιείται από τα αρχαία λείψανα που ως βασικό τους υλικό έχουν τον πωρόλιθο. Σε δύο από τις κατασκευές χρησιμοποιείται εκτός από σκυρόδεμα, λαμαρίνα μαύρου χρώματος σε συγκεκριμένα μέρη.

09 +
ΣΧΕΔΙΟ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Η προτεινόμενη διαδρομή όπως και η υπάρχουσα, ξεκινά από το κέντρο του οικισμού με κατεύθυνση προς τα δυτικά. Μετά από λίγα λεπτά περπάτημα ο περιηγητής φθάνει στην είσοδο του μονοπατιού στους πρόποδες του βουνού στα 80μ. υψόμετρο.

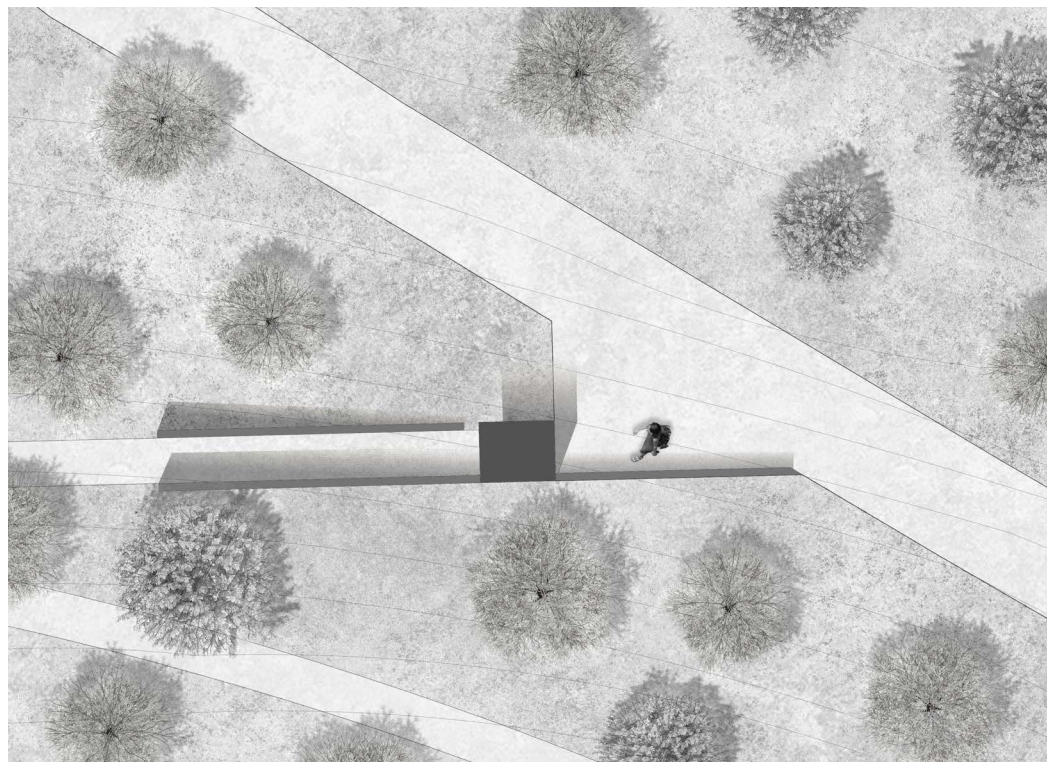
Ξεκινά ανοδική πορεία συναντώντας διαδοχικά την κατασκευή 1 κοντά στο χώρο του ιερού του Ποσειδώνα Φυτάλμιου, την κατασκευή 2 στο ρέμα του Αγ.Αθανασίου και την κατασκευή 3 στο πλάτωμα της αρχαίας ακρόπολης σε υψόμετρο 306μ., που αποτελεί το ψηλότερο σημείο της διαδρομής.

Ακολουθεί κατάβαση από την ακρόπολη προς το φαράγγι και την κατασκευή 4. Στη συνέχεια το μονοπάτι οδηγεί από το φαράγγι στην κατασκευή 5, στους πρόποδες αλλά σε εποπτική θέση ως προς τον αρχαιολογικό χώρο, του οποίου η είσοδος διαμορφώνεται στην δυτική πλευρά του.

Η διαδρομή της επιστροφής από τον αρχαιολογικό χώρο στον οικισμό σηματοδοτείται από την τελευταία κατασκευή (κ6) στο ρέμα του Χρυσορρόα.

Η καθαρή διάρκεια της περιήγησης είναι 94', κατά την οποία έχουν διανυθεί περίπου 4,7 χλμ.

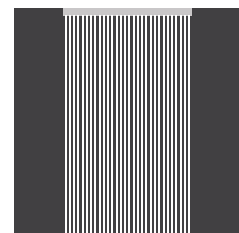
10⁺
ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Η είσοδος της προτεινόμενης διαδρομής χωροθετείται λίγα μέτρα μετά τα τελευταία σπίτια του οικισμού στους πρόποδες του βουνού, στην αριστερή πλευρά του δρόμου. Ένα μικρό πλάτωμα σηματοδοτεί την είσοδο. Η κατασκευή της εισόδου είναι απλή: δύο παράλληλα τοιχεία εκατέρωθεν του μονοπατιού και ένα στέγαστρο από σκυρόδεμα υποδέχονται τον περιηγητή.

11 +
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 1.

Κ 1. | ΔΑΜΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΥΔΑΤΑ

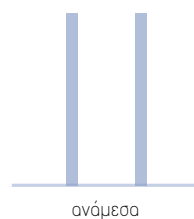

{τιθασεύω}

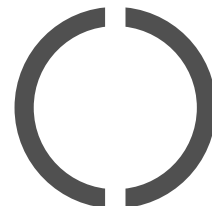
ρ. μετβ. {τιθάσσευ-σα, -θηκα, -μένος} (λόγ.)

1. (για άγρια ζώα) εξημερώνω, δαμάζω ΣΥΝ. ημερεύω ΑΝΤ. εξαγριώνω, αποθηριώνω
2. (μετβ.) (α) υποτάσσω (κάποιον/κάτι) στη θέλησή μου, τον κάνω να με υπακούει: δύσκολα μπορεί κανείς να τιθασεύσει αυτούς τους απειθαρχούς νέους (β) θέτω υπό έλεγχο: προσπαθούν να τιθασεύσουν τα ελλείμματα του δημοσίου.

[ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης]

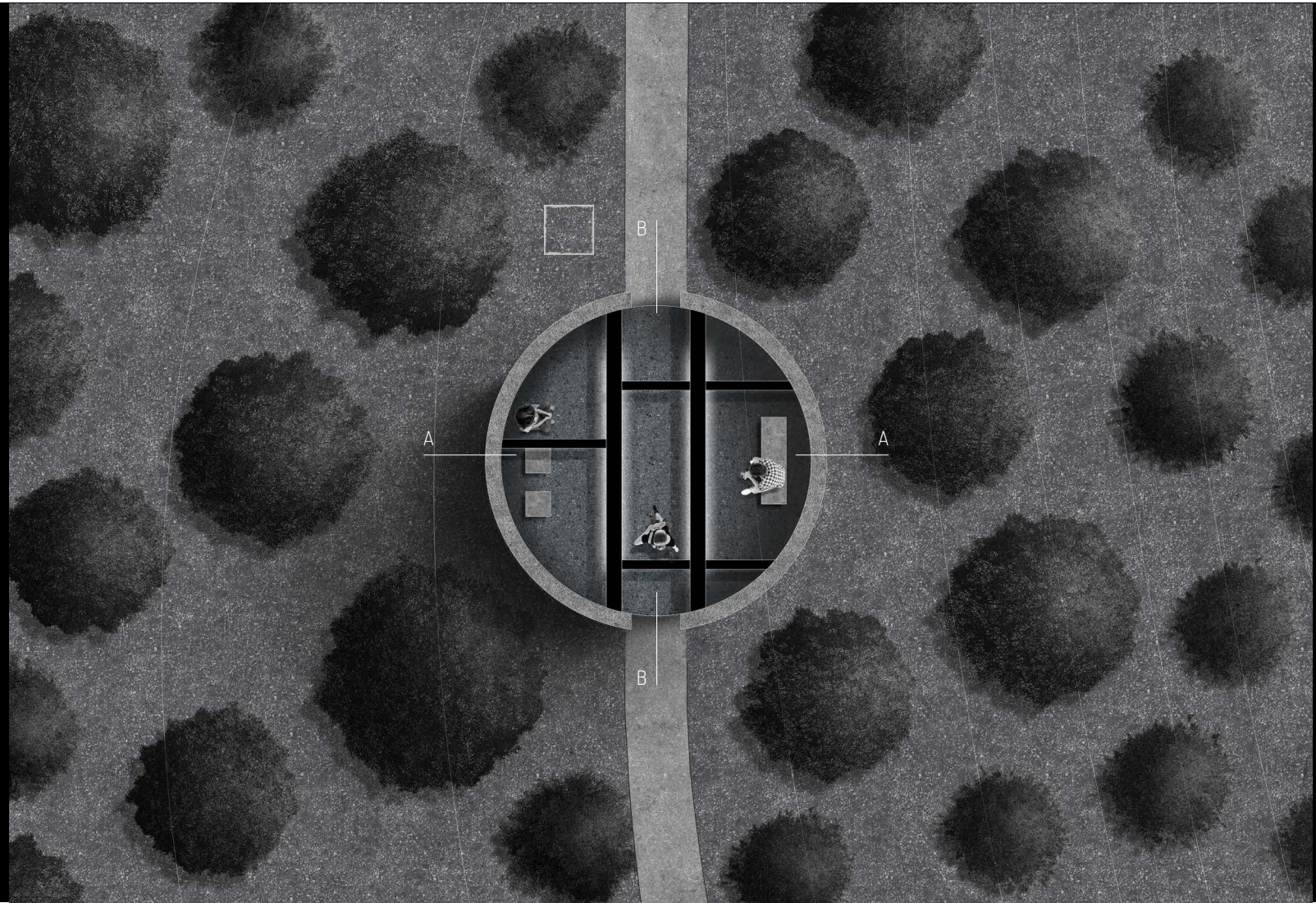
ανάμεσα

Θέση - Η πρώτη κατασκευή βρίσκεται στην περιοχή που εικάζεται ότι ήταν το ιερό του Ποσειδώνα Φυτάλμιου.
Μύθος - Κατά τον Στράβωνα η Τροιζήνα ήταν η ιερή πόλη του Ποσειδώνα, η οποία κάποτε ονομαζόταν Ποσειδωνία. Οι Τροιζήνιοι τιμούσαν τον Ποσειδώνα με το προσωνύμιο Φυτάλμιος, δηλαδή τον Θεό προστάτη της ευφορίας της γης, την οποία γονιμοποιούσε με τα ύδατα που εξουσίαζε. Κατά την τοπική παράδοση, ο Ποσειδώνας θυμωμένος με τους κατοίκους της πόλης έφερε το νερό της Θάλασσας μέχρι τις ρίζες των φυτών, κάνοντας άγονη την περιοχή. Οι Τροιζήνιοι για να εξευμενίσουν τον Θεό του αφιέρωσαν έναν ναό που βρισκόταν έξω από τα τείχη της πόλης.

Κεντρική ιδέα - Η κατασκευή, είναι η πρώτη που συναντά ο επισκέπτης μετά την είσοδο. Ακολουθώντας το μονοπάτι την εντοπίζει ανάμεσα στα δέντρα και όσο πλησιάζει ακούει τρεχούμενο νερό. Η διαδρομή διακόπτει το κυκλικό σε κάτοψη σχήμα της κατασκευής διαμορφώνοντας την είσοδο και την έξοδο. Το κυκλικό σχήμα σχετίζεται με χώρους που περιέχουν το υγρό στοιχείο. Παραπέμπει στο σχήμα του πηγαιδιού. Στην περιοχή σώζονται πηγόδια από τα παλιά χρόνια. Κυκλικούς χώρους συναντάμε επίσης, στα λουτρά των αρχαίων χρόνων (Θέρμες, Βαλανεία).

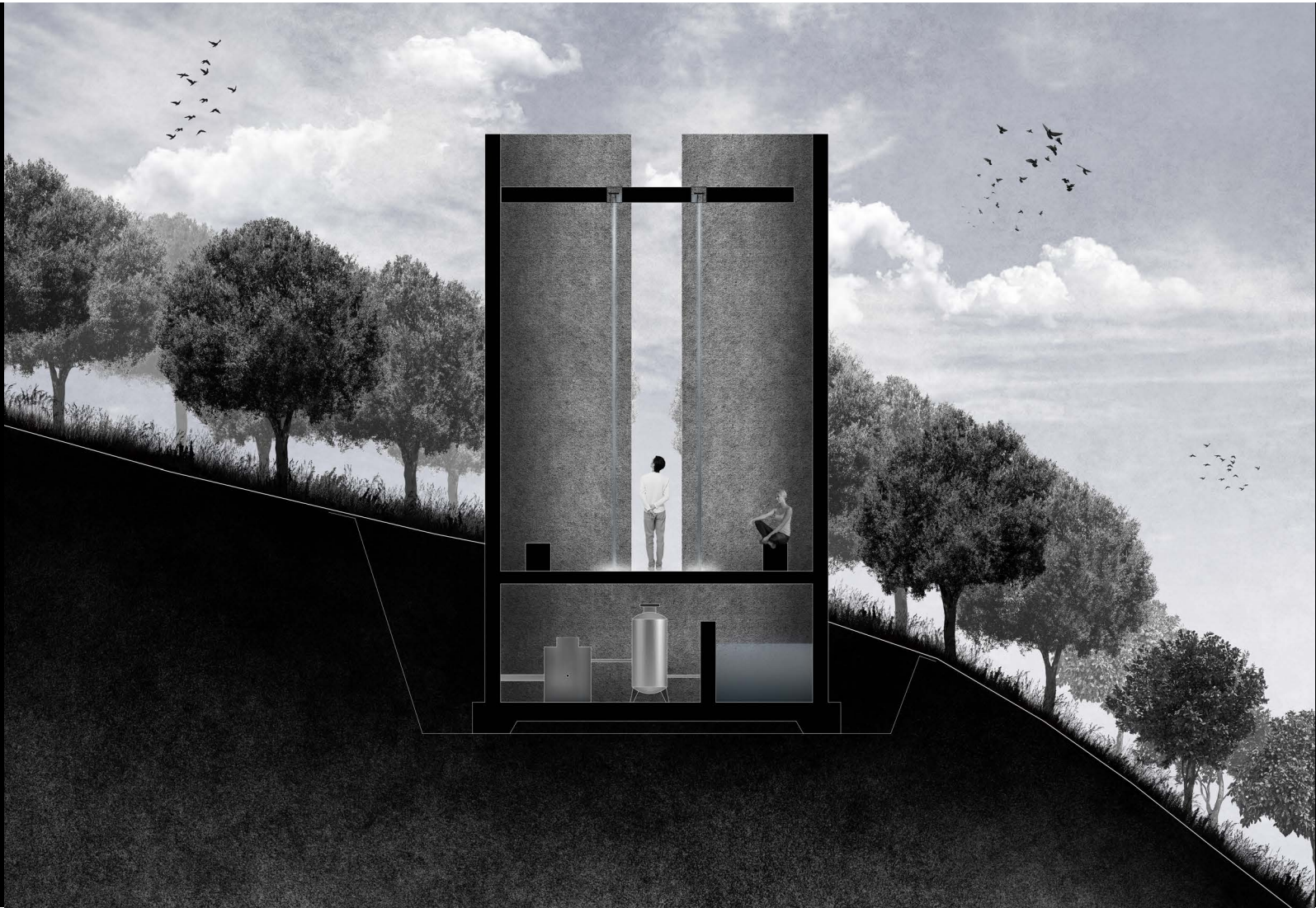
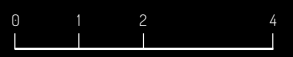
Ο επισκέπτης εισερχόμενος ανακαλύπτει την 'πηγή' του νερού. Βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κατακόρυφες υδάτινες επιφάνειες ύψους 6 μέτρων. Κοιτώντας ψηλά βλέπει ένα πλέγμα από μεταλλικές δοκούς στην ανοικτή οροφή. Οι παράλληλες ως προς την διαδρομή δοκοί φέρουν νερό μέσα σε σκάφες που υπερχειλίζουν και σχηματίζουν τις υδάτινες κουρτίνες. Το νερό που πέφτει δημιουργεί μια λεπτή υδάτινη στρώση στο δάπεδο και καταλήγει σε υπόγεια δεξαμενή που μέσα από ένα μηχανολογικό σύστημα ανακυκλώνεται και ρέει χωρίς διακοπή. Το φως έρχεται από ψηλά. Το νερό λαμπερό στην κορυφή φθάνει πιο σκοτεινό στο δάπεδο. Ο επισκέπτης περνά ανάμεσα από τα υδάτινα στοιχεία παραπέμποντας στο μύθο του Ποσειδώνα που ταξίδευε με το άρμα του πάνω στα κύματα που άνοιγαν στο πέρασμά του. Ήταν ο μόνος Θεός που μπορούσε να τιθασεύσει τα ύδατα όχι μόνο της Θάλασσας, αλλά και αυτά που ανέβλυζαν από τα έγκατα της γης. Η κατασκευή αποτελεί μία 'πειθαρχημένη' εκδοχή του υγρού στοιχείου. Ο κατακόρυφος άξονας κίνησης του νερού και ο οριζόντιος της υδάτινης επιφάνειας, παραπέμπουν στον χείμαρρο και την βρεγμένη γη, αποτελούν μία μικρογραφία αυτών. Το νερό ρέει, απορροφάται και αυτός ο κύκλος επαναλαμβάνεται όπως ο κύκλος της βλάστησης. Ο Ποσειδώνας λατρευόταν ως Θεός της βλάστησης. Το προσωνύμιο Φυτάλμιος, υποδηλώνει αυτόν που παράγει προϊόντα που τρέφουν ανθρώπους και ζώα. Οι ελιές και οι λεμονιές που περιβάλλουν την κατασκευή μαρτυρούν την ζωογόνο δύναμη του νερού.

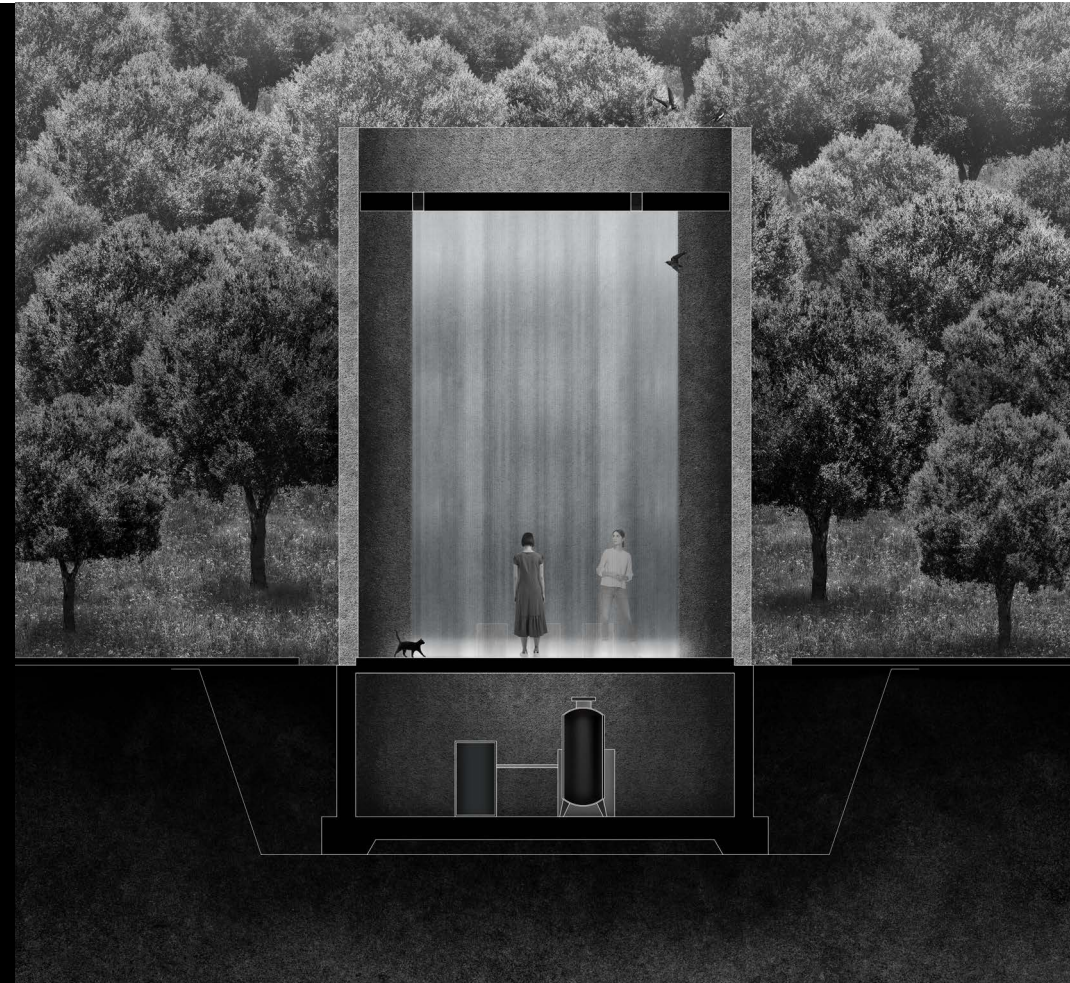

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΗ

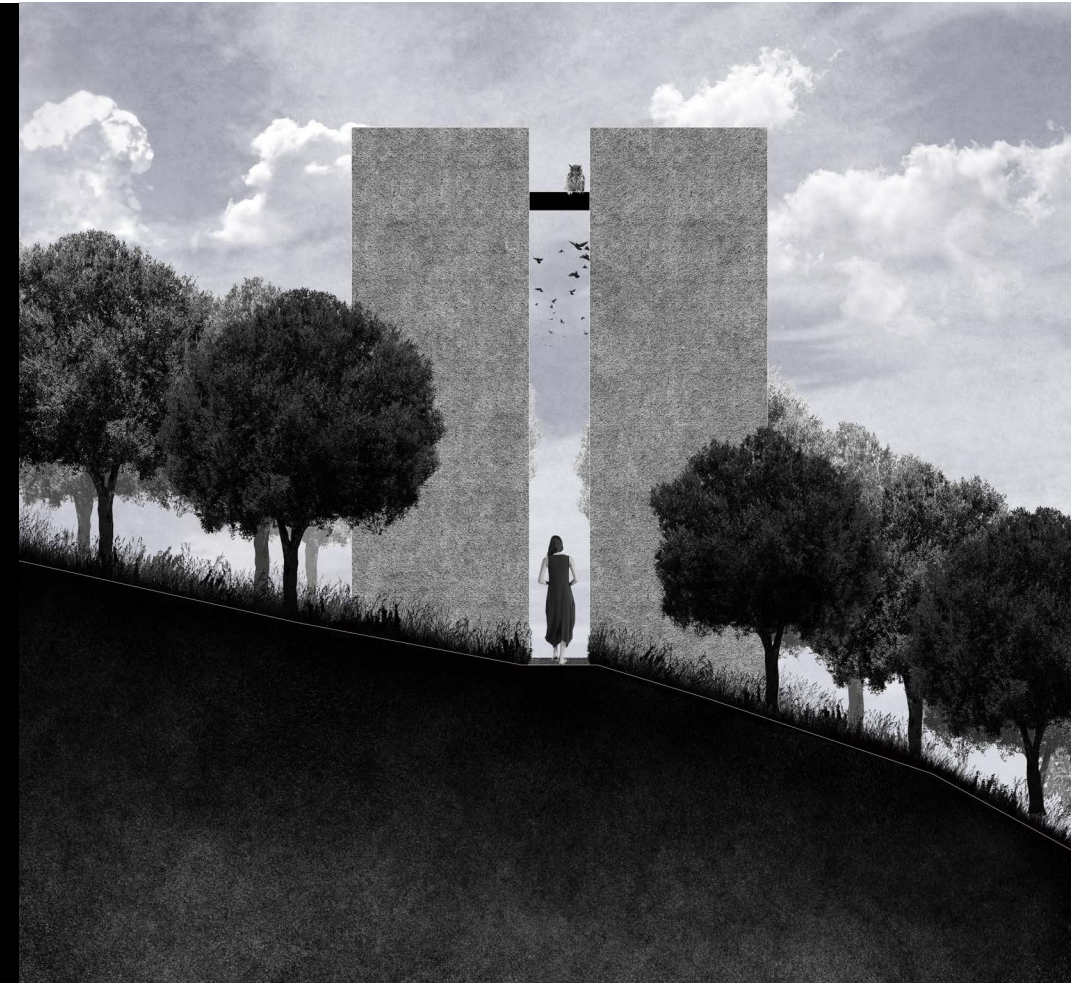

ΤΟΜΗ Α-Α

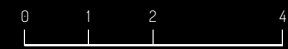

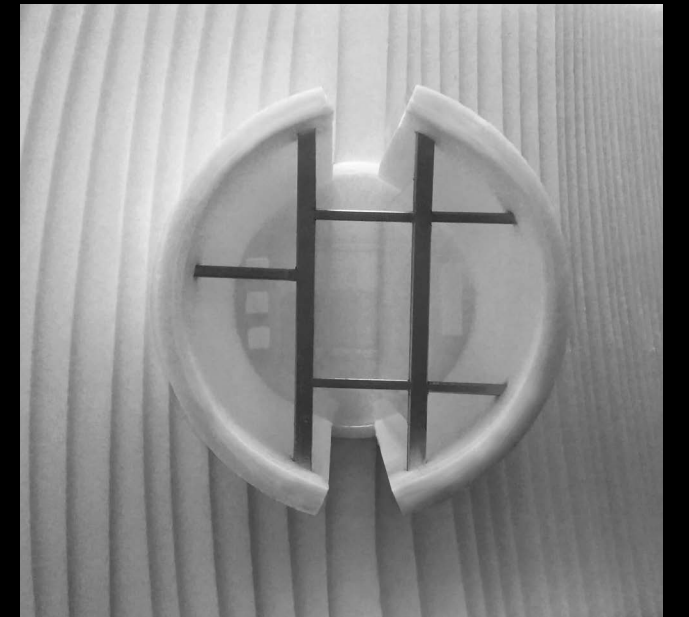
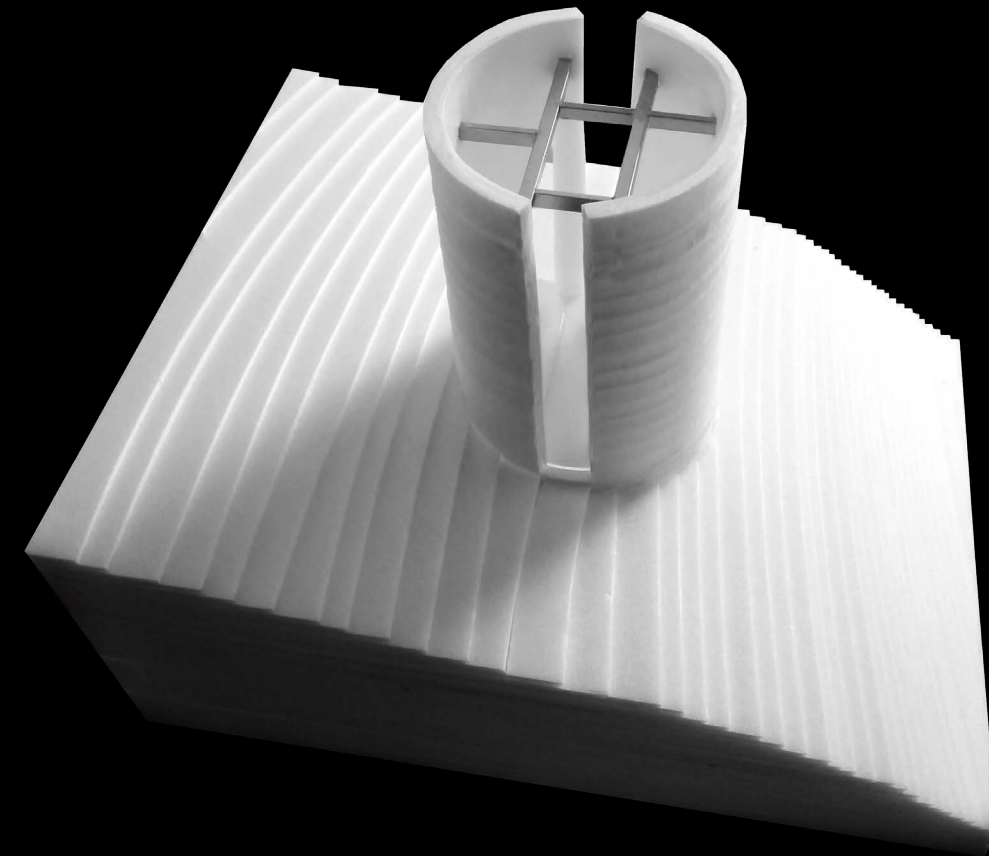
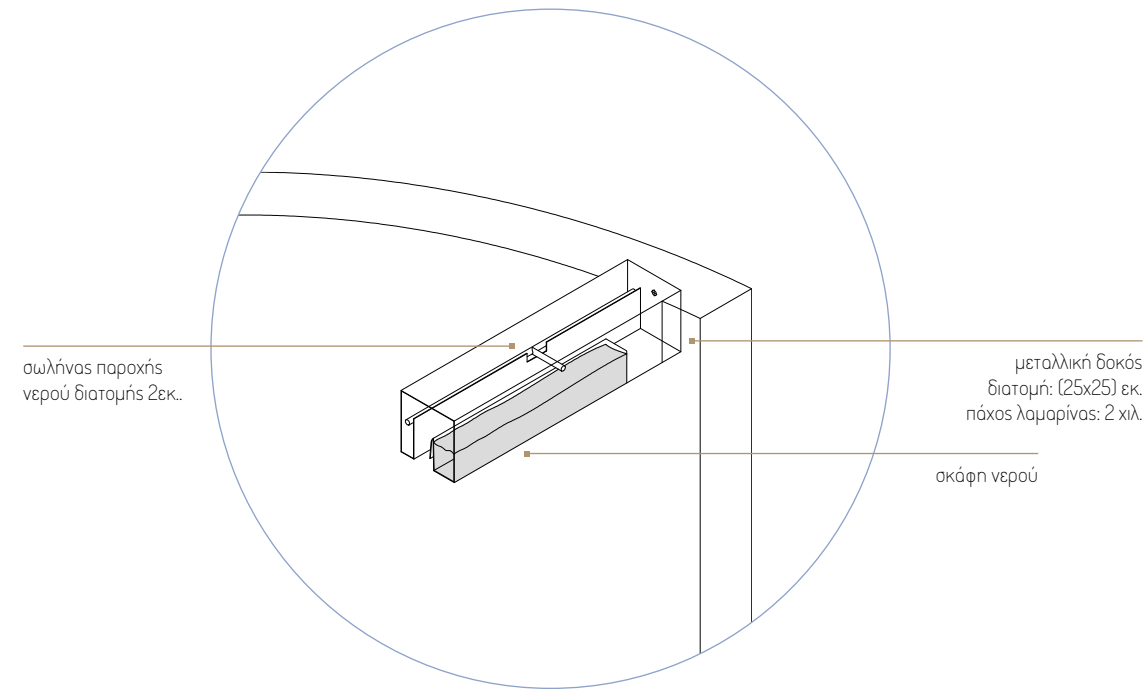
ΤΟΜΗ Β-Β

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ

12⁺
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 2.

Κ 2. | ΤΟ ΙΧΝΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

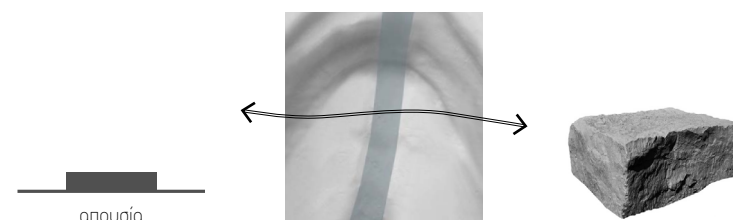

{ίχνος}

(τα) ουσ. [-αρχ. ίχνος < ίκνομαι (= έρχομαι, φτάνω)]

αποτύπωμα ποδιού ανθρώπου ή ζώου, αχνάρι, πατημασιά || σημάδι που αφήνει οτιδήποτε στο πέρασμά του || απομεινάρι || ελάχιστη ποσότητα

[ΜΕΙΖΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ Τεγόπουλος-Φυτράκης]

Θέση - Η δεύτερη κατασκευή βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την πρώτη, στο ρέμα του Αγ. Αθανασίου.
Παράδοση - Το ρέμα πήρε το όνομά του από το εκκλησάκι του Αγ. Αθανασίου κτισμένο ψηλά στην πλαγιά του βουνού, που σύμφωνα με την παράδοση χτίστηκε το 1857 όταν την περιοχή της Ερμιονίδας μάζιζε η πανώλη.

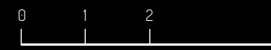
Κεντρική ιδέα - Το ρέμα δεν γίνεται άμεσα αντιληπτό από τον επισκέπτη τους θερινούς μήνες, που η ροή του νερού είναι μηδαμινή. Η απουσία του νερού ακυρώνει την πρακτική πλευρά της κατασκευής καθώς δεν υπάρχει ρέμα να γεφυρωθεί. Όμως το ρέμα υπάρχει εδώ και αιώνες. Είναι ένα από τα δύο ρέματα ανάμεσα στα οποία κτίστηκε η αρχαία Τροιζήνα. Αποτελούσε το φυσικό όριο της πόλης στα ανατολικά. Η κατασκευή οδηγεί τον επισκέπτη να παρατηρήσει καλύτερα το τοπίο. Αντιλαμβάνεται την αλλαγή στην κλίση του εδάφους, την έλλειψη βλάστησης και τις μικρές πέτρες εκεί που το νερό κυλά καθώς και τα αγριόχορτα που συσσωρεύονται κατά μήκος των πλευρών του ρέματος. Αυτά διαμορφώνονται από τη ροή του νερού. Δεν είναι ένα μονοπάτι.

Η μετάβαση από την μία όχθη στην άλλη έχει το ρυθμό που επιβάλλουν οι ορθογωνίου σχήματος όγκοι από σκυρόδεμα που αποτελούν την κατασκευή. Θυμίζουν πέτρες που προεξέχουν από το νερό και που πατώντας και πηδώντας από τη μία στην άλλη θα φθάσει κάποιος στην απέναντι πλευρά.

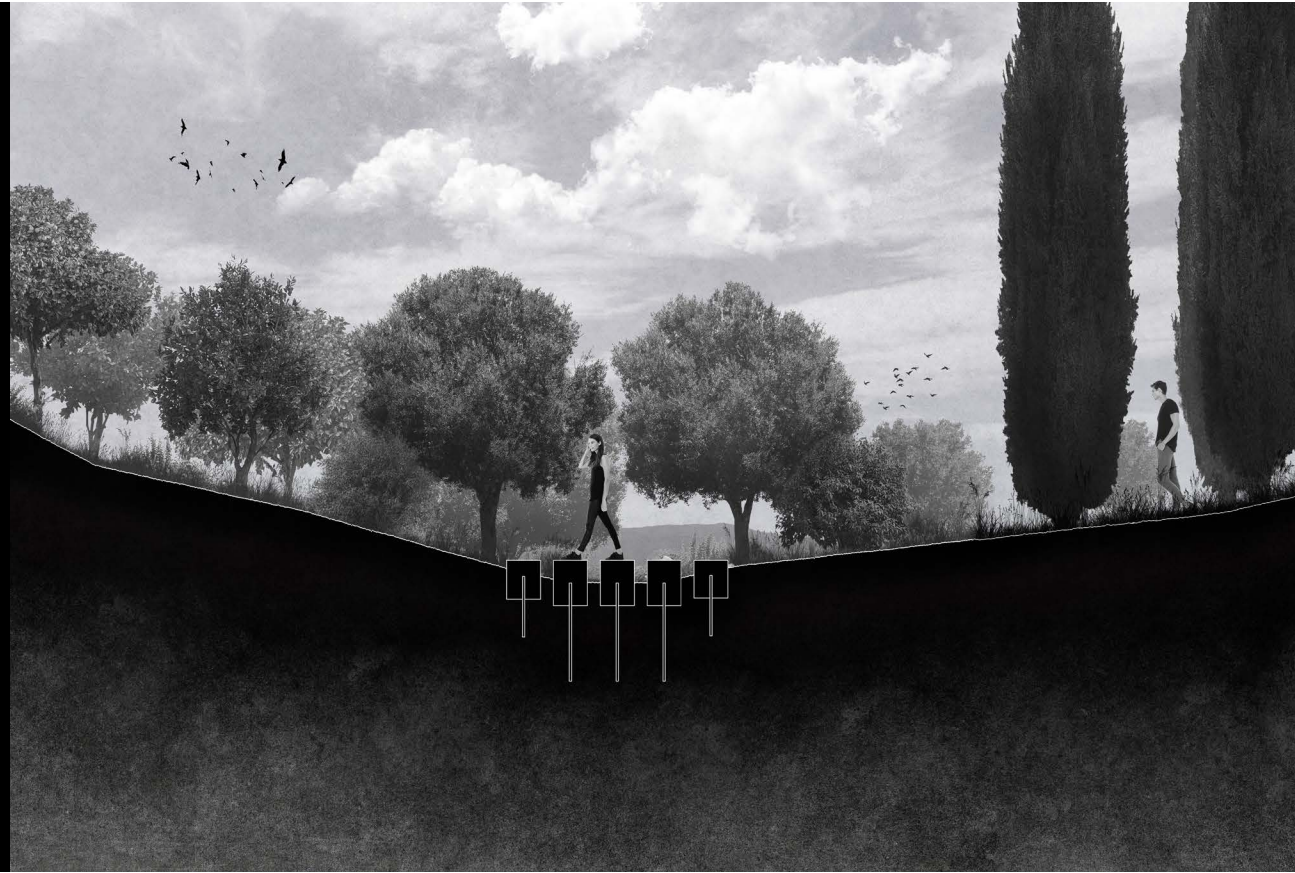
Ο επισκέπτης γρήγορα θα βρεθεί απέναντι και σε λίγο θα περάσει τα αρχαία τείχη για να μπει στην πόλη. Κάτι που δεν θα αντιληφθεί καθώς η πυκνή βλάστηση έχει καταπιεί τα ελάχιστα λείψανα των τειχών. Αντιλήφθηκε όμως ότι μόλις διέσχισε ένα ρέμα και χωρίς να βραχεί!

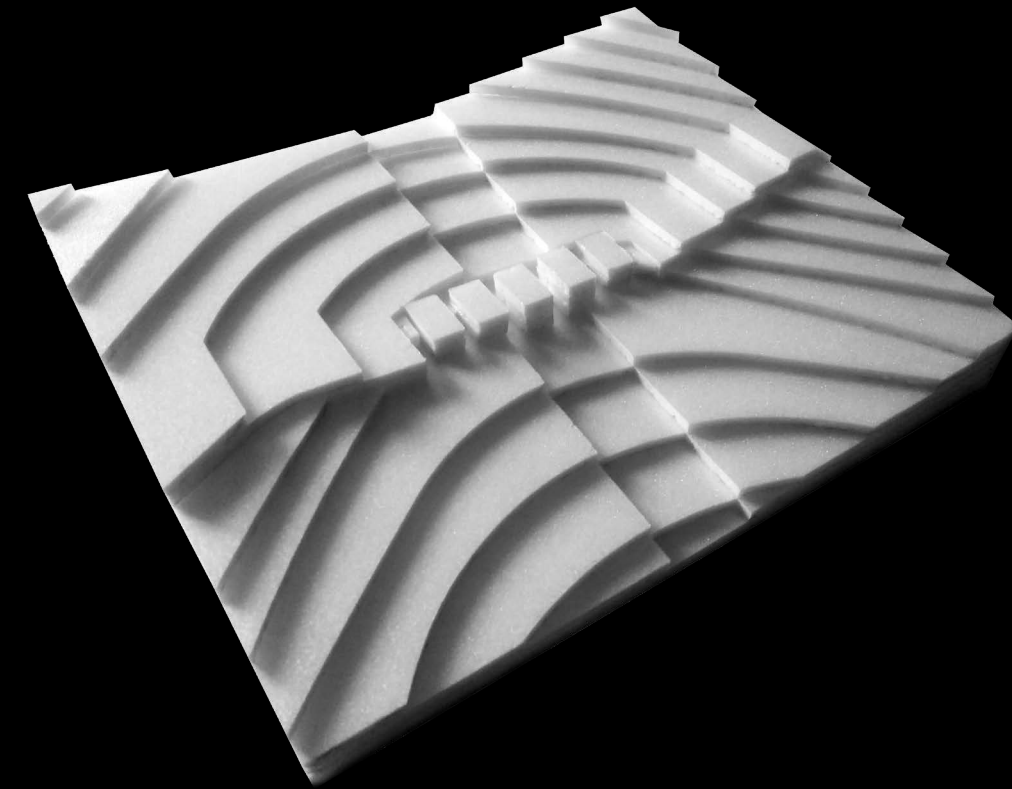
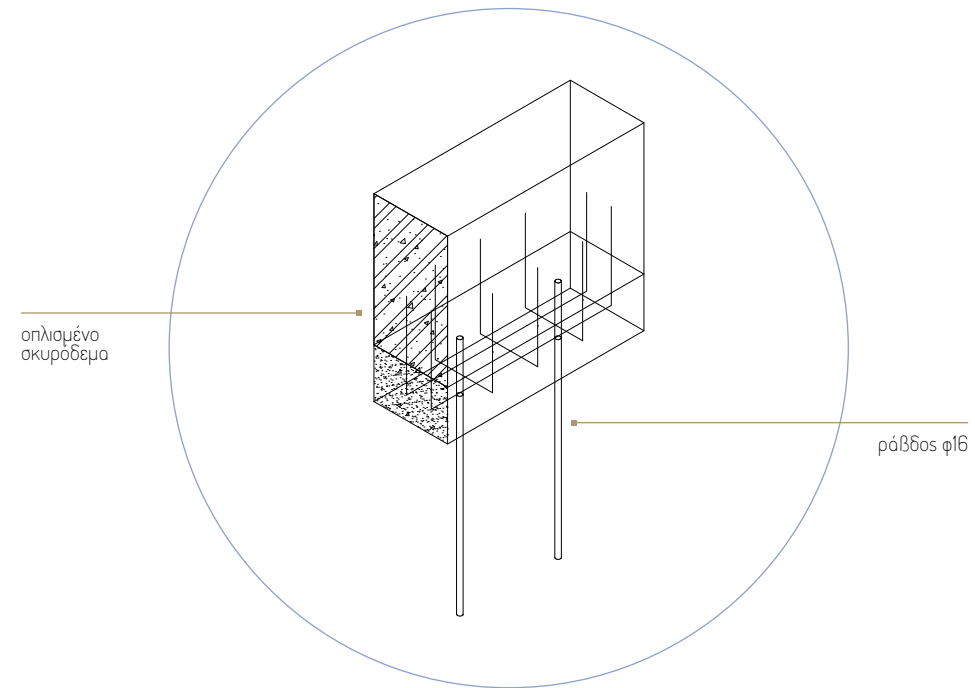
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΨΗ

ΤΟΜΗ Α-Α

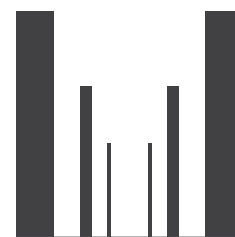
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ

13⁺

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 3.

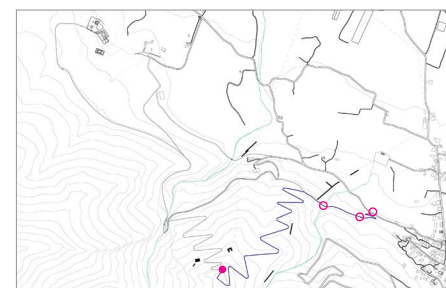
Κ 3. Ι ΤΑ ΔΥΟ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΗΣΕΑ

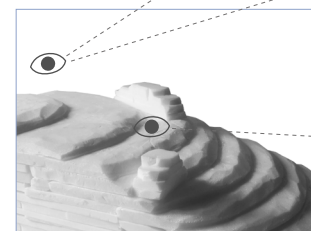
{ενατένιση}

ενατένιση (η) [μετρ.] {-ης κ. -ίσεως | χωρ. πληθ.}
 η προσήλωση του βλέμματος σε πρόσωπο, αντικείμενο, αλλά και σε γεγονός, κατάσταση κ.λπ.:
 η - του έναστρου ουρανού || (μτφ.) ο καλλιτέχνης εκφράζει τη δική του - του κόσμου και της ζωής
 ΣΥΝ. παρατήρηση.

[ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης]

πανοραμική

Θέση - Η τρίτη κατασκευή, βρίσκεται στο λόφο της ακρόπολης, στο ψηλότερο σημείο της αρχαίας Τροιζήνας, κοντά στα λείψανα των τειχών σε ένα πλάτωμα με πυκνή, θαμνώδη βλάστηση.

Μύθος | Ιστορία - Σύμφωνα με τον Διόδωρο Σικελιώτη, όταν η Φαίδρα ερωτεύτηκε τον Ιππόλυτο αφιέρωσε ένα ναό στην Αφροδίτη στην ακρόπολη της Αθήνας, απ' όπου μπορούσε να βλέπει την Τροιζήνα, την πατρίδα του αγαπημένου της.

Το 322 π.Χ. ο ρήτορας Δημοσθένης, καταδιωκόμενος από τους στρατιώτες του Αντίπατρου, ζητεί άσυλο στο ιερό του Ποσειδώνα στον σημερινό Πόρο, όπου και αυτοκτονεί για να μην συλληφθεί ζωντανός. Όπως μας πληροφορεί ο Πλούταρχος, ο Δημοσθένης διέμεινε για κάποιο διάστημα στην Τροιζήνα, όπου συνήθιζε να κοιτάζει με δακρυσμένα μάτια προς την αττική ακτή. Αντίθετες οπτικές με κοινούς τόπους.

Κεντρική ιδέα - Η τρίτη κατά σειρά κατασκευή, υπογραμμίζει τους στενούς δεσμούς της Τροιζήνας με την Αθήνα, που εκτός από την γεωγραφική τους εγγύτητα από την πλευρά της Θάλασσας, μοιράζονταν τον ίδιο βασιλιά, τον Θησέα, που είχε γεννηθεί και μεγαλώσει στην Τροιζήνα.

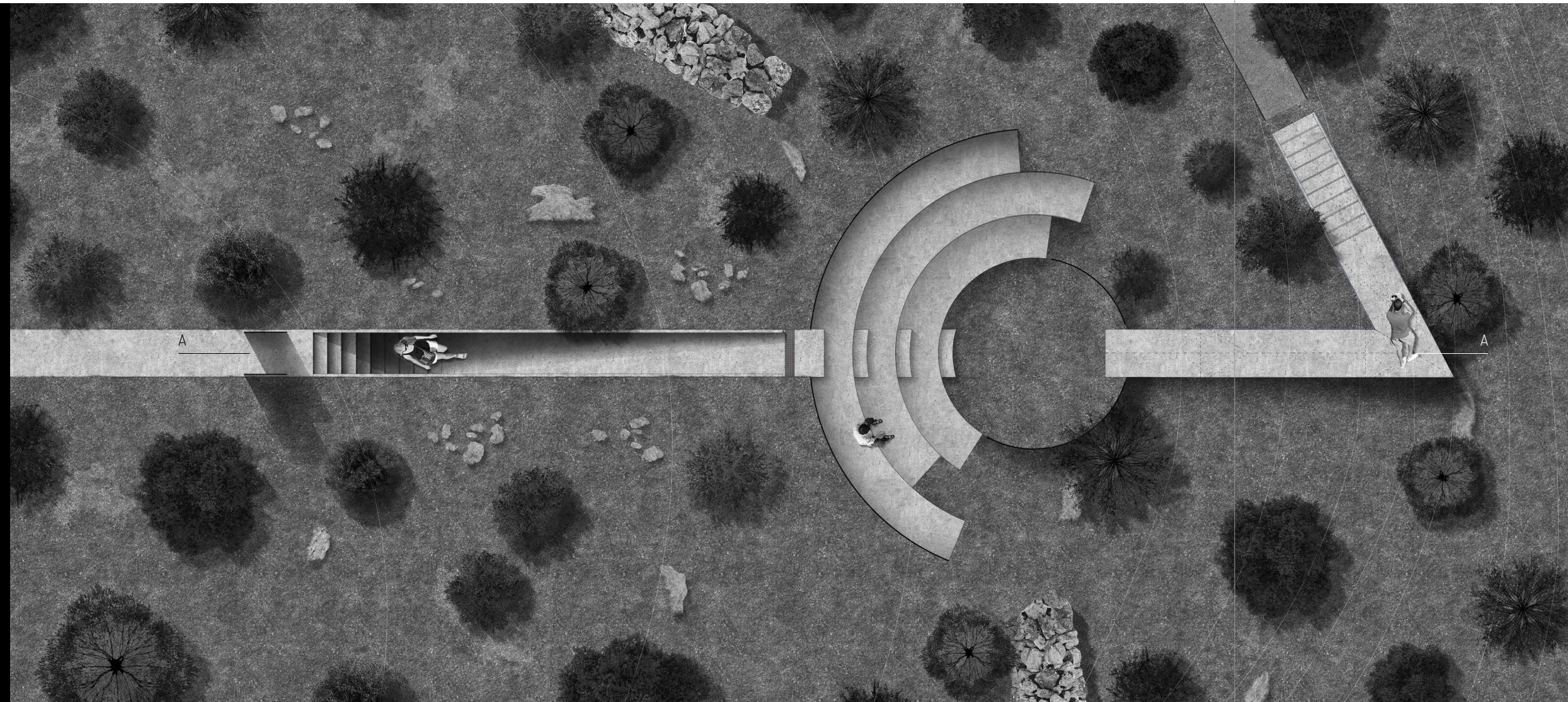
Ο επισκέπτης θα φθάσει στην ακρόπολη ακολουθώντας μία ανοδική πορεία. Τμήμα της κατασκευής είναι εμφανές ανάμεσα από την πυκνή βλάστηση από πιο χαμηλό υψόμετρο. Φθάνοντας στο πλάτωμα της ακρόπολης ακολουθεί ένα μονοπάτι από σκυρόδεμα που διατάσσεται κατά την νοτιή ευθεία που ενώνει την ακρόπολη της Τροιζήνας με την ακρόπολη της Αθήνας σε μία υπενθύμιση των στενών σχέσεων που είχαν στην αρχαιότητα.

Από την αρχή του μονοπατιού ο επισκέπτης έχει εντοπίσει τις δύο μεταλλικές στήλες που καθράρουν την μακρινή θέα προς την Αθήνα και κοιτάζει προς τα εκεί χωρίς να το συνειδητοποιεί. Κατεβαίνει την σκάλα και λίγο μετά ανακαλύπτει την κατασκευή με τις ημικυκλικές κερκίδες από σκυρόδεμα που ακολουθούν το ανάγλυφο. Η μαύρη λαμαρίνα 'γράφει' την περίμετρο των ψηλότερων κερκίδων.

Η αποκάλυψη της θέας του τοπίου είναι μοναδική. Ο επισκέπτης κάθεται στις κερκίδες ενός άτυπου Θεάτρου με θέαμα τον ίδιο τον τόπο. Από εδώ ατενίζει την Τροιζήνα, την Ψήφτα, τα Μέθανα, τον Πόρο.

Η διαδρομή διασχίζει τις κερκίδες και γίνεται πρόβολος πριν ξαναβρεί το χωμάτινο μονοπάτι. Για τελευταία φορά ο επισκέπτης θα σταθεί να θαυμάσει τη θέα πριν συνεχίσει την πορεία του.

Ο Δημοσθένης εξόριστος ενατένιζε την πατρίδα του, η Φαίδρα το μέρος που βρίσκεται ο αγαπημένος της, ο επισκέπτης που θα προσηλώσει το δικό του βλέμμα;

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΨΗ

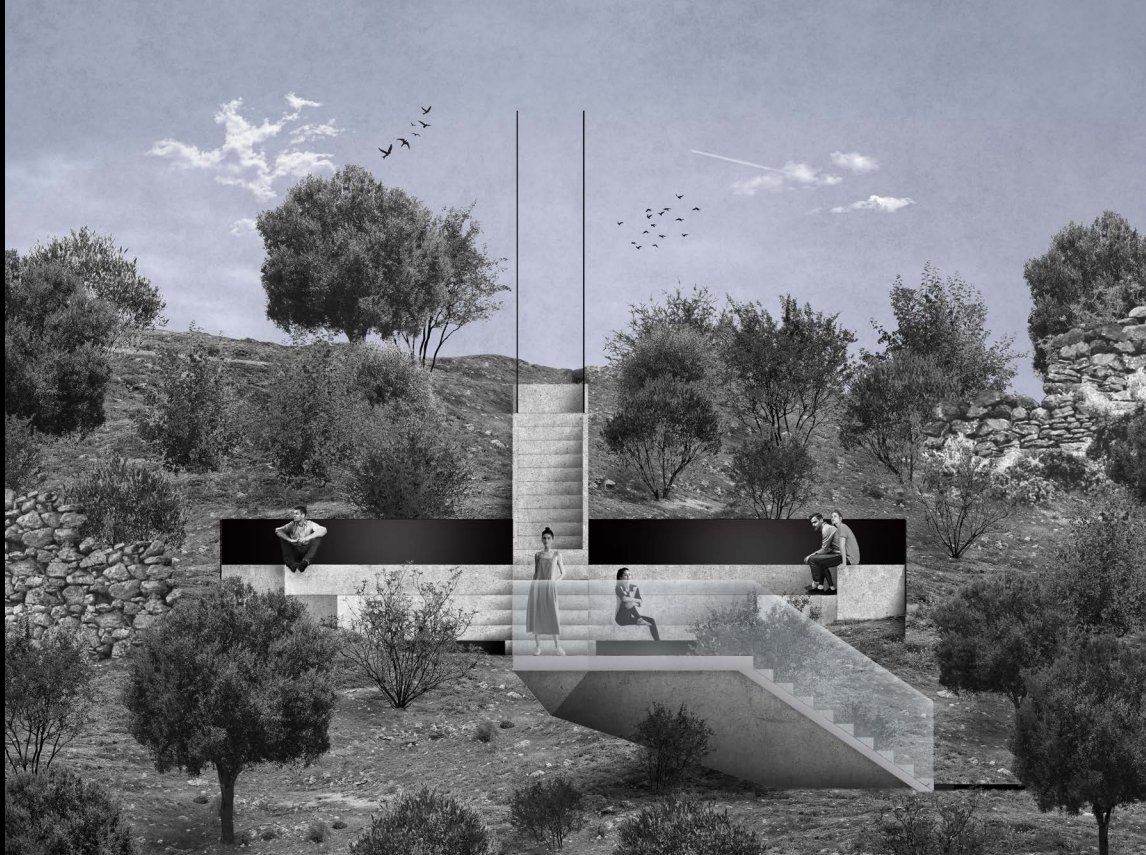
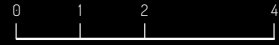

TOMH A-A

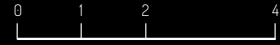

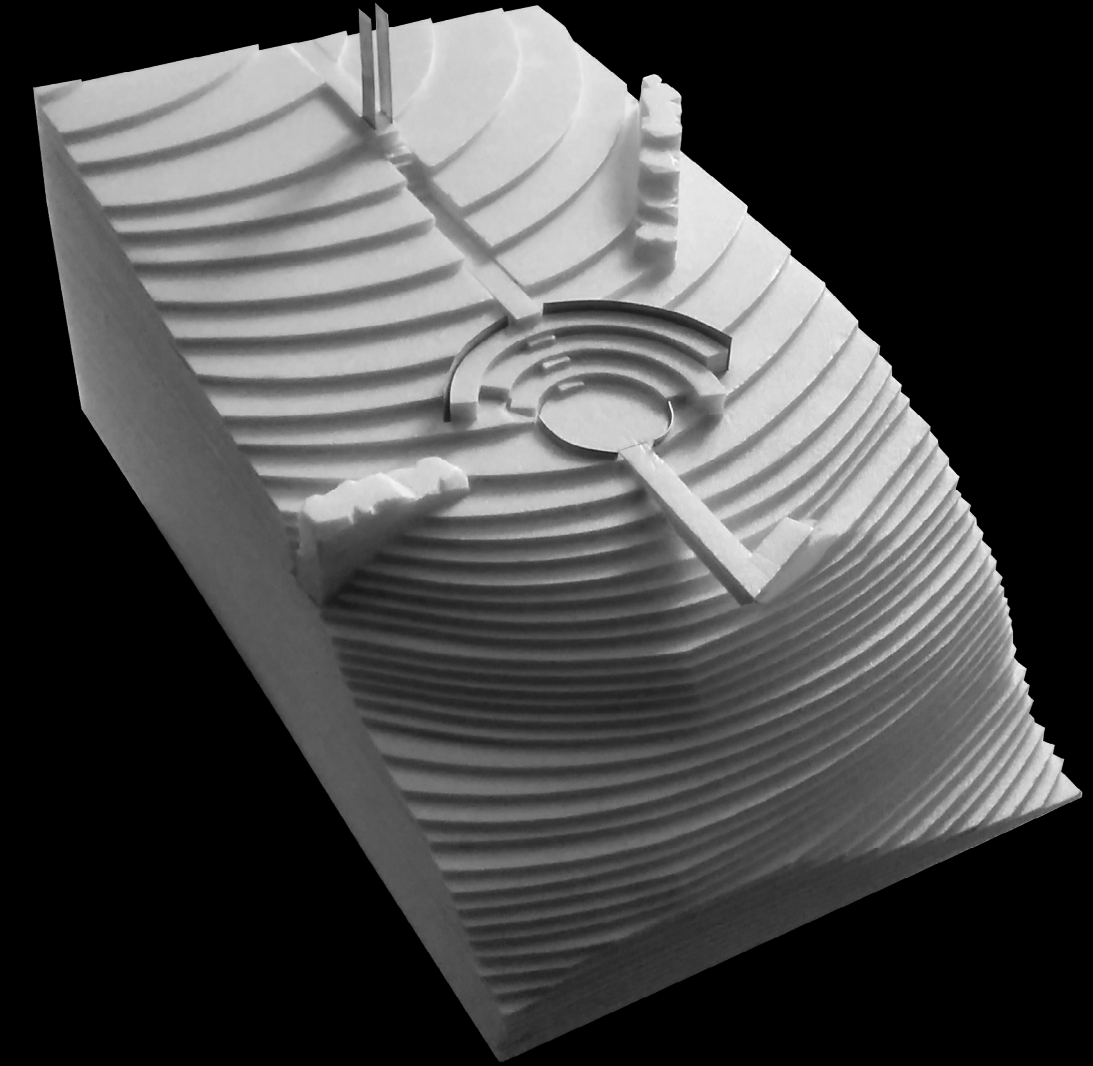
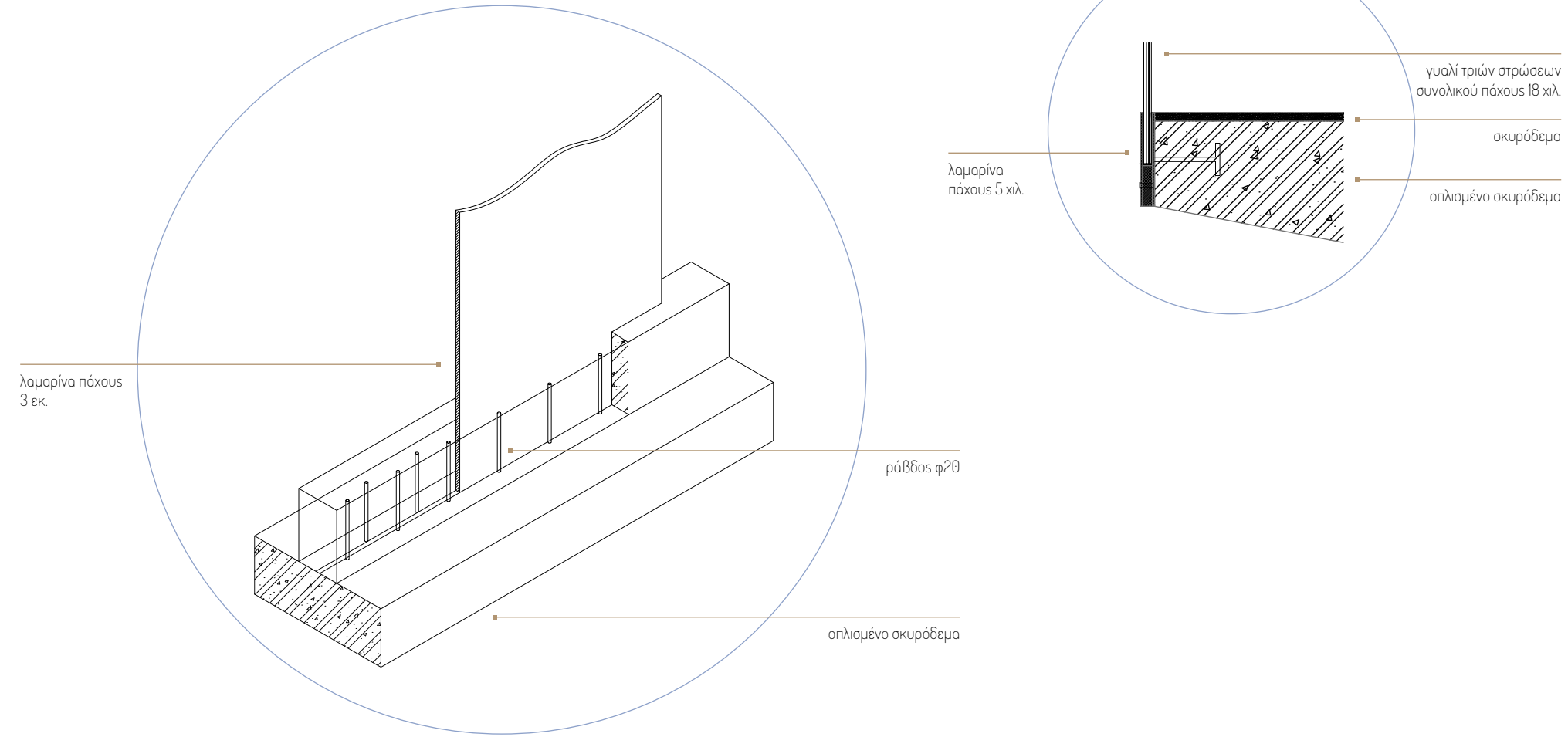
NOTIA OWH

BOPEIA OWH

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

14⁺
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 4.

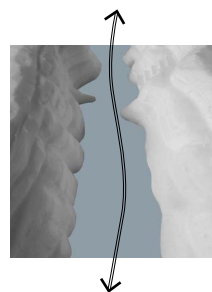
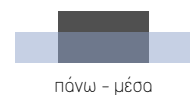
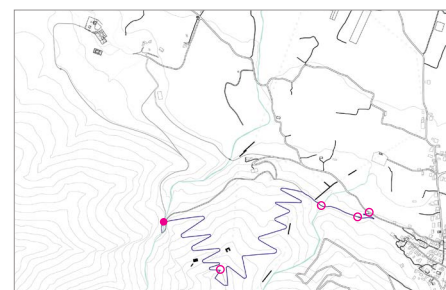
Κ4. | ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΑΝΑ

{παιχνίδι}

κ. (σπάνι) παιχνίδι το {παιχνιδ-ιού | -ιών}
οποιαδήποτε ενέργεια δεν έχει συγκεκριμένο πρακτικό σκοπό, αλλά προσφέρει ευχαρίστηση, επειδή είναι διασκεδαστική [ΕΤΥΜ. < αρχ. παιχνίδιον, υποκ. του παίγιον | παίγιον (βλ. λ. παίγιο)]

[ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης]

Θέση - Η τέταρτη κατασκευή βρίσκεται στο φαράγγι που κυλά το ρέμα του Χρυσορρόα, μετά το Γεφύρι του διαβόλου, στην περιοχή που οι αρχαιολόγοι εικάζουν ότι βρισκόταν το ιερό του Λυτηρίου Πάνα.

Μύθος - Ο Θρύλος για την κατασκευή του γεφυριού, παρουσιάζει το διάβολο με τη μορφή τράγου, πολύ κοντά στην εικόνα του τραγοπόδαρου Πάνα. Ίσως ο Θρύλος να αποτελεί μια ανάμνηση της αρχαίας λατρείας του Πάνα.

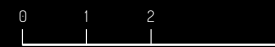
Κεντρική ιδέα - Μετά την ανάβαση στην Ακρόπολη ακολουθεί μία καθοδική πορεία προς το διαβότο Διαβολογέφυρο. Η πορεία μέχρι αυτό έχει δημιουργήσει μία αυξανόμενη ανησυχία στον επισκέπτη: η κατάβαση στην απότομη πλαγιά, ο ήχος του νερού χωρίς την εικόνα του, το γεφύρι με το εκφοβιστικό όνομα τον έχουν προετοιμάσει ότι κάτι ζοφερό τον περιμένει. Φθάνοντας στην γέφυρα μάλλον θα απογοητευθεί από το μόλις δύο μέτρων μήκος της. Το νερό κάτω από το γεφύρι μόλις που φαίνεται από την πολύ πυκνή βλάστηση.

Δεν υπάρχει μονοπάτι που να οδηγεί με ασφάλεια μέσα στο φαράγγι. Το υπάρχον μονοπάτι που ξεκινά από το γεφύρι έχει χάραξη παράλληλη προς το ρέμα και βρίσκεται σε μεγαλύτερο υψόμετρο. Ο επισκέπτης πρέπει να κατέβει την πολύ απότομη πλαγιά του φαραγγιού από όποια πλευρά ο ίδιος κρίνει προσβάσιμη. Για αυτό το λόγο προτείνεται η διαμόρφωση μίας σκάλα από σκυρόδεμα που οδηγεί στην κατασκευή που χωροθετείται μέσα στο φαράγγι.

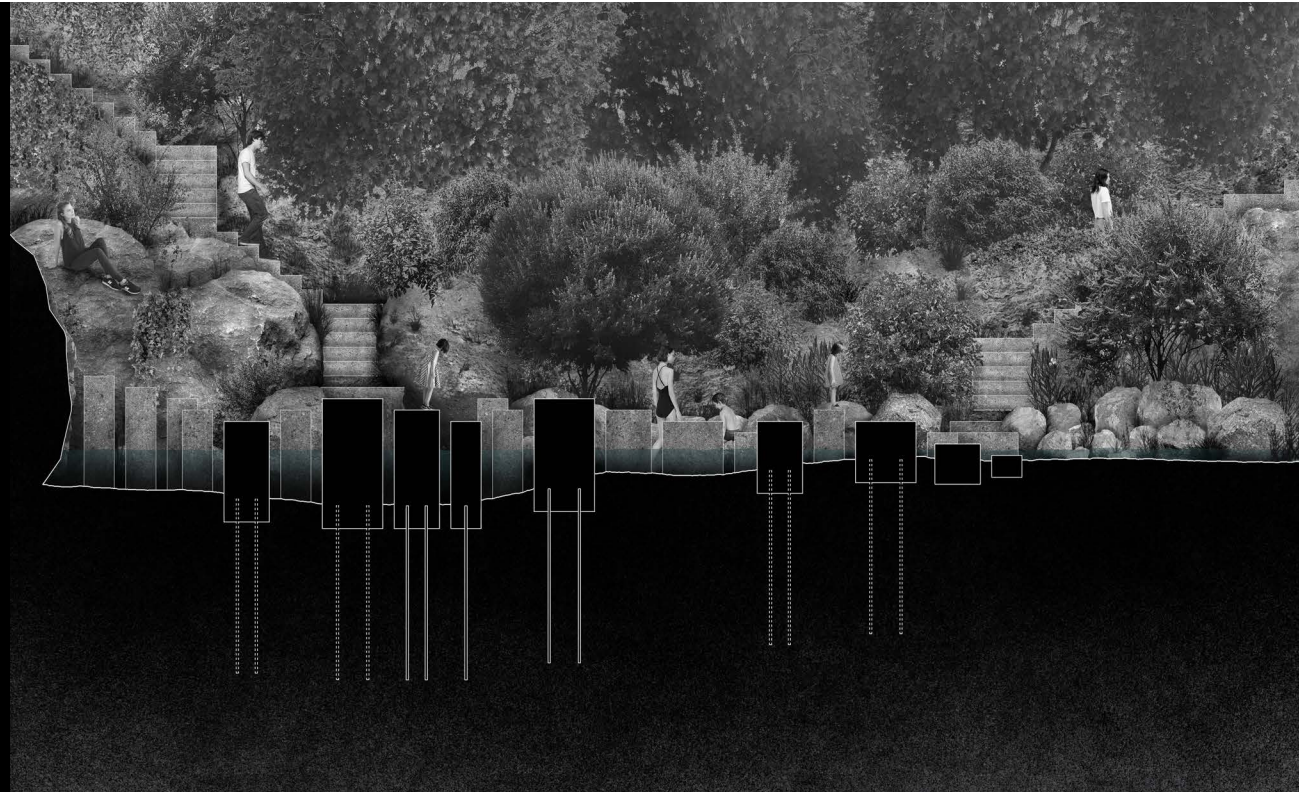
Η κατασκευή εμπνέεται από τον παινιδιάρη Πάνα, φτιάχνει μία πορεία μέσα στο νερό με τη μορφή τετράγωνων σε κάτοψη αναβαθμών από σκυρόδεμα. Οι αναβαθμοί με διαφορετικό ύψος και άνοιγμα δίνουν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να φτιάξει δικές του διαδρομές, να πλησιάσει και να σκαρφαλώσει σε βράχια, να μπει μέσα στο νερό ή απλά να συνεχίσει την πορεία του ξαναβρίσκοντας το αρχικό μονοπάτι. Η κατασκευή αποτελεί πέρασμα αλλά ταυτόχρονα καλεί τον επισκέπτη να μείνει περισσότερη ώρα στο φαράγγι, να έρθει σε επαφή με την ανέμελη φύση. Εδώ τα μεγάλα βράχια κυριαρχούν. Η πυκνή βλάστηση κυρίως πλατάνια και πικροδάφνες, φιλτράρει το φως που με τη σειρά του σκιαγραφεί τις πτυχώσεις των βράχων και αντανakλά το τοπίο στο νερό. Οι διακυμάνσεις του ήχου του νερού που αλλού τρέχει ορμητικό αλλού κυλά ήσυχο αποτελούν το φυσικό φόντο της δράσης του Πάνα. Άλλωστε η αναζήτηση του Πάνα στο φαράγγι του Διαβολογέφυρου δεν είναι άλλη από την αναζήτηση του Πάνα μέσα μας.

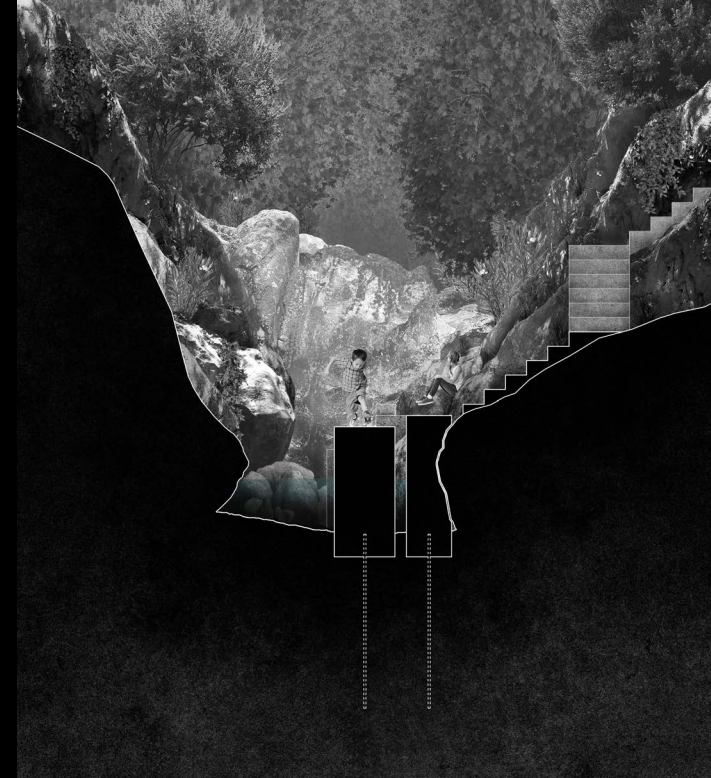
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΨΗ

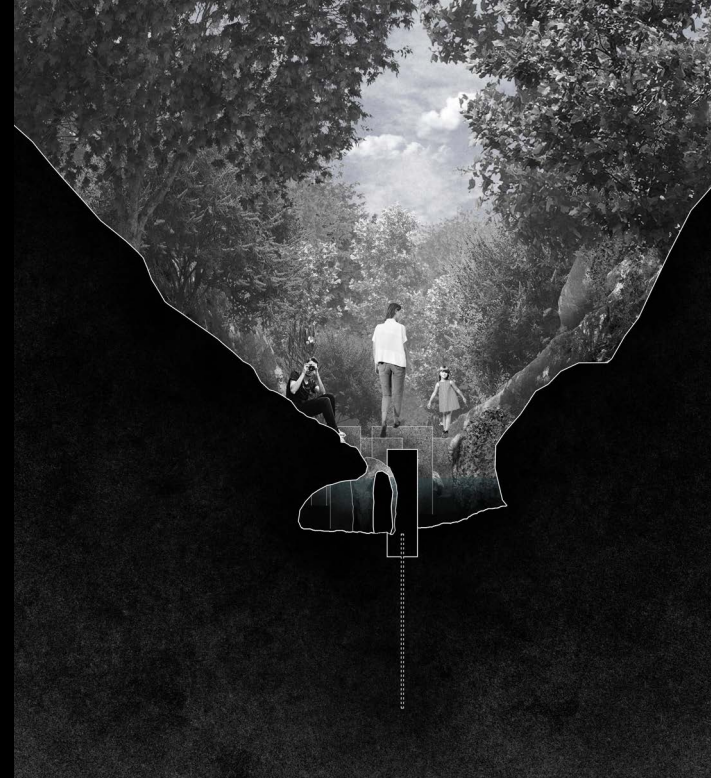
ΤΟΜΗ Α-Α

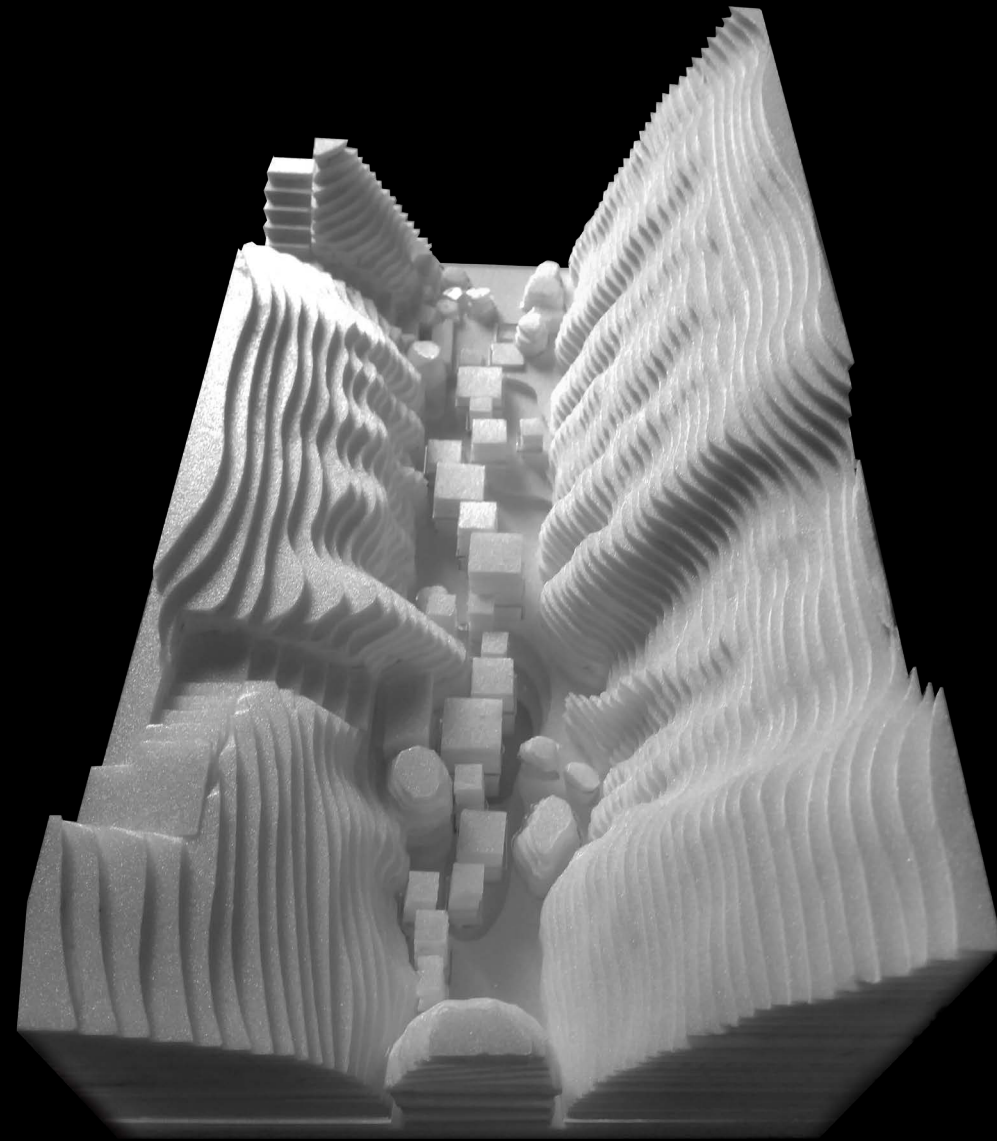
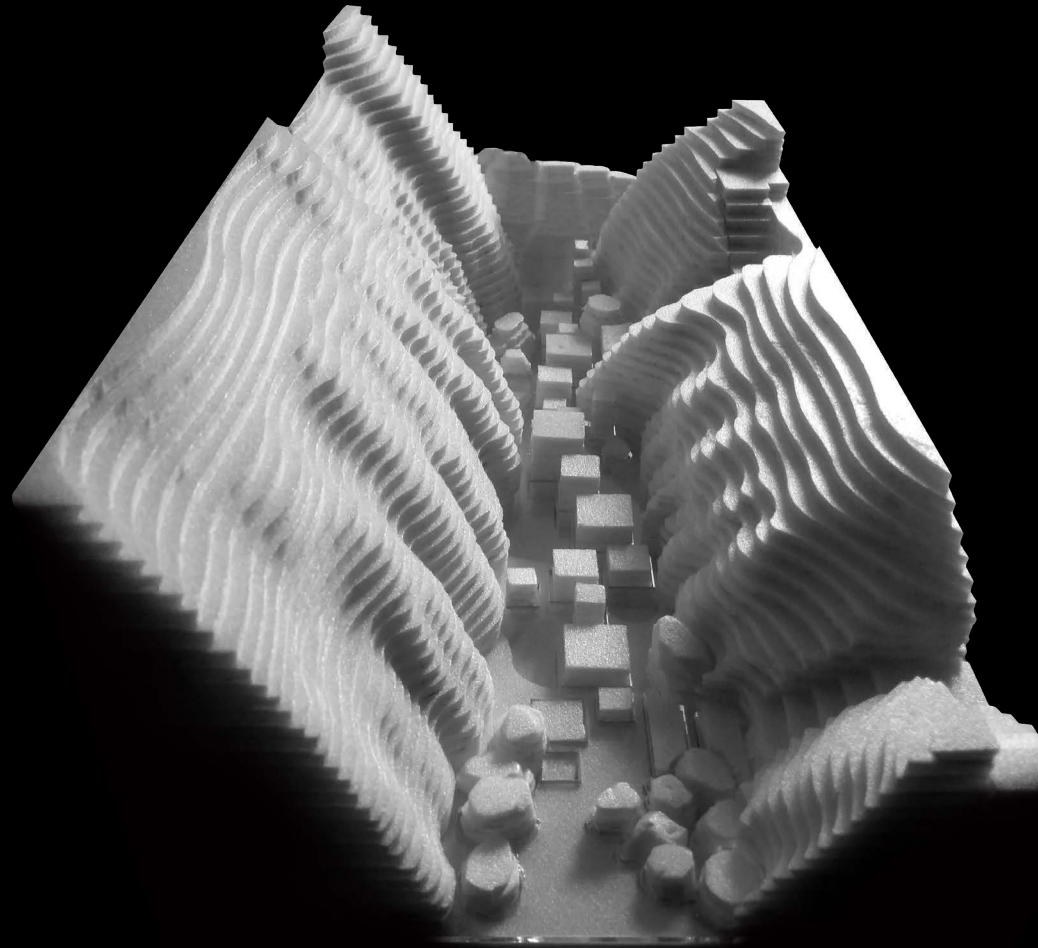

ΤΟΜΗ Β-Β
0 1 2 4

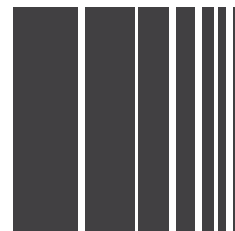

ΤΟΜΗ Γ-Γ
0 1 2 4

15⁺
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 5.

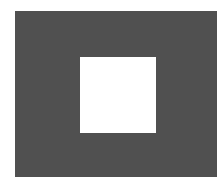
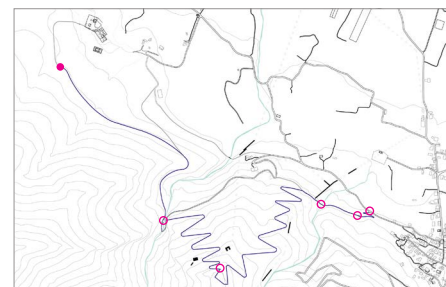

{κατασκοπεύω-ομαι}

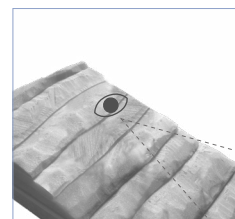
[λόγ. < ελυστ. κατασκοπεύω (αρχ. κατασκοπώ)]

1. Παρακολουθώ κάποιον κρυφά, προσπαθώ να μάθω, για προσωπικούς λόγους, τις κινήσεις και τις ενέργειές του χωρίς να με αντιληφθεί. 2. Διενεργώ κατασκοπεία, προσπαθώ να μάθω κρυφά ή με παραπλανητικό τρόπο στρατιωτικά ή κρατικά μυστικά μιας ξένης χώρας.

[Λεξικό Της Κοινής Νεοελληνικής - Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]

κάδρο

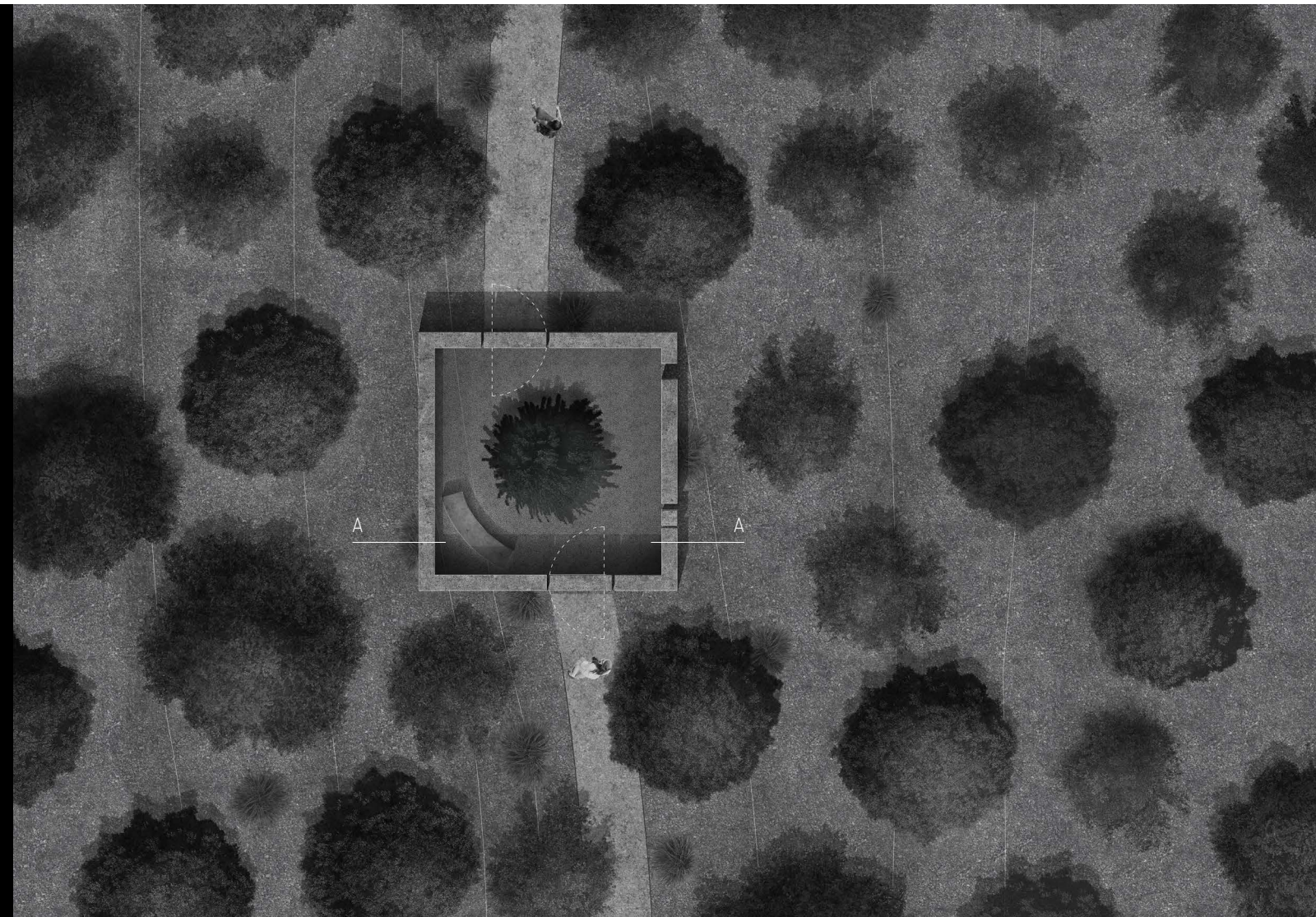

Θέση - Αφήνοντας πίσω το φαράγγι το μονοπάτι οδηγεί στην τέταρτη κατασκευή. Ανάμεσα σε ελαιόδεντρα και σε εποπτική θέση ως προς το Ιππολύτσιο συγκρότημα, 'το δωμάτιο της Φαίδρας' αποτελεί την τελευταία στάση πριν την είσοδο στον αρχαιολογικό χώρο.

Μύθος - Σύμφωνα με το μύθο, από το ναό της Αφροδίτης Κατασκοπίας, η Φαίδρα παρακολουθούσε κρυφά τον Ιππόλυτο, να γυμνάζεται στο παρακείμενο στάδιο. Κοντά στο ναό υπήρχε μία μυρτιά, της οποίας τα φύλλα τρυπούσε με την περόνη των μαλλιών της, κυριευμένη από το πάθος της.

Κεντρική ιδέα - Ο επισκέπτης βλέπει την κατασκευή από μακριά και όταν βρεθεί μπροστά της αντικρύζει ένα κλειστό κτίσμα στο οποίο αρχικά δεν ξέρει πως να εισέλθει αλλά γρήγορα αντιλαμβάνεται την είσοδο. Η πόρτα υποχωρεί και βρίσκεται μέσα σε ένα κλειστό τετράγωνο σε κάτωψη χώρο χωρίς στέγη. Το κέντρο του χώρου καταλαμβάνει το δέντρο της μυρτιάς.

Η κατασκευή εστιάζει στην χωρική απόδοση της συναισθηματικής απόγνωσης της Φαίδρας και της εκτόνωσης που προσφέρει η κρυφή παρακολούθηση. Ο επισκέπτης από τον ανοιχτό ορίζοντα του τοπίου βρίσκεται απομονωμένος σε ένα δωμάτιο με 'τυφλούς' τοίχους. Διέξοδο στο κλειστό αυτό σχήμα προσφέρουν οι κατακόρυφες σχισμές στον συμπαγή τοίχο δεξιά από την είσοδο. Τα ανοίγματά τους δεν έχουν το ίδιο μέγεθος διαμορφώνοντας διαφορετικά κάδρα θέασης του τοπίου. Αυτό που ο επισκέπτης βλέπει μέσα από τις σχισμές είναι όψεις του αρχαιολογικού χώρου. Όπως η Φαίδρα, έτσι και αυτός βλέπει χωρίς να τον βλέπουν. Βλέπει το μέρος από όπου η Φαίδρα κατασκόπευε τον Ιππόλυτο και που σε λίγο θα δει από κοντά.

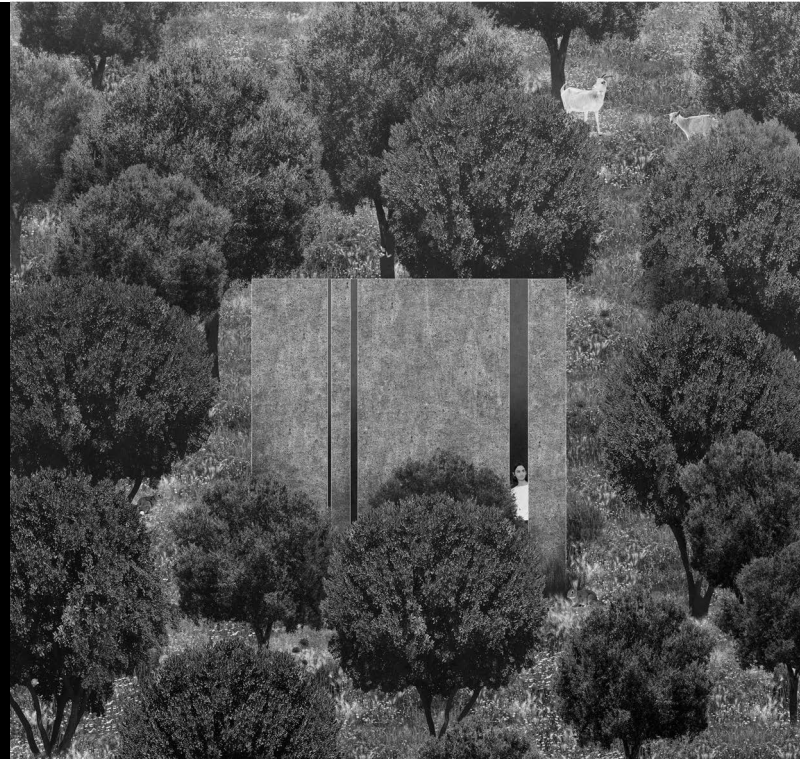
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΗ

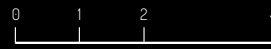
ΤΟΜΗ Α-Α

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

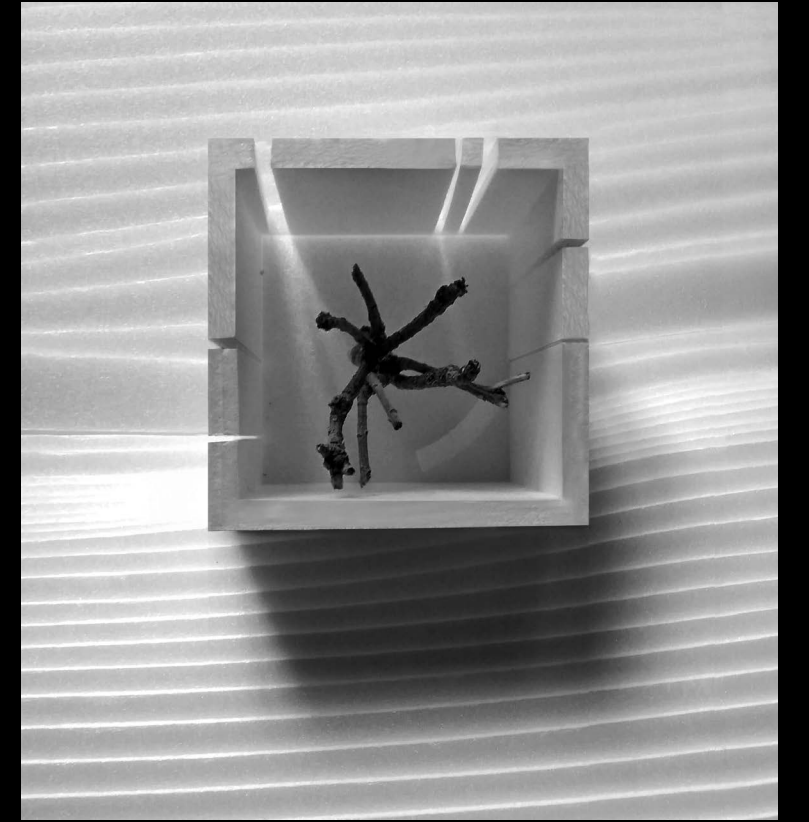
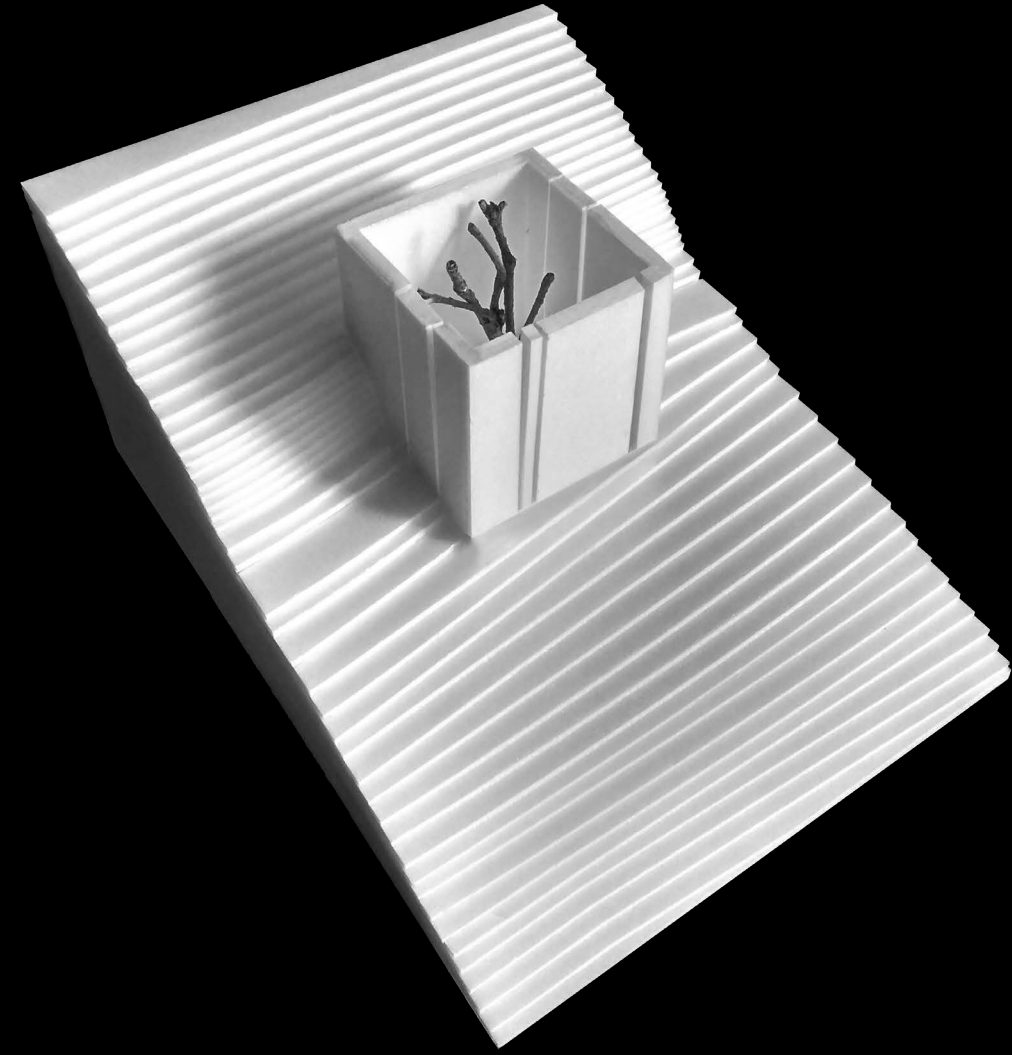
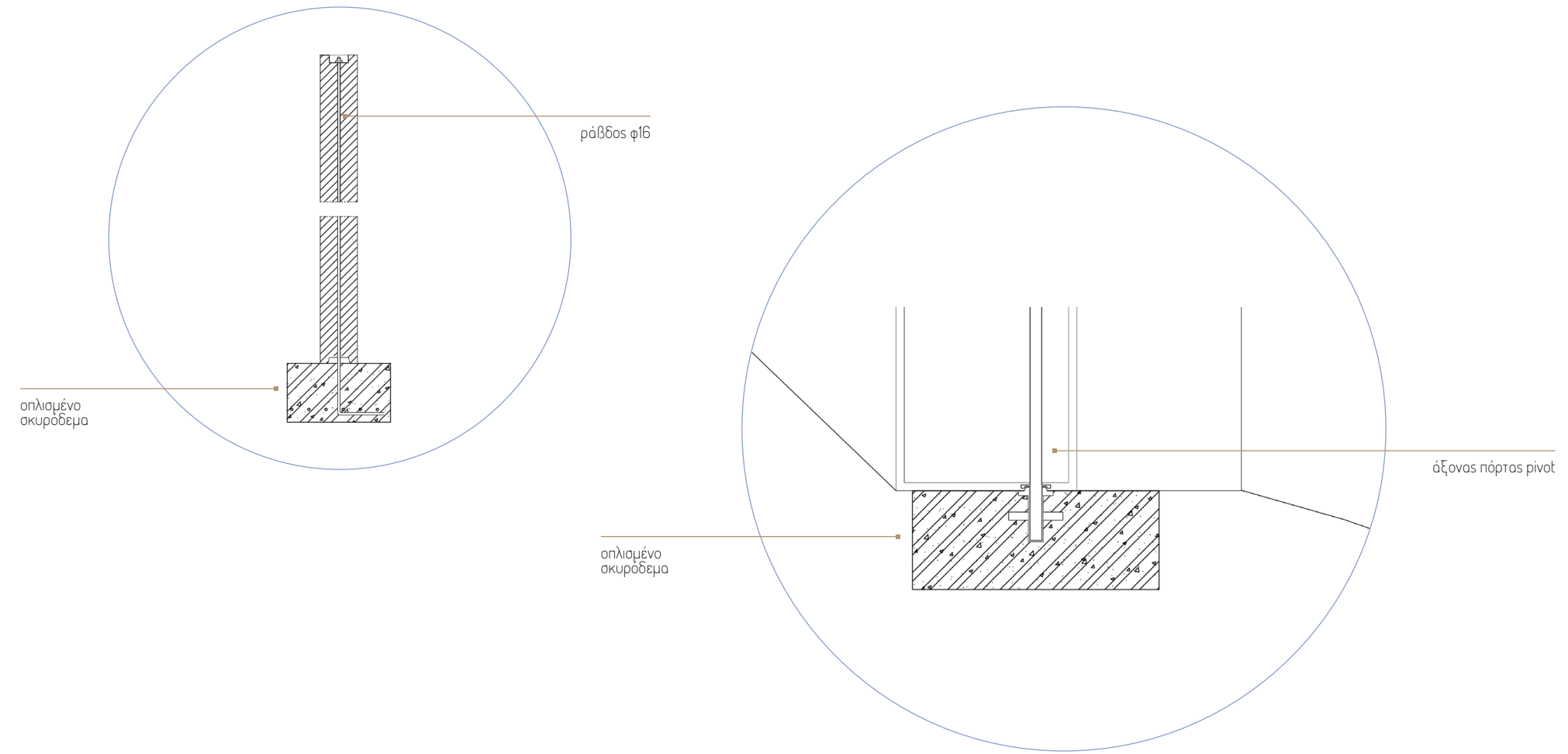

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

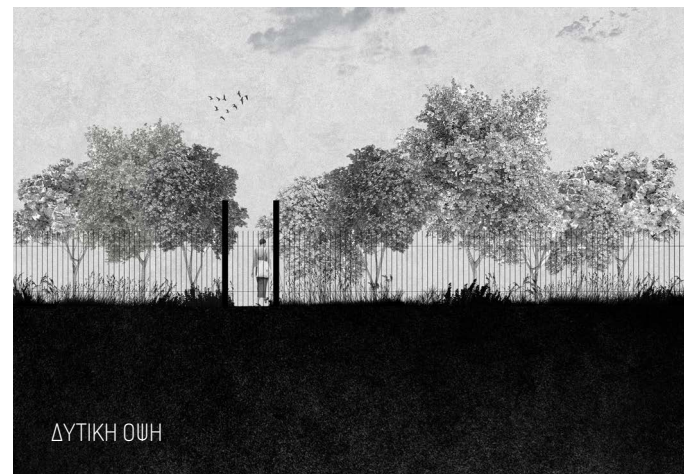
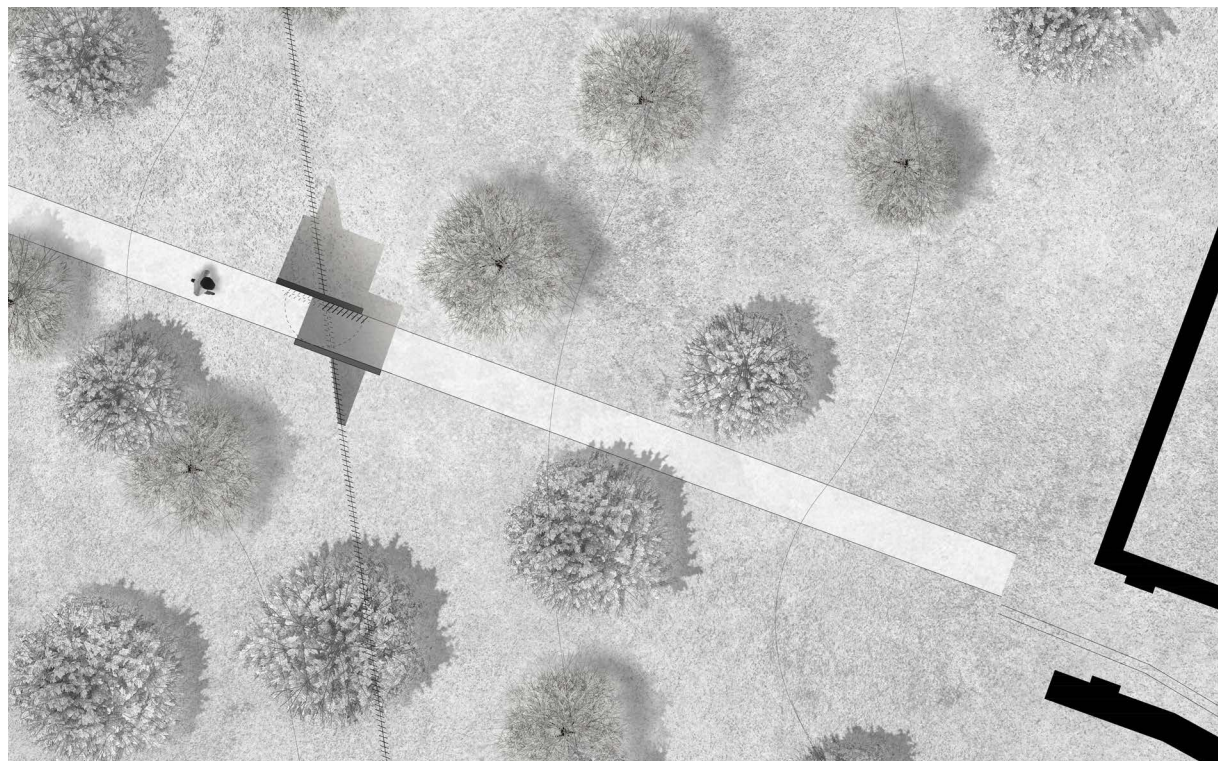
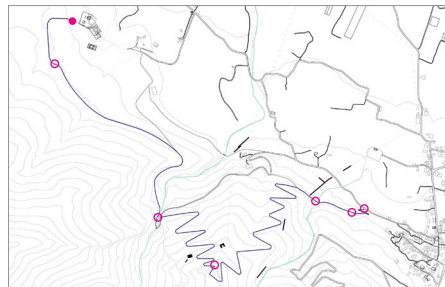

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

138

16 +
ΕΙΣΟΔΟΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η υπάρχουσα είσοδος στον αρχαιολογικό χώρο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά. Προτείνεται δεύτερη είσοδος στην δυτική πλευρά εκεί που κατά την αρχαιότητα ήταν η δευτερεύουσα είσοδος στο ιερό συγκρότημα. Σειρά από επαναλαμβανόμενα κατακόρυφα μεταλλικά στοιχεία αποτελούν την περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου και ταυτόχρονα σε συνδυασμό με δύο παράλληλα τοιχεία ορίζουν την είσοδο σε αυτόν.

17 +
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 6.

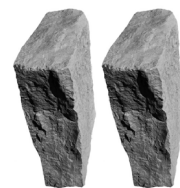
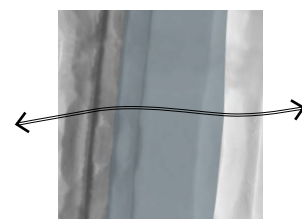
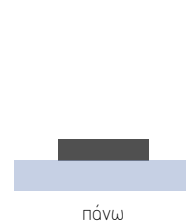
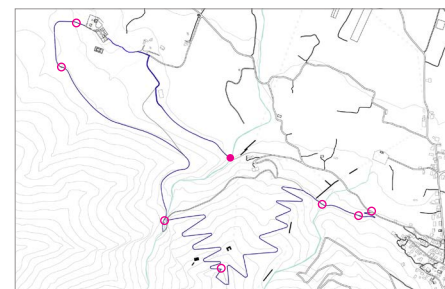

{κάθαρση}

(η) {-ης κ. -άρσεως | -άρσεις, -άρσεων}

1. το τελετουργικό συμβολικού χαρακτήρα (συνήθ. στο πλαίσιο συγκεκριμένης θρησκείας), μέσω του οποίου απαλλάσσεται κανείς από το μίasma της αμαρτίας, από κακά πνεύματα ή από επιβλαβή στοιχεία ΣΥΝ. εξαγνισμός 2. ΦΙΛΟΛ. (κυρ. προκειμένου για την τραγωδία, σύμφωνα με τον ορισμό που της έδωσε ο Αριστοτέλης στην Ποιητική του) η λύτρωση από τη συναισθηματική ένταση που προκαλεί ένα αφηγηματικό έργο, ο εξαγνισμός των συναισθημάτων που προκαλεί, μέσα από την τελική του έκβαση 3. ΨΥΧΟΛ. η θεραπεία νοσηρής ψυχικής κατάστασης μέσω της ανάκλησης από τον ασθενή στη μνήμη του της τραυματικής εμπειρίας που την προκάλεσε 4. η απομάκρυνση των βλαβερών και περιττών ουσιών, ο καθαρισμός 5. (μτφ.) η απαλλαγή (κοινωνικού συνόλου, οργανισμού κ.λπ.) από μη υγιή, επιβλαβή στοιχεία.

[ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης]

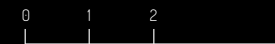
Θέση - Η τελευταία κατασκευή βρίσκεται πάνω στο ρέμα του Χρυσορρόα, κοντά στα δυτικά τείχη της πόλης.

Μύθος - Στην Τροιζήνα τιμούσαν τον Ιππόλυτο και ως ήρωα και ως Θεό-Θεραπευτή. Την εποχή του Πausanias υπήρχε, ετήσια εορτή με θυσίες προς τιμή του. Αρχίζε με πομπή που ξεκινούσε από την πόλη και κατευθυνόταν στο Ιππολύτειο ιερό. Κάθε κοπέλα που ήθελε να παντρευτεί, αφιέρωνε μια τούφα από τα μαλλιά της στο ναό ζητώντας την εύνοια του ήρωα. Ο Λουκιανός αναφέρει ότι ο ίδιος θρησκευτικός νόμος ίσχυε και για τα νεαρά αγόρια. Ουσιαστικά πρόκειται για μια διαβατήρια τελετή πριν το γάμο όπου σφραγιζόταν η μετάβαση από την παιδική ηλικία στην έγγαμη ενήλικη ζωή.

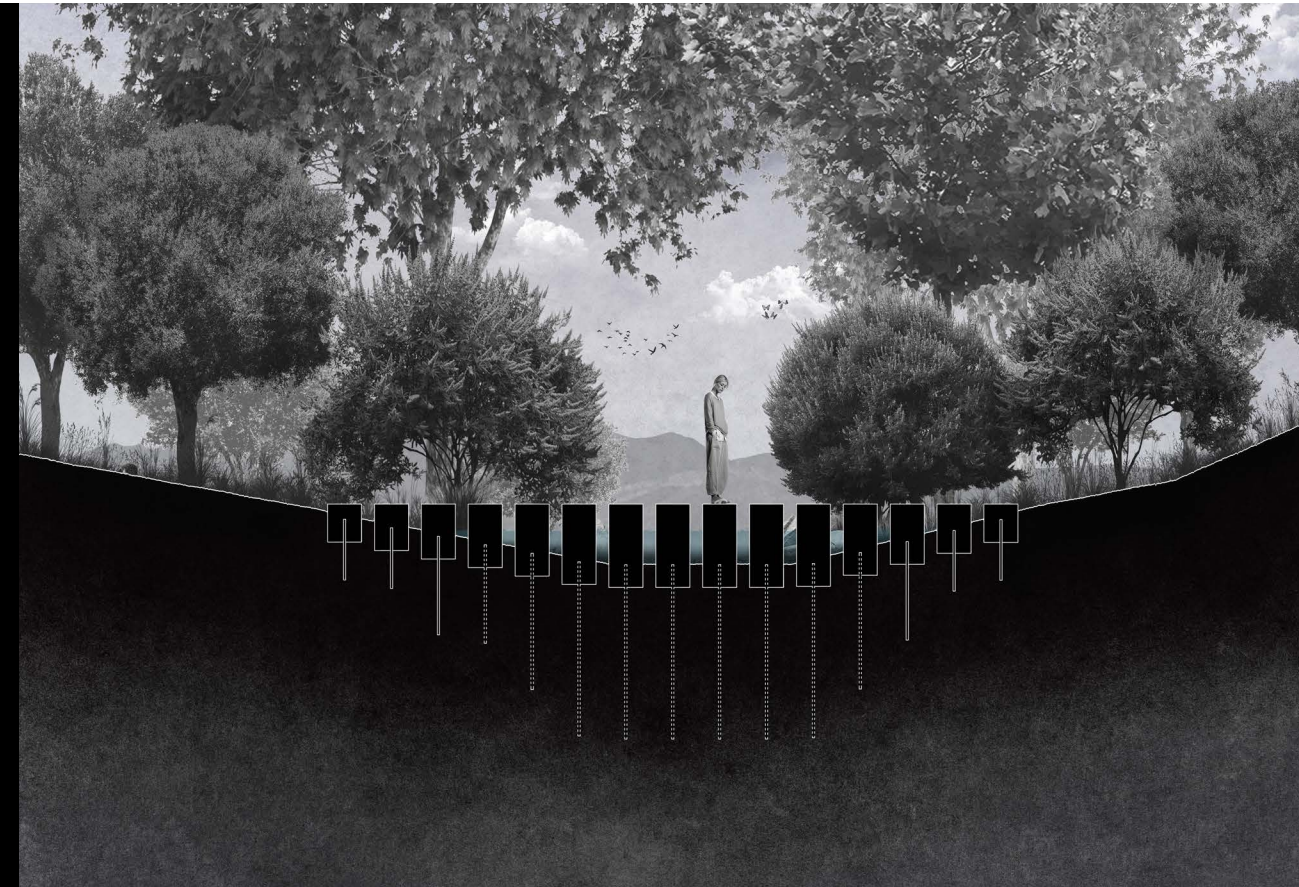
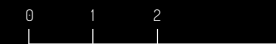
Κεντρική ιδέα - Ο επισκέπτης μετά την περιήγησή του στο Ιππολύτειο συγκρότημα παίρνει το μονοπάτι της επιστροφής. Από μακριά βλέπει τον οικισμό και όσο προχωρά προς το ρέμα ακούει το νερό και προσανατολίζεται. Σε λίγο θα εισέλθει για τελευταία φορά στην αρχαία πόλη αφού πρώτα διασχίσει τον Χρυσορρόα, το δυτικό σύνορο της πόλης. Είναι η δεύτερη φορά που περνά από τον Χρυσορρόα. Αυτή τη φορά δεν θα μπει μέσα στο νερό, δεν θα παίξει μ' αυτό αλλά θα βρεθεί από πάνω του, θα διασχίσει το ρέμα βαδίζοντας προσεχτικά πάνω σε μια σειρά από ορθογωνικούς όγκους σκυροδέματος. Η διάβαση αυτή σηματοδοτεί την επιστροφή στον οικισμό και το τέλος της διαδρομής. Ο επισκέπτης ολοκληρώνει τη δική του διαβατήρια τελετή-περιήγηση στην Τροιζήνα.

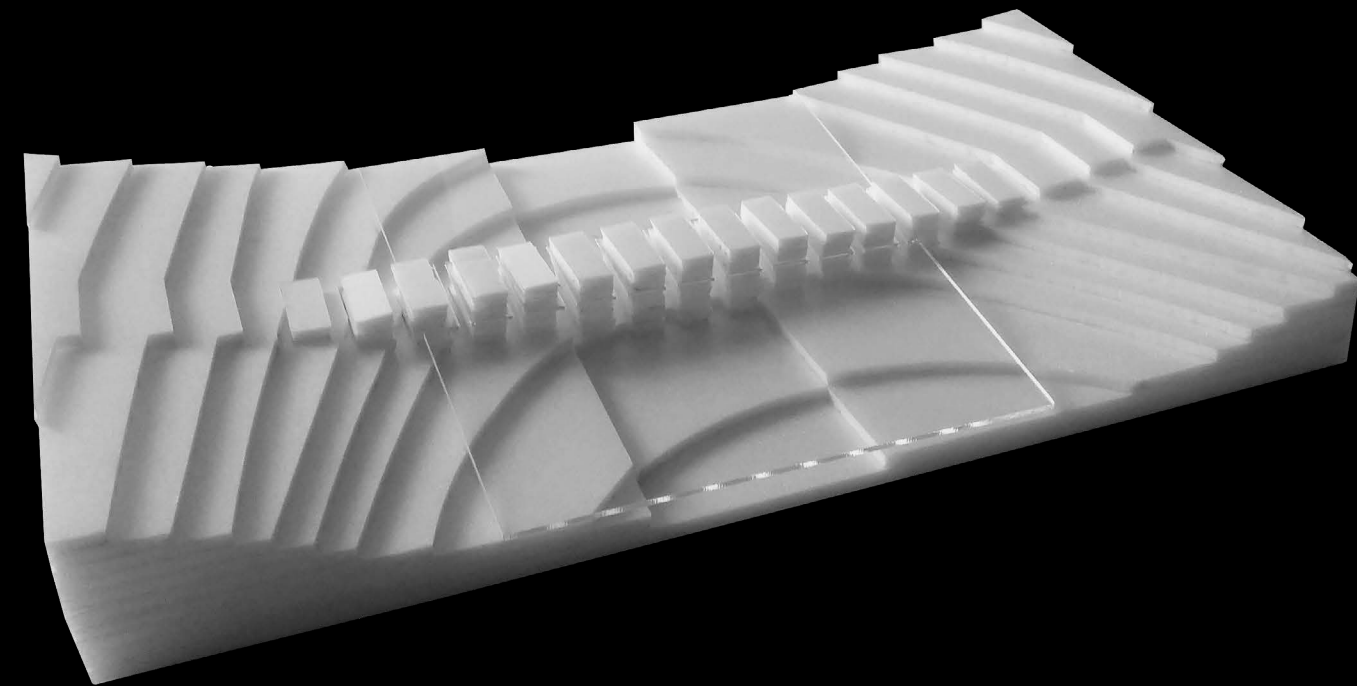

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΩΨΗ

ΤΟΜΗ Α-Α

Ο επισκέπτης που έφθασε μέχρι την Τροιζήνα άφησε πίσω το αστικό περιβάλλον που ζει για να περιπλανηθεί σε ένα τοπίο αγροτικό. Ένα τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, που κάθε γωνιά του συνδέεται με το μύθο. Η περιήγησή του έγινε με τη βοήθεια έξι χωρικών κατασκευών που σκοπό είχαν να κάνουν αυτή την εμπειρία έντονα βιωματική, ενεργοποιώντας αισθήσεις, συναισθήματα, μνήμες. Είδε τα μέρη που μυθικοί ήρωες βίωσαν τα πάθη τους, άκουσε το νερό που τρέχει ασταμάτητα για χιλιάδες χρόνια, άγγιξε βράχια και πέτρες αρχαίες, μύρισε άνθη γαρυφαλλιάς, γεύτηκε καρπούς από τα δέντρα.

Ο επισκέπτης της Τροιζήνας επιστρέφει 'καθαρός', αναγεννημένος. Η δική του κάθαρση αφορά την εσωτερική του ισορροπία, την προσωπική του αυτογνωσία μέσα από το στοχασμό που θα φέρει τη διαφορετική θέαση του εαυτού και του κόσμου. Και ίσως αν ο επισκέπτης ανακάλυψε ποια είναι η αλήθεια της Τροιζήνας να μπορέσει να απαντήσει και σε ερωτήματα όπως αυτό που θέτει ο Jacques Lacarrière παρακάτω.

152

Στην ουσία δεν είναι ποτέ ανώφελο να πας στην Τροιζήνα,
να φέρεις αντιμέτωπα τα βουερά και ορμητικά πλήθη της μνήμης σου
με τη μοναξιά και τη σιγαλιά αυτής της τοποθεσίας. Τούτη η μοναξιά, τούτη
η σιγή γίνονται οθόνες παρθένες πάνω στις οποίες τα πάντα μπορούν
αιφνιδιαστικά να ξεπηδήσουν. Μέσα σ'αυτά και το ερώτημα - που ήδη έχει τεθεί
αλλά διυλισμένο - τι έχουμε μάθει για τα μυστήρια της καρδιάς,
ποιός αποφασίζει σε τελευταία ανάλυση για τα πάθη μας,
εμείς οι ίδιοι, ένας θεός, μια καθαρή Τύχη ή το Ασυνείδητο;

Jacques Lacarriere

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Έντυπη

- Lacarriere Jacques, Ερωτικό Λεξικό της Ελλάδας, Εκδόσεις Χατζηνικολή, Αθήνα 2001
- Αργοσαρωνικός, Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού, Πόρος 26-29 Ιουνίου 1998, τόμος Β' και τόμος Γ', Αθήνα 2008
- Γιαννοπούλου Μαρία, Αρχαία Τροιζήν: Τα νεκροταφεία. Συμβολή στη μελέτη της τοπογραφίας της αρχαίας πόλεως, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα 2014
- Λαζαρίδης Παύλος, Η Επισκοπή του Δαμαλά. (Εργασία καθαρισμού και νεώτερα στοιχεία περί του αρχιτεκτονικού τύπου αυτής), Δελτίον ΧΑΕ 2 (1960-1961), Περίοδος Δ', σελ. 195-227, Αθήνα 1962
- Οικονομίδου Ελένη, Το 'Ασκληπιείο' στο ιερό του Ιππολύτου στην Τροιζήνα. Ο Ιππόλυτος και η σχέση του με τον Ασκληπιό και άλλους ήρωες Θεραπευτές, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, διδακτορική διατριβή, Αθήνα 2015
- Φαράκλας Νικόλας, 'Τροιζηνία, Καλαυρεία, Μέθωνα', Αρχαίες Ελληνικές Πόλεις 10, Αθηναϊκό Κέντρο Οικιστικής, Αθήνα 1972

Ηλεκτρονική

- http://www.arch.ntua.gr/sites/default/files/resource/5728_rythmistiko-shedio-athinas/attikis/sxedio_nomou_rsa_2021.pdf
- <https://atticaislandsnetwork.gr/1044-2/>
- <https://biodiversity-info.gr/index.php/el>
- <https://www.dimostroiziniias-methanon.gr/>
- <https://filotis.itia.ntua.gr/species/>
- <https://gis.ktimanet.gr/wms/forestsuspension/default.aspx>
- <https://www.greekflora.gr/>
- <https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>
- <http://www.nhmc.no.gr/>
- <https://troizenarchaeology.com/>
- <http://wfdver.ypeka.gr/el/home-gr/>
- <https://ypen.gov.gr/>

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- σελ. 19, σελ. 20 πάνω αριστερά, σελ. 38 πάνω αριστερά, σελ. 153 από Tobias Schorr, <https://www.wanderstudienreisen.com/>
- σχέδια περιγητιών: σελ. 22, σελ. 24, σελ. 65 από <http://el.travelogues.gr/>
- χάρτες σελ. 24 από <https://troizenarchaeology.com/>
- σελ. 24 πάνω αριστερά από <https://www.hydranews.gr/34121/>
- σελ. 36 κάτω αριστερά από <https://efadyat.wordpress.com/2015/07/>
- σελ. 42-45 από Γιαννοπούλου Μαρία, Αρχαία Τροιζήν: Τα νεκροταφεία. Συμβολή στη μελέτη της τοπογραφίας της αρχαίας πόλεως, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα 2014
- σελ. 52, σελ. 54 από <https://digitalcollections.nypl.org/>
- https://www.rspb.org.uk/birds_and_wildlife/
- <https://www.afleurdepau.com/flore/>
- <https://www.plantillustrations.org/>
- σελ. 56-58 (δέντρα, θάμνοι, φυτά) από <https://www.wikipedia.com>
- σελ. 69 πάνω αριστερά από το προσωπικό αρχείο της κας Corinna Stupperich
- Όλα τα παραπάνω έχουν υποστεί περαιτέρω επεξεργασία.
- (Φωτογραφίες, σκίτσα, collage, σχέδια, χάρτες, όπου δεν αναφέρεται πηγή, προέρχονται από προσωπικό αρχείο)

